

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԱՂԲԻՒՐԻ 25-ԱՄԵԱԿԻ ՅԻՉԱՏԱԿԻՆ

Տ Ա Ր Ե Ց Ո Յ Ց

1899-1909

Մ. Շ Մ Շ Կ Ե Ա Ն Ի Ց

«ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ—ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ»

Տ Ա Ր Ե Ց Ո Յ Ց
1903

ՏԱՍՆ ԵՒ ՎԵՅՅԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՄԱԿԱՐ ԶՄՁԿԵԱՆԻ

ԳՐԱՆ Է 30 Կ.

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան Տ. Մ. Առաքինեանցի || Типографія Т. М. Ротиніанца
1902

„ՃՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ—ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ“

Տ Ա Ր Ե Յ Ո Յ Ց

1903 թ.

ԹՈՒՍԱԿԱՆԻՆ ԲՐԻՍՏՈՍԻ

ՏԱՍՆ ԵՒ ՎԵՅԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՄԱԿԵՐ ԶՄՇԿԵՆԻ

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան Տ. Մ. Ռոտինյանցի ||| Типографія Т. М. Ротиніанца

Голов. пр. д. № 41.

1 Ե Ս Յ

„საქართველოს მუზეუმი“

საქართველოს მუზეუმი

საქართველოს მუზეუმი

საქართველოს მუზეუმი

Дозволено цензурою, Тифлиси, 20 Июля 1902 г.

საქართველოს მუზეუმი — ტფილისი — 1902 წ. — № 100 (16,700 ათასი).

Պ Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Տ. Տ. ՄԿՐՏԶԻ Ա.

Կ ԸՆՏԻՐ ԵՒ ՍՐԲԱԶՆԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

—

Պ Պատրիարքութեան Հայոց Ս. Երուսաղէմի Ամենապատիւ

Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

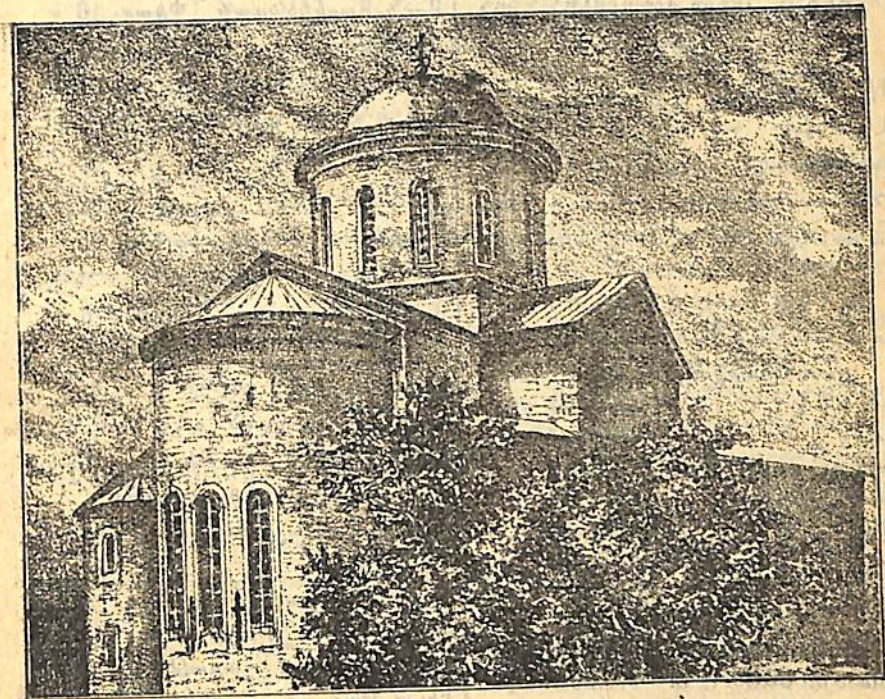
բարձր սրբազան արքեպիսկոպոսի

Ե Ի

Պ պատրիարքութեան Հայոց Կ. Պոլսոյ Ամենապատիւ

Տ. ՄԱՂԱԲԻԱ

բարձր սրբազան արքեպիսկոպոսի:

ՆՈՐ-ՆԱԻԻԶԵՒԱՆԻ Ս. ԽԱԶ ՎԱՆԲԸ

Ջ Ր Հ Ո Ս Ն

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ. — Ջրհոսն. և: Կրտանէ զանազան վշտեր և անյա-
համաստեղութեան տակ ծնուած
տղան համեստ է, բարի, սիրելի,
խելացի, ուրախ, հետաքրքիր,
կասկածոտ և հանճարեղ՝ որից և
օգտուող: Միակ պակասութիւնը՝
անչափ փառամոլութիւնն է: Սկզբ-
բումը չուննոր, վերջը կարողու-
թեան տէր, միայն այդ ամենն ևս
վատնող: Երեխաներ նաև քիչ
ունեցող:

Իսկ այս համաստեղութեան տակ
ծնուած աղջիկը հաստատակամ է,
վեհանճն, անկեղծ, շտալ, ուրախ
և աւելի իւր բաւականութիւնների
ետեկից ընկնող: Իւր զուարթ բնա-
ւորութեան շնորհիւ հեշտութեամբ

կրտանէ զանազան վշտեր և անյա-
համաստեղութեան տակ ծնուած
տղան համեստ է, բարի, սիրելի,
խելացի, ուրախ, հետաքրքիր,
կասկածոտ և հանճարեղ՝ որից և
օգտուող: Միակ պակասութիւնը՝
անչափ փառամոլութիւնն է: Սկզբ-
բումը չուննոր, վերջը կարողու-
թեան տէր, միայն այդ ամենն ևս
վատնող: Երեխաներ նաև քիչ
ունեցող:

Առհասարակ լունուարին ծը-
նուածները հոկանքեր ամսուայ
կէսից մինչև նոյեմբերի կէսը հի-
ւանդանալուց զգուշանալու են:
Իսկ իրենց գործերի ամենալաջող
ժամանակը դեկտեմբերի 15-ից
մինչև լունուարի 15-ն է:

Յ Ո Ւ Ն Ո Ւ Ա Ր

0	1	0	1
1	Գշ. ԳՅ. 3 օր Ծննդեան պահոց: 16	15	Գշ. ԳՅ. Պահք: Յ Մուռնդն լուսնի. Սարձածիք:
	Տարեմուտ և Կաղանդ: Ռուսայ՝ Տօն Անուանակոչութեան Տեառն և Ս. Բարսեղի հայրապետին	16	Եշ. ԳՅ. Ս. Պետրոսի Հայրապե- տին, Վլասայ եպիս. և Երեսող- մայ սարկաւազին:
2	Եշ. ԳՅ. 4. օր Ծննդեան պահոց: 17		
3	Ուր. ԳՅ. 5. օր Ծննդեան պահոց: 18	17	Ուր. ԳՅ. Պահք:
4	Նր. ԳՅ. 6. օր Ծննդեան պահոց: 19	18	Նր. ԳՅ. Ս. Անտօնի Ճգնաւորին. Պարսամայ և Անտիբիոսի Ճգնա- ւորացն:
	Ս. Բարսեղի հայրապետին և եղ- բոր նորին Գրիգորի Նիսացոյն, Սեղրեստրոսի Հովմանայ հայրա- պետին և Երբայ Եփրեմի Եորին Ասորու:	19	* Կիր. ԳՅ. Ս. Կիր. զկնի Ծնըն- դեան: Հարսանիք:
5	* Կիր. ԳՅ. ձրադալոց Ծննդեան: 20	20	Բշ. ԳՅ. Ս. Թէոդոսի Թագա- ւորին և մկնն Եփեսոսի: Լատ. Տեառնընդաւաճ:
	Նաւակաթիք: Երեկոյ. զկնի պա- տարաչի նախատնակ (մինչև ամ- սոյս 14-ն ամեն երեկ. նախատո- նակ կատարի): Ռ. ձրադալոց Աստուածայայտնութեան:	21	Գշ. ԳՅ. Ս. Կիրակոսի և մօրն նորա Յուդիտայի և Ս. վկայիցն Գորգիոսի, Պղիբատի և Կրիզո- րիսի:
6	* Բշ. ԳՅ. Տօն Ծննդեան ԵՒ 21	22	Գշ. ԳՅ. Պահք: Յ Առ. քա. լուսնի. Զեմալեց եղ.
	ՄԿԻՏՈՒԹԵԱՆ Տեառն մերոյ Յի- սուսի Քրիստոսի Ջրօրհնէք: Ու- տիք է մեզ անմեղք ութ օր: Ռու- սայ և Յունաց՝ Մկրտութիւն Տեառն:	23	Եշ. ԳՅ. Ս. Վահանայ Կողթ- նացուց, Եղիշեայ կուսին և Հօրն նորա Փիլիպպոսի և մօրն Կղոզեայ և երկ. եղբարցն Սեր- գեայ և Սպեանի և երկուց ներ- քինեացն:
7	* Գշ. ԳՅ. 2. օր Ծննդեան: Յի- 22		
	շատակ մեռելոց: Ռուսայ Ս. Յով- հաննու Կարապետին:	24	Ուր. ԳՅ. Պահք:
8	Վերջ. քա. յս. Յրդաւաճ եղ. 23		
	Գշ. ԳՅ. 3. օր Ծննդեան:	25	Նր. ԳՅ. Ս. Հայրապետայն Աթա- նասի և Կերդի:
	Յ Արեղակն ՚ի Ջրհոսն մտանէ:	26	* Կիր. ԳՅ. Կ. Կիր. զկնի Ծնըն- դեան: Բարեկեներան Առաջաւո- րաց պահոց:
9	Եշ. ԳՅ. 4. օր Ծննդեան: 24		
10	Ուր. ԳՅ. 5. օր Ծննդեան: 25		
11	Նր. ԳՅ. 6. օր Ծննդեան: 26		
12	* Կիր. ԳՅ. 7. օր Ծննդեան: 27		
13	Բշ. ԳՅ. 8. օր Ծննդեան և Տօն 28		
	ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ: Յերեկոյին նախատնակ:	29	Յ Մուռն լուսնի. Բաւե եղ.
14	Գշ. ԳՅ. Տօն Ծննդեան Ս. Յով- 29		
	հանու Կարապետին Սր Ա- նուանակոչութեան Վեհափառ Մկրտչի Ա. Կաթողիկոսի Ռու- սայ՝ Տօն Ս. կուսին Ղուներայ:	30	Եշ. ԳՅ. 4. օր Առաջաւ. պահոց: 16
		31	Ուր. ԳՅ. 5. օր Առաջաւ. պահոց: 17 Յիշատակ Յօնաննու մարդարէին:

Այս ամսուայ մէկից մինչև 31-ը
օրն աւելացել է 1 Ժ. 52 րոպէ:

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

Ա) 1903 թ. ՀԱՅՈՑ ՏՈՒՐԱԲԱՆՆԵՐԸ

Գիր տարւոյն է	2
Վերադիրը	ԺԳ
Եօթներեակը	Գ
Իննևտասներեակը	Բ
Տանուտէրն	Նկաւորն:

Բ) Տ Ա Ր Ե Մ Ո Ւ Տ Ն Ե Ր

Հայոց՝ ըստ բուն Տոմարի Ոգոստ. 11-ին	» ըստ Ազարիայի Մարտի 21 »	Հաբեշաց՝ Օգոստոսի 26 »
Ռուսաց՝ Յունուարի 1 »	Լատինաց՝ (ըստ նոր Տոմ.) Դեկ. 19 »	Մազմեղականաց՝ Յունիսի 10 »
Հրէեց՝ Սեպտեմբերի 7 »	Զինաց՝ Փետրուարի 1 »	

Գ) ՀԱՅՈՑ ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆՇԱՐԺ ՅԱՅՈՑԻ ՏՕՆԵՐԸ, ԵՒ ԿՐՕՆՆԵՐԸ

Օր Կաղ. Չորեքշաբթի Յունուարի 1-ին
 • ԾՆՆԴԵԱՆ Երկուշաբթի . . . 6 »
 Միջոց ուտիք 21 օր:
 Առաջաւորաց Բարեկ. Յունվ. 26 »
 Օր ՏԵԱՌՆԸՆԴԵԱՌԱՋԻ ՈՐ. փետ. 14 »

Բուն-Բարեկենդան Փետր. 16 »	ԶԱՏԻԿ Ապրիլի 6 »
ՕՐ ԱՌԵՏՄԱՆ Երկուշաբթի » 7 »	Երեման Ս. Խաչի Մայիսի 4 »
ՀԱՄԱՐԱԶՈՒՄՆ » 15 »	ՀՈՂԵԳԱՆՈՒՍ » 25 »
Բարեկ. Ս. Լուս. պչոց. Յունիսի 15 »	Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ » 21 »
Բարեկ. Վարդ. պչոց. Յուլիսի 6 »	ՎԱՐԳԱՎԱՌ . . . Յուլիսի 13 »
Միջոց ուտիք 4 շաբաթ:	Բարեկ. Ս. Աստուած. պչոց. Օգ. 10 »
Բարեկ. Ս. Աստուած. պչոց. Օգ. 10 »	ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՆ Ս. Ածած. » 17 »
Միջոց ուտիք երեք շաբաթ:	Բարեկ. Ս. Խաչի Սեպտեմբերի 7 »
Բարեկ. Ս. Խաչի Սեպտեմբերի 7 »	ԽԱԶՎԵՐԱՅ. « 14 »
Բարեկ. Վարազայ Ս. Խաչի « 21 »	Վարազայ Ս. Խաչ. « 28 »
Միջոց ուտիք 7 շաբաթ:	Իրևո Խաչ. Հոկտեմբ. 26 »
Իրևո Խաչ. Հոկտեմբ. 26 »	Յիսնակաց Բարեկ. Նոյեմբ. 16 »
Յիսնակաց Բարեկ. Նոյեմբ. 16 »	Ս. Յակովբայ Բարեկ. Դեկտ. 7 »
Ս. Յակովբայ Բարեկ. Դեկտ. 7 »	Միջոց ուտիք 17 օր:
Միջոց ուտիք 17 օր:	Բարեկ. Ծննդ. պաչոց. Երկուշաբթի
Բարեկ. Ծննդ. պաչոց. Երկուշաբթի	Դեկտեմբերի 29 »

Դ) Այն օրերը, երբ Հայաստանայն եկեղեցւոյ օրէնքով պատկի խորհուրդ կատարելն արգելում է:

Ամբողջ մեծի պաչոց և Յինանց օրերի ընթացքում մինչև Նիկիական-առաջին Կիւրակէն Յարութեան: Այն Կիւրակէ երեկոներին, երբ միւս օրը սբարոց տօն չէ: Ամեն Շաբաթ երեկոներին: Ամեն լուս-Չորեքշաբթի և լուս-Ուրբաթ երեկոներին: Շաբաթական պաչոց ընթացքում Տէրունական մեծ տօների նախ-ընթաց երեկոներին: Նաւահատեաց Ուրբաթ երեկոներին: Ծննդեան ութօրէից, Վարդապետի 3 օրերը. Վերափոխման 10-րդ օրը և Ս. Խաչի ամբողջ շաբաթը:

Ե) ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՐՁԱԿՄՈՒՆԻՔ

Տօնք եկեղեցականք

5. 6. 7. և 13. Յունուարի տօնք Ծննդեան և Անուանակոչութեան Գրիստոսի: Յունուարի 14. — անուանակոչութիւն Մկրտչի Ս. Վեհափառ Կաթողիկոսի: Փետր 13 — Ս. Վարդանանց զօրաւարացն » 14. — Տեառներնդառաջ: Մարտի 22. — Մուան ի Վերապն Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին: Ապրիլի 7 Տօն Աւետման: Յունիսի 7. — Նին ի Վերապէն Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին: Յունիսի 21. — Գիւտ նշխարաց Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին: Յունիսի 26. — Ս. Թարգմանչացն մերոց Սահակայ և Միսրոպայ:

Յուլիսի 19. — Ս. առաքելոյն Թադ-տի և Ս. Սանդխտոյ կուսին: Սեպ. 8. — Տօն Ծննդ. Ս. Աստուած. Սեպտեմբերի 28. — Տարեդարձ Ս. Օծման Վեհ. Մկրտչի Ս. Կաթողիկոսի Նոյ. 21. — Ընծալու Ս. Աստուածած. Նոյեմբ. 29. — Ս. Առաքելոյն Թադ-տի և Բարդուղիմէոսի: Դեկտ. 9. — Տօն Յղութեան Ս. Աստուածածնի ի յԱննայն:

Զ) ՏՕՆԻՔ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆՔ

Ապրիլի 23. — Անուանակոչութիւն Ն. Կ. Մ. Կայրուհոյ Ալէքսանդրայ Ֆէօդորովնայի: Մայիսի 6. — Ծնունդ Ն. Կ. Մ. Կայր Նիկիոյ Աղէքսանդրովչի: Մայիսի 14. — Թաղադուլութիւն Ն. Կ. Մ. Կայր Նիկիոյ Ալէքսանդրովչի և Ալէքսանդրայ Ֆէօդորովնայի: « 25 Ծն. Ն. Կ. Մ. Թաղուհի-Կայրուհոյ Ալէքսանդրայ Ֆէօդորովնայի: Յուլ. 22. — Անուանան. Ն. Կ. Մ. Մայր Թ. Կայրուհոյ Մարիայ Ֆէօդորովնայի: Օգոստ. 25. — Յիշատակ նուաճման արեւելեան Կովկասու: Հոկտ. 21. — Գահակալութիւն Ն. Կ. Մ. — Կայր Նիկիոյ Աղէքսանդրովչի: Նոյեմբերի 14. — Ծ. Ն. Կ. Մ. Մայր Թ. Կայրուհոյ Մարիայ Ֆէօդորովնայի Նոյեմբ. 22. — Ծնունդ Ն. Կ. Մ. Թաղածառանդ Կայր Միխայիլ Աղէքսանդրովչի: Դեկտ. 6. — Անուանակոչութիւն Ն. Կ. Մ. Կայր Նիկիոյ Աղէքսանդրովչի:

Խ Ո Յ Ն

ԱՄՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Մ Ա Ր Տ. — Խոյն. Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան եռանդոտ, արդարադատ, քաղցրախօս, հետաքրքիր և կրքոտ բնաւորութեան տէր է լինում. ոչ տըւած խօսքն է պահում, և ոչ խոստումն կատարում:

Իսկ այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղջիկը գեղեցիկ է, արգարասէր, քաղցրեղէն սիրող, շատակեր և իւր նկատած բաների մասին երկար ու բարակ դատողութիւններ տուող, այդ պատճառով էլ՝ ստախօս, անխնայ զրպարտող ու շուտ դայրացող է լինում:

Այս ամսին ծնուածներն առհասարակ առևտրի մէջ լաջողութիւն են ունենում, թէև ժլատ են լինում. միայն հոկանմբեր ամսից զգուշանալու են:

Այս ամսին ծնուածներն առհասարակ առևտրի մէջ լաջողութիւն են ունենում, թէև ժլատ են լինում. միայն հոկանմբեր ամսից զգուշանալու են:

Մ Ա Ր Տ

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
	Շք. քչ. 13. օր մեծի պահոց: Ս. Կիւրղի Երուսաղէմայ Հայրապետին և միւս Կիւրղի եպ. և մօրն նորա Աննայի:	* Կիր. քչ. 14. օր մեծի պահոց: Գ. Կիր. Քառասնորդական պահոց. — (Անտուակին):	Բշ. քչ. 15. օր մեծի պահոց:	Գշ. քչ. 16. օր մեծի պահոց:	Դշ. քչ. 17. օր մեծի պահոց:	Նշ. քչ. 18. օր մեծի պահոց:	Ուր. քչ. 19. օր մեծի պահոց:	Ս. Գ. քչ. 20. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 21. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 22. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 23. օր մեծի պահոց:	Ս. Գ. քչ. 24. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 25. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 26. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 27. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 28. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 29. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 30. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 31. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 32. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 33. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 34. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 35. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 36. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 37. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 38. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 39. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 40. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 41. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 42. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 43. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 44. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 45. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 46. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 47. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 48. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 49. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 50. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 51. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 52. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 53. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 54. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 55. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 56. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 57. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 58. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 59. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 60. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 61. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 62. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 63. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 64. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 65. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 66. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 67. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 68. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 69. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 70. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 71. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 72. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 73. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 74. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 75. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 76. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 77. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 78. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 79. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 80. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 81. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 82. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 83. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 84. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 85. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 86. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 87. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 88. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 89. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 90. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 91. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 92. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 93. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 94. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 95. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 96. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 97. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 98. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 99. օր մեծի պահոց: Ս. Գ. քչ. 100. օր մեծի պահոց:																						

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ն օրն անկարգ է 2 ժ. 4 րոպէ:

2 9 3 0
 10 18

Յ Ո Ւ Լ Ն

ԱՍՏՂԱԳԼՏՆԵՐԻ ԳՈՒՉԱԿՈՒԹՈՒՆՆԸ

Ա. Պ Ր Ի Լ.—Յուզն. Այս համաս-
 տեղութեան տակ ծնուած տղան միայն իբրև ամուսին խոնարհ և
 աներկիւզ է, կտրուկ, զայրաց-
 հաւատարիմ կըլինի, եթէ իւր և իւր
 կոտ, խտտասիրտ և իւր թշնամի-
 անուանու բնաւորութիւններն ի-
 ներին հալածող: Թէև ունևոր, բայց
 բար համապատասխան էն:
 ժլատ. բաղդաւորութեամբ կըփայլի
 Ապրիլ ամսին ծնուածներն առ-
 և դրան նպաստող զէպքերը իւր
 հասարակ ոտքերի ուսուցքից զգու-
 ցանկութիւնները կըկատարեն:
 Շատ էլ կըճանապարհորդի:
 Իսկ այս համաստեղութեան տակ
 ծնուած աղջիկը բնութեամբ ու-
 ժեղ, եռանդոտ, աշխույժով, թէև
 բնութեամբ անժուժկալ կըլինի:

Ա Պ Ր Ի Լ

30 ՈՐ

0	L	0	L
1	Աւագ-Երեքշաբթի քի. Պահք: 18	12	Շբ. քչ. 7. օր Չատիկ: Յիշատակ 29
2	Յիշատակ 10 կուսանաց. Պահք: 19	13	Ք. կիր. քի. 8. օր Չատիկ: Բ. կիր. 1
3	Ք. Աւագ-Էնդշաբթի քի. Յի- 20		Նոր կիրակէ: (Կրկնագատիկ):
4	ՇԱՏԱԿ ՈՏԱՆՈՒՅՅԻ: Պահք: 21	14	Քչ. քչ. 9. օր Յինանց: 2
5	Ք. Աւագ-Ուրբաթ քչ. Պահք: Յիշ. 21	15	Պչ. քի. 10. օր Յինանց: 3
	Չարչարանաց և Խաչելութեան. 22	16	Պչ. քչ. 11. օր Յինանց: 4
	Տեսն մերոյ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ	17	Նշ. քի. 12. օր Յինանց: 5
5	Աւագ-Շաբաթ քի. Չբազալոյց 22	18	Ուր. քչ. 13. օր Յինանց: 6
	Յարութեան նաւախաթի: Յե- 22	19	Շբ. քի. 14. օր Յինանց: 7
	րեկոյեան զինի պատարագի նա- 22	20	Ք. կիր. քչ. 15. օր Յինանց: Աշ- 8
6	Ք. կիր. քչ. ՉԱՏԻԿ: (Ս. Յարու- 23		խարհամարտան կիրակէ (Կա- 8
	միւն Քրիստոսի): Ուտիք է մեզ 23		նաչ կիրակէ):
	անմիջոց ցլամբարձումն և Յու- 23	21	Քչ. քի. 16. օր Յինանց: 9
	նաց և Ռուսաց, որոց ուտիք է 23	22	Պչ. քչ. 17. օր Յինանց: 10
	ցնոր կիրակէ: Յերեկ. նախատ: 23	23	Պչ. քի. 18. օր Յինանց: 11
	Ք. Վր. քչ. լս. Լոգոթարն օշոյն: 24	24	Նշ. քչ. 19. օր Յինանց: 12
7	Ք. Քչ. քի. 2. օր Չատիկ: ՍԻՆ- 24	25	Ուր. քի. 20. օր Յինանց: 13
	ՏՈՒՄՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱՏՄԱՏՆԻ: Յի- 24	26	Շբ. քչ. 21. օր Յինանց: 14
	շատակ մուկոյց: 24	27	Պ. կիր. քի. 22. օր Յինանց: 15
8	Ք. Պչ. քչ. 3. օր Չատիկ: 25	27	Կարմիր-կիրակէ): 16
	Ք. Արեգ. քի. Յուլն: 25	28	Քչ. քչ. 23. օր Յինանց: 16
9	Պչ. քի. 4. օր Չատիկ: 26	28	Քչ. քչ. 23. օր Յինանց: 16
10	Նշ. քչ. 5. օր Չատիկ: 27	29	Քչ. քի. 24. օր Յինանց: 17
11	Ուր. քի. 6. օր Չատիկ: 28	29	Պչ. քի. 24. օր Յինանց: 17
		30	Պչ. քչ. 25. օր Յինանց: 18

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրն տեւացել է 1 ժ. 4 րոպէ:

Ե Կ Ա Ի Ո Ր Ն

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹ ԻՒՆՆԸ

Մ Ա Յ Ի Ս.—Եկաւորն. Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան ինչպէս արտաքուստ գեղեցիկ է, աչնպէս էլ ՚ի ներքուստ հոգով բարի, խելօք, շրջանկատ, մեծահոգի և մասամբ կամկածոտ, ճարպիկ, խորամանկ և ազատ արհեստների սիրահար: Այդպիսիների սիրտը կարծես սիրոյ և բարեկամութեան համար է ստեղծուած: Եւ բաղդաւոր են լինում, եթէ իրենց կեանքը կապում են աչնպիսի կնոջ կամ բարեկամի հետ, որոնք նոյնպէս սոյն համաստեղութեան տակ են ծնուած:

Իսկ ծնուած աղջիկը լինում է գեղեցիկ, բարի, պարզ և հեղ: Իրենից տարիքով փոքր մարդու հետ բախտաւորութիւն չի գտնիլ, բացի իւր նման բնաւորութիւն ունեցող պատուական ամուսնուց:

Մայիսին ծնուածներն առհասարակ, մարդ թէ կին, գիտութեանց սիրահար են լինում, գործերի մէջ հմուտ, բնաւորութեամբ զիրարթեք և փափկամարմին: Իսկ 31 տարեկան հասակում զգուշ պէտք է լինեն հիւանդանալուց:

Մ Ա Յ Ի Ս

31 ՕՐ

0	Լ	0	Լ
1	ԵՂ. Գ. 26. օր Յինանց:	19	Ուր. Գ. 41. օր Յինանց: Պաշք:
2	Ուր. Գ. 27. օր Յինանց:	20	Նր. Գ. 42. օր Յինանց:
3	Նր. Գ. 28. օր Յինանց:	21	Ք. Կիր. Գ. 43. օր Յինանց: Երկ-
4	Ք. Կիր. Գ. 29. օր Յինանց: Ե.	22	րորդ Մաղկազարդ:
5	Կիր. Տօն Երևման Ս. Խաչի:	19	ԲՂ. Գ. 44. օր Յինանց:
6	ԲՂ. Գ. 30. օր Յինանց:	20	ԳՂ. Գ. 45. օր Յինանց:
7	ԳՂ. Գ. 31. օր Յինանց:	24	Յ Առ. քառ. լուսնի. Մերթ Ենչի-
8	Շ Լր. քա. 14. Փոփոխութեան ել.	21	ԳՂ. Գ. 46. օր Յինանց: Պաշք:
9	ԳՂ. Գ. 32. օր Յինանց:	22	ՆՂ. Գ. 47. օր Յինանց:
10	ՆՂ. Գ. 33. օր Յինանց:	23	Ուր. Գ. 48. օր Յինանց: Պաշք:
11	Ուր. Գ. 34. օր Յինանց: Ռուսաց	24	Նր. Գ. 49. օր Յինանց:
12	Տօն փոխադրութեան Նշխարաց	25	Ք. Կիր. Գ. Յինանց: օր ՚ի
13	Ս. Նիկողայոսի Սքանչելագործի:	26	Ձատկէն: ՀՈՒԵԳՍԼՈՒՍՏ (Պեն-
14	Սրբազան ՚ի Եկաւորն:	27	տեկոստէ): Բարեկենդան Եղիա-
15	Նր. Գ. 35. օր Յինանց:	28	կան պաշտոն: Ռուսաց և Յունաց
16	Ք. Կիր. Գ. 36. օր Յինանց:	29	Եւս Պենտեկոստէ:
17	Չ. Կիրակի:	26	ԲՂ. Գ. 2. օր Հոգեգալ. Պաշք:
18	ԲՂ. Գ. 37. օր Յինանց:	30	Ռուսաց Երկրորդ օր Հոգեգալս.
19	ԳՂ. Գ. 38. օր Յինանց:	1	ԳՂ. Գ. 3. օր Հոգեգ. Պաշք:
20	Շ Մե. 10. Սնչիւ:	27	ԳՂ. Գ. 4. օր Հոգեգ. Պաշք:
21	ԳՂ. Գ. 39. օր Յինանց:	28	Շ Լր. լուսնի. Հարիւրամ:
22	Ք. ԵՂ. Գ. 40. օր Յինանց:	2	ՆՂ. Գ. 5. օր Հոգեգ. Պաշք:
23	ՀԱՄԱՐԱՐՁՈՒՄՆ ՔՐԻՍՏ ՍԻ: Եւս	3	Ուր. Գ. 6. օր Հոգեգ. Պաշք:
24	Ռուսաց և Յունաց:	30	Նր. Գ. 7. օր Հոգեգալտեան:
25		31	

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրը տեղացի է 1 ժ. 24 րոպէ:

ԱՌԻԻՆՆ

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Յ Ո Ւ Լ Ի Ս. — Առ իւժն. Այս համասեղութեան տակ ծնուած արզան լինում է պարզասիրտ, համարձակ, քաջ, առատածեռն, ազատամիտ, մեծահոգի և շատ անգամ հպարտ. իւր ազնիւ հոգովը (բնաւորութեամբ) հակուած է դէպի բարեպաշտութիւն և ցաւակցութիւն: Միևնոյն ժամանակ ծաղրասէր է, ուրիշներին զայրացնող ու կրքոտ: Արտաքին զեղեցկութեան շնորհիւ, փափուկ սեռին հաճոյանալու կերպը զիտէ և կրկար փաղաքշանքներ շռայլելուց

լետոյ հասնում է իւր նպատակին: Իսկ ծնուած աղջիկը զուարթ է, շնորհալի, բարկացող, համարձակ, չարամիտ, վրիժառու, բայց սիրելի և իւր սիրելիին անչափ մեծաբող: Յուլիսին ծնուածները ամենաբարտաւոր ժամանակն իրենց հասկի միջին տարիքն է և ամենալաջող ամիսն՝ օգոստոսը: Ամենից վտանգաւոր տարին իրենց հասակի՝ 43-րդ տարին է, որ ժամանակ պէտք է զգուշանալ:

Յ Ո Ւ Լ Ի Ս

31 ՈՐ

0	Լ	0	Լ
1	Գշ. քչ. Ս. Զաքարիայի մար-	21	սանացն Յուստինեայ, Եփեսայ
2	աբէլին:		և Քրիստինեայ:
2	Դշ. քի. Պահք:	22	22 Գշ. քի. Ս. Աթանազիենեայ եպիս-
3	Նշ. քչ. Ս. Նղիսէի Մարգարէին:	23	կոպոսին և տասն աշակերտացն
	Ե Վեր. քո. լս. Տօր եղածով:		և հինգ վկայիցն:
4	Ուր. քի. Պահք:	24	23 Դշ. քչ. Պահք:
5	Շք. քչ. Ս. Երկոտասանից Առա-	25	21 Նշ. քի. Ս. Նախահարցն Աղա-
	քելոցն Քրիստոսի և Ս. Պօղոսի		մայ, Աբէլէ, Սեթայ, Ենովքայ,
	երեքտասան Առաքելոցն:		Ենովայ, Նոյի, Մելքիսեդեկի,
6	* Կիր. քի. Զ. Կիր. զինի շողեղ:	26	Աբրահամու, Իսահակայ, Յովսէ-
	Բարեկենդ. Վարդավառի պահոց:		փայ, Յակովբայ, Մովսիսի, Ահա-
7	Բշ. քչ. 1. օր Վարդավ. պահոց:	27	րոնի, Նդիագարու, Յետայ, Սա-
8	Գշ. քի. 2. օր Վարդավ. պահոց:	28	մուէլի Սամիսոնի, Յեփթայեայ,
9	Դշ. քչ. 3. օր Վարդավ. պահոց:	29	Բարակայ, Գեղէնի և այլոց
10	Նշ. քի. 4. օր Վարդավ. պահոց:	30	սրբոց Նախահարցն:
	Սրեղանի ի յԱռիւծն:		25 Ուր. քչ. Պահք:
11	Ուր. քչ. 5. օր Վարդավ. պահոց:	1	26 Շք. քի. Ս. որդւոց և Թոռանց
	Սն. լուս. փոփոխած:		Ս. Գրեգորի Լուսաւորչին մերոյ,
12	Շք. քի. ՅԵՄԱՍԱԿ ՏՄԱՍԱԿԻՆ	2	Արիսակէսի, Վրթանէսի, Յուս-
	ՀՆՈՅ և ՏՕՆ ՆՈՐՈՅՍ Ս. ԵԿԵՂԵՑ-		կանն, Գրիգորիս և Դանիէլի
	ԻՈՅ: Նաւակառիք:		© Լրումն լուս. Կորնթոսեաց եղ-
13	* Կիր. քչ. ՎԱՐԳԱՎԱՌ. Մե-	3	27 * Կիր. քչ. Գ. Ջիր. զինի Վար-
	ծահանդէս օր ուխտի Մշոյ Ս.		դավառի Հարսանիք:
	Կարապետ վանքի և Տփիսայ Ս.		28 Բշ. քի. Ս. Մախարայեցւոցն,
	Կարապետ եկեղեցւոյն: Մեջոց		Նդիագարու քահանային, Շամու-
	ուտիք չորս շաբաթ:		նեայ և եօթն որդոցնորին:
14	* Բշ. քի. 2 օր Վարդավառի:	4	29 Գշ. քչ. Ս. Երկոտասանից մար-
	Յիշատակ մուկոց: Մեծահան-		գարէիցն, Ուսեայ, Սմովայ, Մե-
	դէս օր ուխտի Երանաւորի Ս.		քեայ, Յովելեայ, Արգիււ, Նա-
	Աստուածածին եկեղեցւոյն Տրփ		ւումայ, Ամբակումայ, Յօնանու,
	լիսայ (Կրճանիսի):		Սոփոնիայ, Անգեայ, Զաքարիայ
15	Գշ. քչ. 3. օր Վարդավառի:	5	և Մաղաբիայ:
16	Դշ. քի. Պահք:	6	30 Դշ. քի. Պահք:
17	Նշ. քչ. Ս. Նաայեայ մարգարէին:	7	31 Նշ. քչ. Ս. Սովիայ և երկից
18	Ուր. քի. Պահք: Յերեկոյեան	8	դասերացն, Պիստոսի, Երպիսի և
	Նախատանակ:		Աղապի:
	Յ Առ. քո. լս. Վճիռ եղ.		
19	* Շք. քչ. Ս. ԹԱԵՆՈՍԻ Առա-	9	
	քելոյն և Ս. Սանդխտոյ կուօին:		
20	* Կիր. քի. Բ. Կիր. զինի Վար-	10	
	դավառի Հարսանիք:		
21	Բշ. քչ. Ս. Կրպրիանոսի կախկո-	11	
	պոսին և 45 վկայիցն և Ս. կու-		

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31 օրը պահանել է 1 ժ. 26 րոպէ:

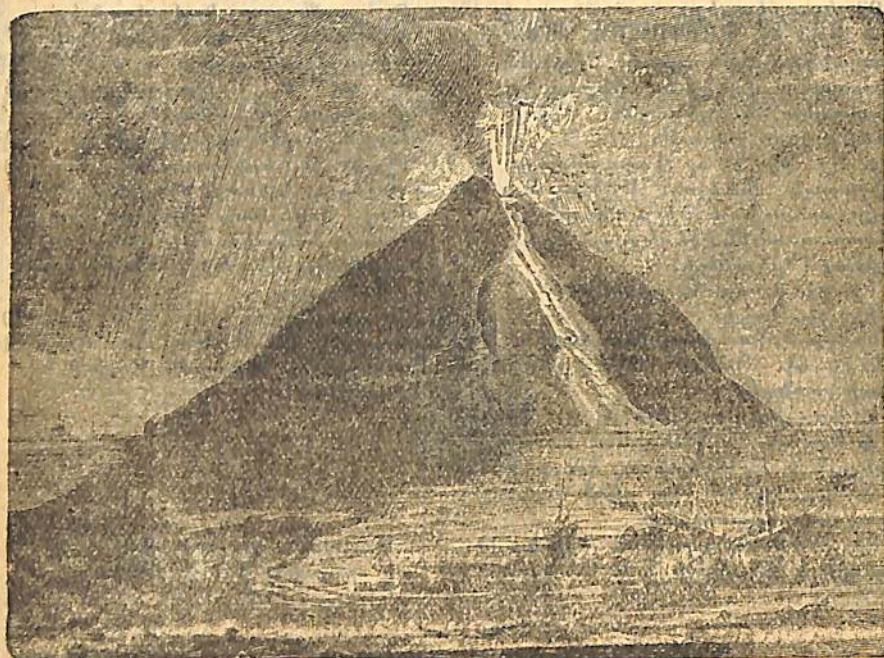

Օ Գ Ո Ս Տ Ո Ս Կ Ո Յ Մ Ն

ԱՍՏՂԱԿԵՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Օ Գ Ո Ս Տ Ո Ս.— Կոյսն. Այս հա-
մատեղութեան տակ ծնուած ար-
բեսի գծագրութիւնը որոշ: Շուտ
զան բարեկազմ է, անկեղծ, մե-
ծանոգի, խելօք, ողջախոհ, հա-
սիրելի, բարեպաշտ, հաւատարիմ
մետ և բարեգործ: Կեանքի մեջ
վարուելու կերպը չիմանալով ու-
ամեն տեսակ հնարքներից զուրկ
լինելով շուտ-շուտ խաբոււմ է և
չափշտակոււմ:

Իսկ ծնուած արջիւն տանձիւտ

ՎԵՁՈՒՎ ԼԵՌԱՆ ԱՐՏԱՎԻԺՈՒՄԸ

Օ Գ Ո Ս Տ Ո Ս

31 ՈՐ

0	L	0	L
1 Ուր. Բ. Պաշք:	22	17 * Կիր. Բ. Վերոփոխուհի Ս. Սատուածանի. Ձկնի պատարազի կատարի օրհնութիւն խաղողոյ: Ինն օր նախածնակ: Միջոց ու- տիք երեք շաբաթ:	8
2 Բանին: Լատինացի վերախոխումն Ս. Սատուածանի:	23	Նախդիւտար օր ուխտի Բեթղե- Լէմի Ս. Սատուածանայ եկեղ. Տփլիսայ:	
3 * Կիր. Բ. Գ. Կիր. զինի վար- զալառուի Հարսանիք	24	18 * Բշ. Բ. 2. օր վերախոխման Յիշատակ մեռելոց:	9
4 Բշ. Բ. Ս. վկայեցն երգեսիտի, Սահարիտի, վաղերիտի, Կան- չիտտի և Ակիզասայ:	25	19 Գշ. Բ. 3. օր վերախոխման:	10
5 Գշ. Բ. Ս. Անդրէի գորալաբին և բանակի նորին, Կալիսիկոսի և Գոմեատայ վկայեցն:	26	20 Գշ. Բ. 4. օր վերախ. Պաշք:	11
6 Գշ. Բ. Պաշք:	27	21 Եշ. Բ. 5. օր վերախոխման:	12
7 Եշ. Բ. Ս. Անդրիանոսի և կնոջն նորա Անասայ, Թէոդորոսի և Ելեթիւրոսի վկայեցն:	28	22 Ուր. Բ. 6. օր վերախ. Պաշք:	13
8 Ուր. Բ. Պաշք:	29	23 Շր. Բ. 7. օր վերախոխման:	14
9 Շր. Բ. Եփեսոսի Ս. Ժողովոյն Երկու Հարիւր Հայրապետացն	30	24 * Կիր. Բ. 8. օր վերախոխման:	15
10 * Կիր. Բ. Գ. Կիր. զինի վարդ- Բարեկեն. Ս. Սատուած. պաշոց:	1	25 Բշ. Բ. 9. օր վերախոխման Ռուսաց Յիշատակ նուաճման ար- քեկեան Կովկասու:	16
11 Բշ. Բ. 1. օր Ս. Ածած. պաշոց: Արեգակն ՚ի Կոյսն մտանէ: Ըստ բուն տօմարի մերում նա- լասարդ և տարեմուտ 4396 թ. և եկեղ. 1343 թ.	2	26 Գշ. Բ. Ս. Յովակիմայ և Աննայի ծնողաց Ս. Սատուածանի և կանանցն Իւզաբերից: Լատ. Ծնունդ Ս. Սատուածանի:	17
12 Գշ. Բ. 2. օր Ս. Ածած. պաշոց:	3	27 Գշ. Բ. Պաշք:	18
13 Գշ. Բ. 3. օր Ս. Ածած. պաշոց:	4	28 Եշ. Բ. Ս. Երեմայ մարգարէին:	19
14 Եշ. Բ. 4. օր Ս. Ածած. պաշոց:	5	29 Ուր. Բ. Պաշք:	20
15 Ուր. Բ. 5. օր Ս. Ածած. պաշոց: Յ. և Ռուսաց վերախոխումն Ս. Սատուածանի:	6	Յ. և Ռուսաց Դիլխատումն Ս. Յով- Հաննու Մկրտչին:	
16 Շր. Բ. Տօն Եղապարթի Ս. Եջ- Միւսնի, ըստ տեսական Ս. Գրե- զորի Լուսաւորչին մերոյ: Նաւա- կատիք: Յերեկոյն նախատեսակ: Ս. Առ. Բռ. լու. Խառն եղածոյ:	7	30 Շր. Բ. Ս. Առաքելոցն Թոմայի, Յակովբայ և Դմաւոնի: Յերեկոյն նախատեսակ: Ռուսաց փոխադրութիւն նշխա- ռաց Ս. Ալեքսանդր Նեոկացոյ:	21
		31 * Կիր. Բ. Գ. Կիր. զինի վե- րախ. Գիւտ Գոտոյ Ս. Սատու- ծանին:	22

Այս ամսուայ 1 ից մինչև 31 ն օրը պակասել է 2 Ժ. 14 րոպէ:

Կ Ա Ր Ի Ճ Կ

ԱՍՏՂԱԳԵՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ.—Կարիճն. Այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղան համարձակ է և խորամանկ, բայց իւր պակասութիւնները ծածկելով՝ իւր արտաքին գեղեցկութեամբ խաբոււմ է և շատերի աչքը շլացնում: Օրիորդներ, այսպիսի կեղծաւորներին երբէք չհաւատաք. դրանք միայն երեսանց են ուրախ երևում, այդպիսիների ծիծաղը միասակարէ, աղէտաբեր և առանձնութեան ժամանակ դրանք մեղամարդութեամբ են տանջուում: Իսկ ծնուած աղջիկը՝ աշխույժով լի, ստասաց, ծածկամիտ, կեղծաւոր, դաւաճան, փոփոխամիտ և

ագահ. սիրում է ծաղրել և ուրիշների մասին վատ կարծիք չալտնել: Եւ չնայելով իւր քաղցրանկատութեան ու բարեհաճոյ ձևերին՝ սիրաբ քարութեամբ չէ համակուած: Հոկտեմբերին ծնուածներն առհասարակ իրենց գործերում լաշողութիւն են դանում և հարստութիւն են ձեռք բերում: 41 տարեկան հասակումն է, որ թէ իրենց բնաւորութիւնն է փոխուում գէպի լաւը և թէ իրենց գործերի մէջ փոփոխութիւն է լինում: Միայն 25 տարեկան հասակում հրեանդանալուց զուշանալու են:

0	1	0	1
1 ԴՉ. ԲՅ. Պահէ:	24 Մատթէոսի, Մարկոսի, Լուկասու և Յովհաննու:	19 * Կիր. ԲՅ. Չ. Կիր. զինի Ս. Խաչի	12
Աստուածանի:	25 Հարսանիք:	20 ԲՉ. ԲԿ. Ս. Դուկիանուսի Հարիւ-	13
2 ԵՉ. ԲԿ. Ս. Իշխանացի Սահակայ՝	26 րապետին որ Հաւատաց ի Խաչի-	26 Լուկիանոսի Գրիգորոսի և Յովսէփայ Աստուածաշօրն, Յովսէփայ Արեւ-	27
և Համադասպայ:	27 Կու աշակերտացն Քրիստոսի:	28 մաթայոն, բարեկամն Քրիստոսի Լաղարու և քերցն նորա	28
3 Ուր. ԲՅ. Պահէ:	28 Հարսանիք:	29 Մարթայի և Մարթամու:	29
4 Շք. Կ. Ս. Խոթանասուն և Եր-	6 ԲՉ. ԲԿ. Ս. Փօղոսու Հայրապետին և Երանոսի Հեռեւողին Առա-	21 ԳՉ. ԲՅ. Ս. Թէոդորոսի քահա-	14
կու աշակերտացն Քրիստոսի:	քերցն:	նային, Պենտնի զինաւորին, Մա-	15
5 * Կիր. ԲՅ. Դ. Կիր. զինի Ս. Խաչի:	7 ԳՉ. ԵՅ. Ս. Կուսանացն Թեկղի,	կարայ, Եւդոքսայ և Ռամկայ:	16
Հարսանիք:	Վարդապետայ և Աեղեգեայ:	22 ԳՉ. ԲԿ. Պահէ:	15
6 ԲՉ. ԲԿ. Ս. Փօղոսու Հայրապետին և Երանոսի Հեռեւողին Առա-	8 ԳՉ. ԵՅ. Պահէ:	1 Ռուսայ՝ Տօն Լազարու Ս. Աստուածածնայ պատկերին:	15
քերցն:	9 ԵՉ. ԲՅ. Ս. Մանուկեանի բժշկին,	23 ԵՉ. ԵՅ. Ս. Խարիթեանց և Ս. վկա-	16
7 ԳՉ. ԵՅ. Ս. Կուսանացն Թեկղի,	Սրմովեայ քահանային և Եւարակ-	յիցն Սրտեմեայ և Քրիստափորի	17
Վարդապետայ և Աեղեգեայ:	սեայ կուսին:	և երկուց կանանցն Կալինիկայ	18
8 ԳՉ. ԵՅ. Պահէ:	10 Ուր. ԲԿ. Պահէ:	և Ակուլինայ:	19
1 Ռուսայ՝ Տօն Լազարու Ս. Աստուածածնայ պատկերին:	11 Շք. ԲՅ. Ս. Սարգեմանչաց վարդապետացն մերոց Մեսրոպայ,	24 Սր. լուսնի. Զաւարթափն եր.	17
2 ԵՉ. ԵՅ. Ս. Խարիթեանց և Ս. վկայիցն Սրտեմեայ և Քրիստափորի	Եղեշի, Մովսէսի քերթողին, Գաւթի անյաղժ—փիլիսոփային, Գրեղորի նարեկացոյն և Ներսիսի Կրայեցոյն:	25 Շք. ԲՅ. Ս. Երկոտասանից վարդապետացն Ռեթէոսի, Իրոնսիսի,	18
3 ԳՉ. ԵՅ. Ս. Կուսանացն Թեկղի,	12 * Կիր. ԲԿ. Ե. Կիր. զինի Ս. Խաչի:	Սեղեւորոսի, Սեթաղեմացոյն, Սեթաղեմացոյն, Կիրիլի Նրուսդեմացոյն,	19
Վարդապետայ և Աեղեգեայ:	Հարսանիք:	Նիքիմի Սորին ասորոյ, Բարսեղի Կեսարացոյն, Գրեղորի Նիւսացոյն,	20
4 ԳՉ. ԵՅ. Ս. Կուսանացն Թեկղի,	13 ԲՉ. ԲՅ. Ս. Կուսանացն Ս. Գրեղորեան Աղուանից կաթողիկոսի և Ս. Հարցն Թաթլոյ, Վարոսի և Թումասոյ: Անտօնի Կրօնիդեայ և Խոթն խոտաձարակացն՝ որք Յիննակնայ վանն կատարեցան:	26 * Կիր. ԲԿ. Ե. Կիր. զինի Ս. Խաչի:	19
Վարդապետայ և Աեղեգեայ:	14 ԳՉ. ԲԿ. Ս. Առաքելոցն Անանիայի Մատթէի, Բառնաբայ, Փիլիպպոյ, Յովհաննու, Շիղայի և Սիւղեանոսի:	Գիւտ—Սաչ: Հարսանիք:	20
5 ԳՉ. ԵՅ. Ս. Կուսանացն Թեկղի,	15 ԳՉ. ԵՅ. Պահէ:	27 ԲՉ. ԲՅ. Ս. Անաստասայ քահ. Վարոսի և Թէոդորոսեայ և որոց նորա և որք բնդ նմա կատարեցան:	21
Վարդապետայ և Աեղեգեայ:	16 ԵՉ. ԵՅ. Ս. Մանուկեանի բժշկին,	28 ԳՉ. ԲԿ. Ս. Հայրեղեանցն, որք է Սամուատ կատար. և Ս. Սեւեւիանոսի Սեղատացոյն, Բարեկայ ծերոյն և 84 աշակերտացն նորին:	22
6 ԲՉ. ԲԿ. Ս. Փօղոսու Հայրապետին և Երանոսի Հեռեւողին Առաքերցն:	17 Ուր. ԲԿ. Պահէ:	29 ԻՉ. ԲՅ. Պահէ:	22
7 ԳՉ. ԵՅ. Ս. Կուսանացն Թեկղի,	18 Շք. ԲՅ. Ս. Ա. Կուսարանչացն	30 ՍՉ. ԲԿ. Ս. Յովհաննու Ոսկեբերան Հայրապետին:	23
Վարդապետայ և Աեղեգեայ:	19 ԳՉ. ԵՅ. Ս. Կուսանացն Թեկղի,	Վր. քա. լու. Փոփոխութիւն:	24
Վարդապետայ և Աեղեգեայ:	20 ԳՉ. ԵՅ. Ս. Կուսանացն Թեկղի,	31 Ուր. ԵՅ. Պահէ:	24

ԱՂԵՂՆԱԻՈՐՆ

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՌՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ն Ո Յ Ե Մ Բ Ե Ր.—Աղեղնաւորն. Այս համաստեղութեան տակ ծընուած տղան քաջ է և արի, խելօք, բարեկամներ շուտ գտնող, առողջակազմ, ճշմարտասէր, հաստատամիտ, վարուող, աշխատասէր, ՚ի բնէ բարեպաշտ, սրտով ուրախ, բարի և իւր ունեցած լաւ լատկութիւնների համեմատ՝ անչափ ինքնասէր:

Իսկ ծնուած աղջկը՝ գործունեալ և աչալուրջ, աշխատասէր,

բարեպաշտ, բարի և սրտով ուրախ: Գլխաւոր պակասութիւնը իւր կասկածոտ բնաւորութիւնն է: Նույնմերին ծնուածներն առհասարակ արդեն բերութեան մէջ բախտաւոր են լինում և միջին տարիքում կարողութեան տէր: 33 տարեկան հասակում հիւանդանալուց զգուշանալու են և եթէ չափաւոր ու ժուժկալ կեանք վարեն, մինչև խորին ծերութեան կը հասնեն:

« Բ Ս Ո Ր Դ Ն Ե Ր

Ն Ո Յ Ե Մ Բ Ե Ր

30 ՈՐ

0	1 0	1
1	Եր. Գ. Տօն ամենայն Սրբոց— 25	3. և Ռուսոյ՝ Բարեկենդան Ծննդեան պահոց:
2	Ք. Կիր. Բ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի 26	15 Եր. Գ. Ս. Ռաաքելոցն Անդրէի 10
3	Հարանիք: 16	և Փիլիպպոսի:
4	Բշ. Բ. Ս. Ստեփաննոսի Հոռոմայ 27	16 * Կիր. Գ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի: 11
5	Հայրապետին և քահանայիցն, սարկաւազացն և Ժողովրդոցն:	17 Բշ. Գ. 1. օր Յիսնակի պահոց: 12
6	Գշ. Բ. Ս. Ակիմիթիայ եպիսկ. 28	18 Գշ. Բ. 2. օր Յիսնակի պահոց: 13
7	Յովսէփայ քահ. Այթթայայ սարկաւազին և Պլատոնի վկային:	19 Գշ. Բ. 3. օր Յիսնակի պահոց: 14
8	Գշ. Բ. Պահ. 29	20 Եշ. Բ. 4. օր Յիսնակի պահոց: 15
9	Եշ. Գ. Ս. Հայրապետացն Մետրոփանոսի, Աղէքսանդրոսի, Պողոսի խոստովանողին և Ս. Կոստարոցն Մարկիանոսի և Մարտիրոսի:	21 * Ուր. Գ. 5. օր Յիսնակի պահոց: 16
10	© Ծնունդն լս. Անտոնոսի եղ. Ուր. Գ. Պահ. 3: Երեկ. նախատ. Եր. Գ. Ս. Հրեշտակապետացն Գարբէլի և Միքայէլի և ամենայն երկնային զորացն:	17 Եր. Գ. Ս. Գրեգորի Սքանչելա զործին Նիկողայոսի Հայրապետին և Միսնայ եպիսկոպոսին:
11	Լ. ա Ընծայումն Ս. Աստուած. * Կիր. Գ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի 4	18 * Կիր. Գ. Ս. Կիր. Յիսնակի: 18
12	Հարանիք: 5	23 * Կիր. Գ. Ս. Կիր. Յիսնակի: 18
13	Պահ. ՚ի Աղեղնաւորն: Բշ. Բ. Ս. Մելիտոսի Անտիոքայ Հայրապետին և Միսնայ եղևոցացոյն և միւս Մելիտոսի եպ. Թուրայ քահանային և Շինու սարկաւազին:	24 Բշ. Գ. Ս. Կոստանոցն Յուլիանիայ և Վասիլուհոյ: 19
14	Գշ. Բ. Ս. Դիմիտրիայ վկային և Բասիլիկոսի քահանային: 6	25 Գշ. Գ. Ս. Դուկիանոսի քահանային և Տարաղըրոսի, Պրոպոսի, Անդրոնիկոսի, Ոնեակմայ և այլոց աշակերտացն Պողոսի: 20
15	Գշ. Բ. Ս. Գորբիտայ, Սամուէնայ, Արիքայ սարկաւազին, Ռամանոսի միսնակեցոյն, Ռանկանն խոստովանողի և Հիսիքոսի զինաւորին: 7	26 Գշ. Բ. Ս. Պահ. 21
16	Ս. Ա. քա. լս. Կոստ. եղ. 8	27 Եշ. Բ. Ս. Կղեմայ Հայրապետին և Բազարատայ Տոռոմնայ եպիսկոպոսին: 22
17	Ուր. Գ. Ս. Պահ. 9	28 Ուր. Գ. Ս. Պահ. 23
18		29 * Եր. Գ. Ս. Ռաաքելոց և առաջին Լուսաւորչացն միւրոց Թ. Ա. Գիթնի և ԲՍ. Գիթնի: 24
19		30 * Կիր. Գ. Կիր. զկնի Յիսնակի: Հարանիք: 25

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 30-ը օրը պակասել է 1 ժ. 19 րոպէ:

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ

«ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ-ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԻ ՏԱՐԵՑ՝ ԵՑԻ» 1903 ԹՈՒՆԿՐՆԻ

I. ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

1) ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆԵՐ

Ս. ԷԶՄԻԱՅՆԻ Հայրայեա և Կաթողիկոս ամենայն Հայոց Տ. Տ. ՄԿՐՏԻԳ Ս. ԾՆԵԱԿ 1820 տար, 4-ին ընտրեալ ճշիւս 5-ին 1892 թ. և օծեալ սեպտեմբերի 26-ին 1893 թ.:

ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ — Սահակ Խաղայեան ԱՂԹԱՄԱՐԱՅ — (Թափուր):

2) ՊԱՏՐԻԱՐԿՆԵՐ

ԵՐՈՒՍԱԿԵՐՈՑ — Յարուժիւն արքեպիսկոպոս Վեհայեան:

Կ. ՊՈՒՍՈՑ — Մաղաքիա արքեպիսկոպոս Օրմանեան:

3) Ս. ԷԶՄԻԱՅՆԻ ՍԻՆՈՒ

Նախանգամ Արիստակէս արքեպիսկոպոս Դաւթեան:

« Մակար եպ. Բարսուղարեան:

« Յուսիկ եպ. Տէր-Մովսիսեան:

» Աշոտ վարդապետ Նախեան:

Պրօզուրօր Խրիստ. Կանչելի:

4) ԹԵՄԵՐ ԵՒ ԹԵՄԱԿԱԼՆԵՐ

ա) ԵՐԵՒԱՆԻ. — Փոխանորդ Թեմակալ առաջնորդ. Սուքիաս արքեպ. Պարզեանց:

Տաթևի յաջորդ՝ Խոսրով — վարդապ.

Հին-Նախիջևանի յաջորդ. — Սիօն վրդ. Տէր-Մանուէլեան:

Ղարսի յաջորդ. — Սիրելի վրդ.

Ալեքսանդրապոլի յաջորդ — Տէրալո վարդ:

բ) ՎՐԱՍՏԱՆԻ և ԻՄԵՐԷԹԻ. — Թեմական առաջնորդ Գէորդ արքեպիսկոպոս Սուրենեան:

Գանձակի յաջորդ. — Անանիա եպիսկ.

Ախալցխայի յաջորդ. — Բարկէն վարդ. Աղաւելեանց:

Գորու յաջորդ. — (Թափուր):

դ) ՂԱՐԱԲԱՂԻ. — Առաջնորդ Թեմի Գրիգոր եպ. Գառնակերեանց:

Նուխու յաջորդ. — Իսահակ վրդ. Տ. Մէքայէլեան:

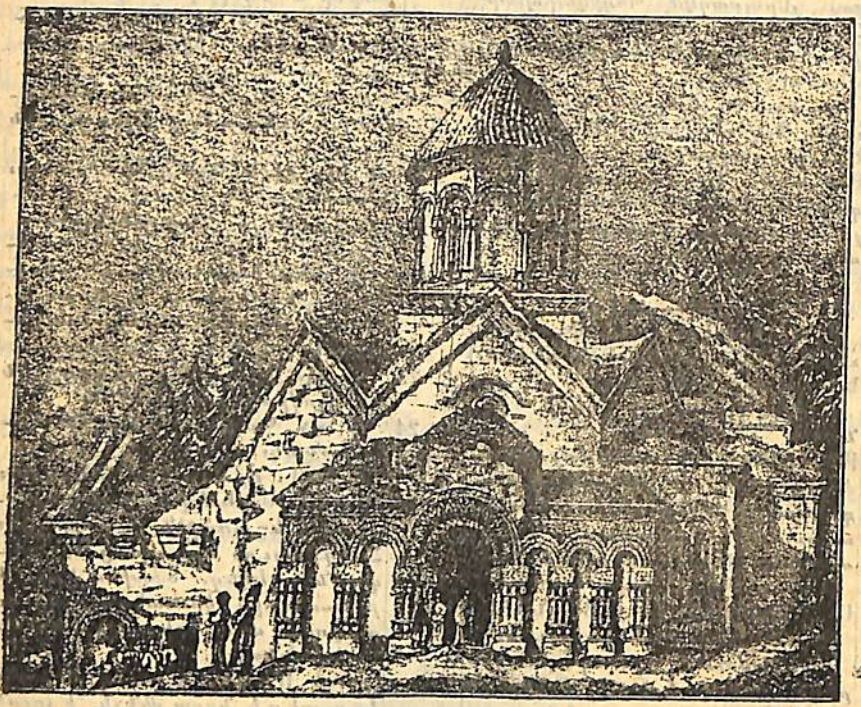
զ) ՀԱՆՏԱՐԻԱՆԻ. — Թեմական առաջ. Արիստակէս արքեպիսկ. Սեդրակեան:

է) ՇԱՄԱԽՈՒ. — Առաջնորդ Թեմի (Թափուր):

զ) ԲԵՍԱՐԱՐԻՈՑ. — Առաջնորդ Թեմի Ներսէս արքեպիսկ. Խուրաւիլեղեանց:

է) ԱՏԻՊԱՏԱԿԱՆԻ. — Եղիշէ վրդ. Մուրադեան:

ը) ՊԱՐՍՎԱՍՏԱՆԻ և ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ. Սահակ եպիսկոպոս Այվատեան:

ՀԻՆԱԻՈՒՐՑ ՎԱՆԻ ՏՆՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ.

II. ԱՍՏՂԱԳԻՏԱԿԱՆ

ա) ԱՐԵՒԻ ԵՒ ԼՈՒՍՆԻ ԽԱՒԱՐՈՒՄՆԵՐԸ
1903 թ. սրկու անդամ արևի և երկու անգամ լուսնի խաւարում կը նըկատուին որոնցից 1). Արևի մասնաւոր խաւարումն 16-ին մարտի. սկիզբը 2 ժ. 10 ր. վերջը 6 ժ. 58 ր. առաւ.

2). Լուսնի (մասնաւոր) խաւարումն 30-ին Մարտի. սկիզբը 1 ժ. 35 ր. վերջը 4 ժ. 50 րոպ. առաւ.

3). Արևի (լիակատոր) խաւարումն 8-ին Սեպտեմբերի. սկիզբը 5 ժ. 13 ր. վերջը 9 ժ. 50 ր. առաւ.

4). Լուսնի (մասնաւոր) խաւարումն 23-ին Սեպտեմբերի. սկիզբը 4 ժ. 40 ր. վերջը 7 ժ. 50 ր. առաւ. օտեան:

Այս խաւարումները ցատաների կը լինի կովկասում միայն, (23 Սեպտեմբ.) լուսնի խաւարումն այն էլ մասնաւոր

Արևը մի վայրկեանում այնքան ջերմութիւն է ուղարկում, ինչքան ջերմութիւն որ կարելի էր ստանալ 600 000 միլիարդ տոն քարածուխ վառելուց. (մի տոնն հաւասար է 62 փիփի):

Արուսեակը (меркурий) հեռու է արևից 56 միլիոն վ. սրա տրամագիծը հաւասար է 4455 վ. շրջապատը—13,990 վ. նրա ծաւալը 18 անգամ փոքր է երկրի ծաւալից, իսկ մակերեսը 7 անգամ, Ծանրութեամբ 15 անգամ թեթեւ է երկրից: Արուսեակը արևի շուրջը պտտում է 88 օրում. իսկ շարժման ժամանակ միայն մի երեսն է դարձնում մեղախաւար մարմին լինելով, արևից է ստանում իր լույսը. ունի մթնոլորդ. արևին ամենամօտ մոլորակն է:

Երեւակը (сатурн) հեռու է արևից 7,331 միլիոն վերստ և պտտում է նրա շուրջը 29 տարի և 167 օրում. շրջապատը—375,00 վ. տրամագիծը—111,082 վ. մակերեսը 85 անգամ, ծաւալը 719 անգամ և ծանրութիւնը 92 անգամ մեծ են երկրից: Պտտում է իր առանցքի շուրջը 10 ժամ և 15 րոպեում: Երկրից 90 անգամ պակաս լույս և տաքութիւն է ստանում արևից: Այս գունդը ունի իր շուրջը 90 վերստ հաստութեամբ և 226,000 վերստ տրամագիծով մի օղակ օրը պտտում է նրա շուրջը, նրանից բոլորովին բաժան կերպով: Երեւակը, բացի իր դարմանալի օղակից ունի 8 արբանեակ, (լուսին), որոնք պտտում են նրա շուրջը. Նա խաւար մարմին է, և իր լույսն ու ջերմութիւնը ստանում է արևից:

ՕՐԵՐԵՒՈՅԹԱԲԱՆԱԿԱՆ

III. ՕՐԵՐԵՒՈՅԹԱԲԱՆԱԿԱՆ

1903 թ. Էֆիսկրուէի գուշակութիւնը:

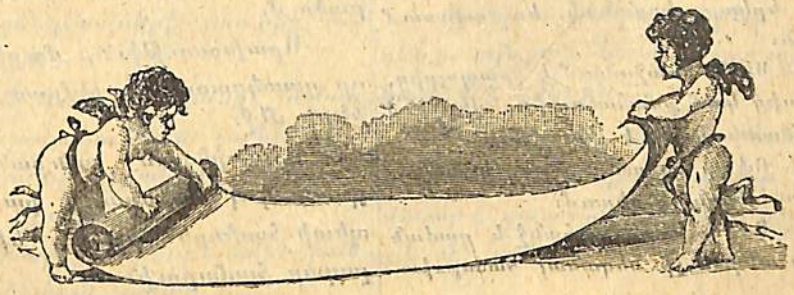
Այս տարի պողաքաղը պակաս է լինելու Գուշակում է կոխ, տաւարի և մեղուների կոտորած և ժանտախտացաւ:

Ձմեռը սկզբումը ցրտոտ, մէջը բարեխառն, վերջը սառն, անձրեւային և ջրառատ Գարնանը՝ շատ անձրեւներից ծառերը կ'փչանան և ամառուայ վերջը, շատ տեղեր էլ կարկուտը կ'տայ: Ամառն՝ անձրևոտ և թխպոտ, միայն պէտք է ցորենը շուտ քաղել որ չ'ը փչանայ: Հրատի, երկնքի եօթներորդ անից փայլածուին քառակուսի և երեակի երկնքի ութերորդ անից քառանկունի նաւաձքով Արեգակին, նշանակում է բաղմամբիւ մարդկանց մահ: Մի գաւառի աւերում և մի աղբի թշուառութիւն: Նենգամիտները կ'բազմանան, որոնք տրեղներին հար կը փորեն՝ թէև իրանք մէջը կընկնեն: Մարդկանց (մէջ) գերութիւն, փոքրերի և մեծերի մէջ կոխ, խոսիւթիւն և բարեկամների մէջ անբաւականութիւն:

Իսկ Տանուտերի Եկաւորն լինելով Պարսից աւետարի քեսատութիւն. և այդ երկրի սահմաններից մինչև Բաբելոն, Գըլկաթայ երկիրը և մինչև Ի Ուկիանոսն երկիրը կ'խոտովն Ծննդաբերութիւնը պակաս: Սաստիկ բերանացաւ և աղբիւրների ցամաքել:

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՎԵՂՁԸ.—Անգլիացի երկրաբան Տոմսոնը, աշխարհի վերջը գուշակում է 400 տարուց չետոյ Բոլոր կենդանիները և մարդիկ օդի մէջ թթուածնի անբաւարարութեան պատճառով կսկսեն հետզհետէ մեռնել: Չտանգը հեռացնելու միակ միջոցը, նրա կարծիքով մեծ քանակութեամբ անտառների ու պարտէզների մշակութիւնն է թրթուածին աւելացնելու համար:

Յարգելի գիտնականը խնդրում է կալուածատերերին, մարդկութեան շահերի համար խնայել անտառները, իսկ հասարակ մահկանացուներին համոզում է զբաղուել պողատու ծառեր անկելով:

Նաո բանի մէջ միշտ մի շնորհ է լինում:

— Բժշկի ամենալաւ դատաւորը Տնջեցեալն է, բայց նա էլ միշտ լուռ է:

— Ուղեղով մի սպրիւ, այլ գրպանով:

— Ուկիանոսի յատակը և կնոջ մէջ ճշմարտութիւն դժուար է դտնել:

— Յաճախ ծիծաղիր, բայց ծածուկ բարձր ծիծաղը թշնամիներից թիւն է աւելացնում միայն:

— Յիմարի աչքում փիլիսոփան միշտ խենթ է:

— Կնոջ սիրտը միայն երկու մտաքունի մէկից համարձակութիւնն է մըտնում, միւսից—ոսկին:

— Եթէ հարկաւոր լինէր աշխարհիս թուր լիմարների կոտորել, ստիպուած պիտի լինէին սաղ աշխարհս կոտորելու:

— Բաղդի գլխից բռնիր, իսկ երջանկութեան—պոչից:

— Կատաղած կնոջ երեսին ժպիտ առաջացնելու միակ միջոցն է առջևը հաչելի դնել—հաչելուն որ նաչեց՝ իսկոյն կը ժպտայ:

— Սիրոյ համար խելք պէտք չէ:

— Սամնահաճելի համբոյրն անդամ կորցնում է իւր հրապոյրը, երբ խիստ շատ երկար ժամանակ ևս սպասում նրան:

— Սէրն առաջանում է հրապոյրից, հաշտից կամ քմահաճոյքից. վերջինս ամենաստեղծականն է լինում:

— Ով որ սիրում է բոլոր կանանց, նա ոչ մէկին չէ սիրում:

— Սմնախոտապահանջ և դաժան վիճն անգամ չի նեղանալ հաճոյախօ-

տութիւնից, եթէ դա չարմարաւոր ձևով է ասուած:

— Քաղցած փորից ոչ կապոյտ աչքերը շահ ունին և ոչ սևորակ աչքերը:

— Կեանքի էութիւն են—ոտծիկը, պահուստը, աշխատավարձը, նպատակը, թողակը...

— Սամն մարդ էլ ունի պահեստի գրամաղուխ—այդ նրա լոյսն է:

— Միայն անմիտը կարող է ճշմարիտ երջանիկ լինել:

— Օգտակար սուտը վնասակար ճշմարտութիւնից խելօք է:

— Յոյսը թշուառի երկրորդ հողին է:

— Մի աղի առաջ խոնարհիր, բայց միտի փեշից բաց մի թողնիր:

— Մեր կերակուրն ուրիշների տանջանքի կրակով է եփուած:

— Եթէ ուզում ես իմաստունի անուն ունենալ—չողոքորթիր լիմարներին:

— Բուդդան մարդկանց պատուիրել է անդադար կռուել լիմարութեան դէմ, և մենք միշտ կռոււմ ենք կանանց դէմ:

— Իմաստունները չարտնում են խելօք մտքեր, իսկ լիմարները տաւաժում:

— Սրախօսութիւնը մտքի լու է, որ ցատկոտում են թմրած ուղեղների մէջ:

— Աշխարհումս այնքան շատ չիմար կայ որ նրանք բաղդաւոր պետի համարեն իրենց, եթէ խելագար համարուին:

— Անվախ է իսկապէս նա, ով ինքն իրենից չի վախում:

— Կինը տղամարդու համար զոհաբերում է ամեն ինչ, կամ ոչինչ:

— Գիտնական լիմարը տգէտ լիմարից տաղտկալի է:

— Աստ թատրոնական գրուածքը լաւ անցնելու համար հարկաւոր է նորը գրել:

— Թէ որ առաքինի տղամարդիկ իմանալին, թէ ինչ կարծիքի են նրանց մասին կանաչք, աշխարհումս առաքինի տղամարդ չէր լինիր:

— Միայն երեք մարդ կայ չարդանաց արժանի—սեղանի սպասուորը (քահանան), զինուորականն ու բռնաստեղծը: Ընդհանրապէս ոչնչացնել, ստեղծել:

— Տղամարդի համար սէրը—նպատակ է, կնոջ համար—միջոց: Ահա միակ դէպքը, երբ միջոցներն արդարացնում են նպատակը:

— Բաղդաւոր են այն դերասանները, որոնք մեռել են, որովհետև ուղեղների նստեղծութիւնը ձեռքից ազատուել են:

— Կան կանաչք, որոնց համար ոչինչ նշանակութիւն չունի, թէ ինչ է նրանց սիրականը—զո՞ղ, աւազակ, ելուզակ...

— Աշխարհիս երեսին ամեն բան առ ու ծախսի համար է:

— Գերասանը պարտաւոր է լուշարարի հետ հաշտ լինել:

— Յըջանիկ մի անուանիլ նըրանց, որոնց չես ուզում վիրաւորել:

— Բարեկամութիւնը նման է արկակալ անօթի, որ հեշտ կոտորուում է, բայց լաւ չի կսչում:

— Եթէ բժիշկ լինէի, ըստը մարդկանց ինքնահաւանութիւնից կը բժշկէի:

— Աարկը վնասում է առողջութեանը:

— Յըջանկութիւնը սիրոյ և դրամի մէջ չէ, այլ մտքի մէջ խորասուզուելու:

— Մենք ամենքս էլ սպասուոր ենք, բոլորս էլ ծառայում ենք՝ բարեկամը—բարեկամին և ծառան—ծառային: Ահա թէ ինչու համար հարկաւոր չէ, որ մէջքներս կռայցնելով քթներս վեր ցցենք:

— Կնոջ մերկ պարանոցին նաչելով, գործերի մասին մտածել կարելի չէ:

— Քանի աչքներս երկինք ձըգենք, այնքան մարմիններս պիտի կսչում է երկրին:

— Գժուար է նաւակ նստած ովկիանոսն անցնել, աւելի զըժուար է դատարկ զրպանով կեանքի մէջ սպրել:

V. ՀՈՒՆԻԱՆԱԿԱՆ

ԼՈՒՍՆԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՆՁ ՄԱՐԴ-
ԿԱՆՑ ՎԵՐԱՑ

Լուսինը ոչ միայն ազդում է ծովի վերայ, ըստ երևույթին նա ազդում է և կախաղների վերայ, այս արտասովոր երևույթը նկատել են մի քանի գիտնականները Լուսնի պայծառ լույսի ժամանակ կակազ մարդիկ առելի ևս կախաղում են, նոյնը նկատուած է և լուսնի լրման ժամանակ, իսկ լուսնի ծննդեան ժամանակ կակազը մեղմանում է: Այս թէև փաստերով ապացուցուած է, բայց թէ ինչ է պատճառը, մինչև այժմ չէ բացատրուած:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԿԵՆԴԱՆՆԵՐԻ ՅՂՈՒԹԵԱՆ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՄԻՋՈՅԸ

Ձիու լղանալուց մինչև ծնելը տևում է 48 ½ շաբաթ կամ 330 օր. (պատահում է և 300 կամ 419 օր էլ):

Կովր—40 ½ շաբաթ կամ 285 օր. (լինում է և բացառութիւն 240—321 օր են):

Ոչխարը—28 շաբաթ կամ 150 օր (պատահում է 140—198 օր):

Այծը—28 ½ շաբաթ կամ 253 օր:

Խոզը—17 շաբաթ կամ 120 օր. (բացառութիւն լինում է 109 կամ 133 օր):

Շունը—9 շաբաթ կամ 63—65 օր:

Կատուն—8 շաբաթ կամ 56—60 օր:

ԼՈՒՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՐՍԱՆՈՒՄԸ ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ.

VI. ԿԵՆՑԱՂԱՎԱՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

V. ԿԵՆՑԱՂԱՎԱՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

Հիմնաւոր կերպով ուսումնասիրիր գործը:

Հաստատ մնացիր մի անգամ ընտրած պարամունքիդ մէջ:

Արագաշարժ եղիր, բայց ոչ մի բանում չշտապես:

Սովոր բանում, ինչ որ անում ես, աստիճանաբար գործիր:

Շատ մի լսիր ուրիշների խորհրդին:

Աշխատիր ինքնուրույն լինել:

Նրբէք անգործ մի մնալ:

Տուր միշտ որեւէ օգտաւէտ աշխատութիւն թէ գլխիդ և թէ ձեռքիդ:

Սովորի հետ մեղմ եղիր:

Եղիր մեծահոգի ոչ միայն խօսքով, այլ և գործով:

Օգնիր ուրիշներին նրանց նեղ ժամանակը:

ՊԱՍՏԱՆ ԿՈՎԿԱՍՈՒՄԻ ԿԵՆՑԱՂԱՎԱՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

VII. Բ Ժ Ծ Կ Ա Կ Ա Ն

ԿԱՅԻԱԿ ԻՆՉՊԵՍ ԴԵՂ

Հնացած ոսկրացաւի ջղալին զլիսացաւի, խլուծեան, և աղիքնե-
րի կծկման դէմ, ինչպէս և խտերիկա-
կան և խելացնորութեան աստիքների
դէպքերում շատ լաւ է ներդործում,
երբ անձրևի հետ միաժամանակ կայծակ
է լինում: Այդ ժամանակ, հիւանդը տաք
հազնուած դրոշներու է կէս կամ մէկ
ժամ, հաւասար քայլուածքով, ոչ
կանգնելու է և ոչ նստելու: Տուն վե-
րադառնալուն պէս, բոլոր թաց շո-
րերը հանելու, տաք ֆլանէլով մար-
մինը հարելուց յետոյ մաքրելու և տա-
քացրած շորեր հազնելու է: Երկու ժամ
անկողնում պարկելով, տաք չայ խմե-
լուց յետոյ սպասելու է քրտինք գալուն:
Երեք, չորս անգամ այսպիսի դրոսանք
կատարելուց յետոյ շատերը բժշկում են
վերայիշեալ հնացած հիւանդութիւնելից:

ԱՐՆԱԼՈՒԻՆ

Այս հիւանդութեան ժամանակ կրկ-
զանքը լինում է մաղասանման և
արիւնխառն, հիւանդը զգում է ցաւեր
աղիքներում: Այս հիւանդութիւնը կայնո-
ղական է:

Բժշկուելու ամենազլխաւ որ պայմանը
պահեցողութիւնն է (dieta). Պէտք է ու-
տել հասարակ արգանակ (սուպ) կաթ,
իրբն խմիչք պէտք է գործ ածել տաք
թէյ, անանուխի (գաղձի) թէյ: Ստոր
օշինչ չպէտք է խմել: Աղիքները մաքրե-
լու համար կարելի է ընդունել լուծո-
ղական—տիգականէփի ձէթ 1—2 հացի
գդալ (касторевое масло): Խիստ դէպքում
բժշկի օգնութիւնը անհրաժեշտ է:

ԱՄԵՆԱԿՏՐՈՒԿ ԴԵՂ ԶԱՐԲՈՒԻ ԴԵՄ.

Մի անգլիացի բժիշկի առաջարկում է
հետեւեալ քանիւնաւ միջոցը—Լիմոնի
հիւթը քամել և քիթի ծակերով վեր քա-
շել այնպէս որ բերանից թափուի. քանի
սաստիկ լինի հարբուխը, այնքան աւե-
լի պէտք է կրկնել այդ: Այսպէս 2—3
անգամ կրկնելուց յետոյ ամենախիստ
հարբուխն անգամ անցնում է:

Մեղուի խայթոցից հեշտ բժշկուելու
միջոցը. խայթաց տեղը ամմոնիաքով
հարելն է, որից յետոյ անմիջապէս
ցաւն անցնում է, և տեղն ուղին խոց չի
առաջացնում:

ՊԵՆՏԻՆ ԴԵՂ

Պէտք է վերցնել մի կամ երկու ձի
միայն ղեղնուցը և լաւ հարել, հետը
խառնելով նաև քիչ քացախ. գլուխը լաւ
լուալուց յետոյ, վերայիշեալ ղեղնուցը
պիտի քսել զլիսին և երկար տրորել:
Պերջապէս քիչ գոլ ջրով պիտի մաքրել
ղեղնուցը զլիսից, միայն ոչ բոլորովին
լուանալ, որպէս զի ձի ղեղնուցի խղը
կայած մնայ մազերին և զլիսի մորթուն:
Ինչքան թեփը սաստիկ է, այնքան այս
միջոցի գործադրութիւնը լաւալս պիտի
կրկնել, սակայն շարաթը մի անգամ
կրկնելը անհրաժեշտ է:

Գլխի թեփը կայնողական հիւանդու-
թիւն է, ուտուի պէտք է զգուշանալ ու-
րիշի սանր կամ զլիսի խոզանակը գոր-
ծածելուց, մահաւանդ և զլխատրապէս
վարսալիրների մօտ:

ԼՈՂԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՆԿՆԵՐ.

Լողանալու ամենալաւ ժամանակը առա-
ւօտեան և երեկոցեան ժամը 8-ն է:

Չպէտք է լողանալ կէս օրին շոգի խիստ
ժամանակը, նոյնպէս ճաշից յետոյ,
ընթրիքից յետոյ, և ոգելից խմիչքներ
խմած ժամանակ: Դժբախտութիւնների
մեծ մասը առաջ է գալիս իշեալ հան-
գամանքները անտես առնելուց: Լողա-
նալուց առաջ շորերը հանած չպէտք է
մերկ նստել, որովհետև մարմինը կա-
րող է մրսել: Շորերը հանելուն պէս,
պէտք է գլուխը թըջել և մտնել ջուրը,
չպէտք է միանգամից թռչել: ջրի մէջ,
որովհետև շատերը խելզուում են հէնց
այդ պատճառից:

Լողալիս անհրաժեշտ է ջրի մէջ շար-
ժումներ անել, կամ լող տալ, կանգնելը
վնասակար է ջրի մէջ. պէտք է մնալ
առ առաւելը 20—30 րոպէս: Հէնց որ
մարմինը ցուրտ է զգում և կամ դողոց,
խսկոյն պէտք է դուրս գալ ջրից, ցա-
մաքեցնել մարմինը, հազնուել և շարու-
նակել քայլելու:

ՀԱՅԻ ԵՒ ՎԵՐԻԿԻ (ՉԿՈՏԱԼՈՒ) ԴԵՄ

„Русская медицина“ ամսագրի մէջ
հետեւեալ հասարակ միջոցն է առա-
ջարկում:

Հէնց որ հիւանդը կոկորդում հազի ա-
մենաթեթեւ գրգռում զգայ, պէտք է
մի քանի անգամ շտապ և խոր շունչ
քաշէ, որից յետոյ ոչ միայն հազը խ-
կոն կըքչանայ, այլև կոկորդի վնաս
զրգռումն: Եթէ հիւանդը չի կարողացել
հարկատր դէպքում հազի դէմն առնել,
և հազն արդէն սկսուելու է, այն ժամա-
նակ պէտք է ջանալ գործ դնելու վե-
րայիշեալ միջոցը և ամենասաստիկ
կազմ խսկոյն կղաղարի Բժիշկ Պատղա-
մէնը, որը առաջարկում է այդ միջոցը
հազի դէմ, ինքն իւր վրայ փորձել է,
որ այդ միջոցը գործ դնելուց յետոյ,
չքացել է առհասարակ նաև մրսելու
տրամադրութիւնը: Այս հասարակ մի-
ջոցը կարելի է գործ դնել նաև կլիթիկ
դէմ:

VIII ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

Կ'ի Ծիւիք

Ծխախոտի տերներում գտնուում են առանձին թոշն, որ կոչւում է նիկոտին, որը մի տեսակ զեղնագոյն կըպչուն հեղուկ է և խիստ հոտոտ: Այս թոշնը այնքան ուժեղ է, որ բաւական է մի կաթիլ շանը սպանելու համար: Արքան վնասակար է ծխելը ստամոքսի և մարտդոճեան համար, նոյնքան և աւելի նա վտանգաւոր է սրտի և թոքերի համար: Երկար ժամանակ ծխական գործածելուց սիրտը դադարում է կանոնաւոր գործելուց, նա երբեմն խիստ ցաւալին խփում է, երբեմն էլ դանդաղում է, որ պակաս տանջանք չի պատճառում: Ծխողը սկսում է ցաւեր զգալ ձախ կողքում, երևում է հեոց արիւնատար երակները սկսում են անահանոն խփել: Ծխախոտի ծուխը մտնելով թոքերի մէջ, առաջացնում է խիստ հազ, մանաւանդ թոյլ կտրծք ունեցողներին: Իրա համար չարք է ծխելն առանձնապէս թոյլ կտրծք ունեցողները և նոքա, որոնք տրամադիր են թորախտի: Ծխելը ոչ միայն նոցա հազացնում է, այլև առաջացնում է հեոց և արիւնթորոցներ:

ԱՇՔԵՐԻ ՏԵՍՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՇՏՊԱՆՆԵԼ.

Այս թանկագին զգալարանքը երկար ժամանակ պահպանելու համար պէտք է դորձագրել հետեւեալ զգուշութիւնները:

Զգուշանալ լանկարձակի մթնոց դէպի լուս անցնելու. ամենևին չկարդալ, երբ օրը տարածամ է և մութ:

Չպէտք է այնպէս պակել, որ զարթնելու ժամանակ լուսը լանկարձ աչքերին ընկնի:

Չպէտք է կարգալ կամ աշխատել ճրագը զիմաց ունենալով: Ամենից լա է, լուսը բարձրից լինի և ձախ կողմից: Չարտազանց լուսը վնասում է աչքերին: Երբ աչքերի լողնածութիւն է զգացում, պէտք է դիւրը կամ ձեռագործը ցած դնել:

Կապոյտ երկինքը և կանաչագարդ

երկիրը կարծես զգացնում են մեզ կապտագոյն առաստաղի, կանաչ գորգի և սոցա նման գոյներով պատկերներ ունենալու կարևորութիւնը:

ԲԱՆԻ ԺԱՄ ՊԻՏԳ Ե ԲՆԵԼ.

Եղած փորձերը ցոյց են տալիս, որ մարդու առողջութեան համար անհրաժեշտ է հետևեալ չափով քնել. երկու տարեկան երեխան պիտի քնէ 18 ժամ, 3-6 տարեկանը՝ 14 ժամ, 6-8 տարեկանը՝ 12 ժամ, 8-ից մինչև երեսուսարդական հասակը՝ 10 ժամ: Չափահաս մարդու համար բաւական կարող է համարուել 7 ժամ: Արքան զարգացման է հասնում մարդու ուղեղը. այնքան կարճատև քուն է պահանջուում նրա համար: Անշափ շատ են քնում միայն խելագարներն ու վաղրենիները, որոնք ամեն մի րոպէ էլ կարող են քնել, երբ ոչնչով չեն զրարուած և քնում են ամեն զիրքով նստած, կանգնած և կամ որ և է բանի լինուած: Քաղաքացիների համար աւելի քիչ քուն է հարկաւոր, քան գիւղացիների համար: Ամենից առողջարար և պինդ քունը կէս գիշերուանից լետու եղածն է:

Մեր դորձածական սովորական ազի երկու օգտակար լատկութիւնք.— Ա) Ազի կարող է ծառայել իրրև լամպայի լոյսը տեւելանոց միջոց: Սրա համար պէտք է պատրուել (ԳԱՒԱԼ) թրջել թունդ աղաջրի մէջ, սպա չղրացնել և գործածել: Այդպէս պատրաստուած պատրուցը կարճակէ պայմաա լուս առանց մի որ և իցէ հոտի և ծխի: Բ) Ազը օգտակար է նաև դանակ սրելու: Հարկաւոր է մի քիչ աղ ամել մի բաւական մեծ ամանի մէջ և ալդ լուծուացքի մէջ մի կէս ժամ դնել դանակի՝ բերանը, սպա ջրից հանել և առանց սրելու մի քանի անգամ քսել լիսանաքարին (Լէսան): Դանակի բերանը շատ շուտով և լաւ կըսրուի, մինչև անգամ եթէ վատ պողպատից էլ լինի:

IX. Տ Ա Ն Տ Ի Կ Ի Ն

Քարմ ձւի նշանները.— 1) պէտք է կանգնել մութ տեղ և ձուն բռնել լուսի կամ կրակի կողմը, եթէ ձւի մէջ թափանցիկ լինի, նշանակում է թարմ է: 2) Քարմ ձուն ջրից ծանր է, իսկ մի 8 օր մնալուց լետու ձուն զցելով ջրի մէջ, այլ ևս ջրի տակը չի նստում, այլ լողում է: 3) Կեզուն մօտեցնելով թարմ ձուի երկու ծայրերին՝ նրանք սառն են թուում: 4) Լաւ ձւի մէջը չի շարժում: 5) Քարմ ձուն զցելով երկ եկած ջրի մէջ, տրաքում է, իսկ հին ձուն շուտ չի տրաքի:

Մկնի բը ոչնչացնելու համար. Պէտք է 1/4 գր. ամաթ թու բարխտ ուղեկիլուլիօ բարխտայ խառնել մի գրոտանքալ դարու ալիւրից սրտորոտուած խմորի հետ. և այս խմորից կըրացրած սիսեռաչափ զնդակները ցրուել մկների լածակած տեղերը:

Դեղ ձի քաղցրաւենի.— Դեռ լաւ չհասած զեղձերը ծառից քաղելուան պէս կպչել և հետն ածել տառը ջրում: Երբ կպչելը վերջանայ, երկու ժամ կրաջրի մէջ թողնել (ինչպէս ընկուղի քաղցրաւենի եփելիս վարվում են): Կրից հանելուց լետու մի քանի անգամ լաւ լուանալ և եփ տուած, բաց քիչ գոլ ջրի մէջ լեցնել և թողնել: Այդ ջուրը քիչ հովացնելուց լետու պէտք է էլի կրակին դնել և քիչ եփել (երկու անգամ եփ տալու է աչպէս) լետու փլաւ քասիլով քամելուց լետու պէտք է շարաւ (սիրոր) շինուի— պատրաստած զեղձերը մէջն լեցնել և եփել: Այդ ժամանակ մի կտոր վաշի պէտք է զցուի: Իսկ սիրուպը պէտք է նալել որ քիչ թանձրութիւն ունենայ:

X. Ա Ր Ո Ւ Ե Ս Տ

ՎԵՂԾ ԱՆԴԱՄԱՆԴՆԵՐ ԶԱՆԱԶԵԼՈՒ ՄԻ-
 208:—Վայ մի շատ հեշտ և հասարակ
 միջոց, որով կարելի է զանազանել
 իսկական անդամանդը կեղծից: Պէտք է
 թղթի վրայ մատիտով մի կէտ նշանա-
 կել և այդ կէտի վրայ նայել անդաման-
 դի միջով. եթէ նայելուց երևալ միայն
 մի կէտ, այդ նշան է, որ անդամանդը
 իսկական է. եթէ մի քանի կէտեր
 երևացին, այդ դէպքում անդամանդը
 անկասկած կեղծ է:

ՈՐՊԷՍ ԶԻ ԿՈՇԵԿԸ ԶՈՒՐ ԶՄԾԻ: Պէտք
 է առնել կշռով 50 մաս ոչխարի
 ճարպ, 49 մաս կտաւատի ձէթ, և մի
 մաս լաւ սկիպիտար և իրար հետ
 խառնելուց լետուց, քսել բոլորովին
 չոր, և մի քիչ տաքացրած կոշիկներին
 ամեն կողմից:

ԺԱՆԳՈՏԱԾ ՊՂՆԶԻ ՄԱՔՐԵԼԸ

Ղեղին սիսեռը երկել և տրորել, որ
 լաւ թանձրանայ ինչպէս խմոր և քանի
 որ տաք է, քսել ժանդոտած պղնձին.
 մի քանի ժամից լետուց այդ սիսեռի
 խմորը կուչ-կուչ է զալիս. դրանից

լետուց պէտք է երկամ ջրով լանալ, և
 շորով ցամաքեցնել:

ԿԱՐԻ ԲԻԺԸ, ամեն տեսակ
 գործուածներից շատ հեշտ է մաքրում
 հետևեալ կերպով, առաջ հաւկիթի դեղ-
 նոցով պէտք է լաւ տրորել բիժը և
 լետուց մի քանի անգամ ջրով լուանալ:

ԳՈՐԾՈՒԱԾ ՔՆԵՐԻԿ ԻԼՂՈՍ
 և ՃԱՐԱՊՈՒՄ ԲԾԵՐԻ ՀԱՆԵԼԸ:

— Բձերը թրջել բեկկնի իւղի (СКИ-
 ПИЩАРЬ) մէջ, լետուց նախ փոքրիկ
 սպունգով արորել և ապա ձեռքե-
 ռի մէջ, բձերի վրայ մոխիր շաղ
 տալ. մի 10 րոպէից լետուց, այդ
 տեղերը խողանալով (ИЕТКА)
 պէտք է մաքրել և այնուհետև բձեր
 այլ ևս չեն մնալ: Իւղի հոտը ոչըն-
 չացնելու համար, պէտք է ալքս-
 հոլով լուանալ: Փոխանակ սպիրտի
 կարելի է բենզին գործածել, մա-
 նաւանդ երբ գործուածքը գունա-
 ւոր է:

XI. ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Աստուածաշունչը պարունակում է
 մեր մէջ 31,173 տուն, 773,692 խօսք և
 3,566,480 տառ: Եւթ խօսքը Աստուա-
 ծաշնչի մէջ պատահում է 6,855 ան-
 գամ, Եւ շաղկապը՝ 46,277 անգամ,
 իսկ ԴԵՐ խօսքը 1,855 անգամ:

միայն Վիտտեմբերգի եկեղեցին տարե-
 կան 9,000 փթից աւելի մոմ է դոր-
 ծածելիս եղել:

ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻ.— Պետերբուրգում
 վախճանուեց մի գինեվաճառ, որ լայտ-
 նի էր իւր անարատ գինիներով: Քըտ-
 նուած մի ցուցակից երևում է, որ նշա
 անարատ կարմիր գինին շինուելիս է
 եղել հետևեալից. շաքարի սիրուպ 17,7
 լիտր, ջուր 56,6 լիտր, խմորաց 350
 գրամ, գինեթթու կալի 350 գր., լիմո-
 նի բիւրեղացրած թթու 35 գր., տա-
 նին 8,7 գր., մանրած շամբուկ 560
 գր., շիբ 35 գր., զլիցերին 250 գր.,
 ալքոհոլ 90 աստիճանի 5,6 լիտր:

Նաւապետ Ֆլինդերսը տեսել է միա-
 տեսակ թռչունների մի երամ, որի մէջ
 առնուաւրն 50 միլիոն թռչուն է եղել:

Պարիզի ս. Յակոբայ եկեղեցու դան-
 ղակատան ջերմաչափը 13 մետր (5
 սաժէնից աւելի) երկարութիւն ունի:

Սկեղեցական մոմի գործածութիւնը
 առաջները շատ էր. XVI դարում մի-

† Հնագէտ Աղէքսանդր Երիցեան:

1902 թ. Փետրվ. 21-ին, առաւօտեան 7 ժամին, խաղաղ վախճանուեց Աղէքսանդր Երիցեանը, կարճատե հիւանդութիւնից լեռոյ (սրտի արատ, թոքերի խրոնիկական բորբոքում):

Հանգուցեալը ծնուել է Քիֆլիսում 1841-ի հոկտեմբերի 4-ին: Նրա ծնողները Սանահին գիւղից էին: Աւթ տարեկան հասակում նա մտնելով Ներսիսեան դպրոցը, այնտեղ մի քանի ամիս միայն մնալուց լեռոյ տեղափոխվում է Երեցիօսեանի պանսիօնը. այստեղ պատրաստվելով մտնում է Ղրիմաղիա, և ուսումը կիսատ թողնելով՝ ստիպված է լինում դուրս գալ վեցերորդ դասա-

րանից բրօնխիտ հիւանդութեան պատճառով:

Վեանքի ասպարէզ մտնելով Աղէքսանդր Երիցեանը ընտրում է սկզբում պետական ծառայութիւնը, միաժամանակ պարապելով գրականութեամբ: Նա մօտ 5 տարի պաշտօն է վարում կազեօննայտ պարտում և այնտեղից անցնում է նահանգական կառավարութեան ղրւանստունը: Յետոյ պաշտօն է վարում Հնագիտական չանձնաժողովի մէջ (Археологическая комиссия), այն ժամանակ, երբ Բերժէի զլխաւոր ղեկավարութեամբ սկսեցին հրատարակվել այդ չանձնաժողովի լրջանի

ակտերը: Այս պաշտօնը վճական աղղեցութիւն ունեցաւ հանգուցեալի ապագայ գրական գործունէութեան վրա՝ որոշ մասնագիտական ուղղութիւն տալով նրան. բայց այստեղ էլ նա աչքի հիւանդութիւն ստացաւ, որի պատճառով ստիպուած եղաւ թողնել այդ պաշտօնը: Վերջին ուս-թիւրքական պատերազմի ժամանակ նա առանձին չանձնարարութիւնների պաշտօնեայ էր Լօրիս-Մելիքովի և Շելիօվնիկովի մօտ և պատերազմական կեանքի աննպաստ առողջապահական պայմանների մէջ նա կորցրեց իւր ասոցլութիւնը:

Ութսունական թուականներին պետական կալուածների միւնիստրութեան մէջ պաշտօն էր վարում և այս պաշտօնում մասնակցեց Տիւրեկի ծրագրում՝ Անգրկովկասի պետական զիւղերի ստորադրութեան ընդարձակ գործում, հետադուսելով Ղաղախի դասար:

1878 թուին հնագիտութիւնից դասախօսութիւններ է կարդացել Ներսիսեան դպրոցում: Քիֆլիսում 1881 թուին դումարված Հնագիտական 5-րդ ժողովին մասնակցում և եռանդուն գործունէութիւն ցույց տալիս:

1886 թուականից նա թողնում է որ և է պաշտօն վարել և ամբողջապէս նուիրվում է գրականութեան:

Նրա մասնագիտութիւնը հնագիտութիւնն էր էր և մասնատրապէս կովկասեան հնագիտութիւնը: Նա իր-րե հնագէտ գրող մասնակցել է Քիֆլիսի հայ և ուս թերթերի մէջ մօտ 40 ձիղ տարիներ. ունի բաւական աշխատութիւններ, ինչպէս օրինակ Ներսէս Ե. Աշտարակեցու կենսագրութիւնը, Միթիթարեանց ուխտի պատմութիւնը, Հայոց վերջին կաթողիկոսների պատմութիւնը, որ նրա զլխաւոր գործերից մին է: «Փորձ»ի մէջ նա հանդէս եկաւ, որպէս Ստեփաննոս Նազարեանի հակաակորդ և իւր այդ գրուածքով ժամանակին մեծ աղմակ հանեց: Նա Քիֆլիսի հնագիտական ընկերութեան անդամ էր և մի ժամանակ հրատարակում էր «Кавказская Старина» հնագիտական թերթը, որը սակայն շատ կարճ կեանք ունեցաւ հրատարակչի նիւթական սղութեան պատճառով. նա ունի նաև մի թատերական զլուածք — «Սխալ հաշիւ» վերնագրով:

Հանգուցեալ Երիցեանը երիտասարդ ժամանակ:

ԿՆՆԳԱՆԱԿԱՆ ՄԱԳՆԵՏԻՍՄ

† 16 սեպտ. 1901 թ. Քիֆլիսի քաղաքագլուխ Գէորգ Նանգուլեանց:

1901 թ. Սեպտեմբ. 16-ին երեկ ժա, մը 8-ին, վախճանուեց Քիֆլիսի քաղաքագլուխ Գէորգ Նանգուլեանը: Մահից ղեւ եւ մի-երկու ժամ առաջ նա ողջ ու առողջ, իւր սովորութեան համեմատ, զբօսնում էր Գալսպիանակի պրօսպեկտում, յետոյ զնաց բաղանիք և, ղեւ յողարան չմտած, վախճանուեց: Նրա լանկարծակի մահը վերագրում է արտի հիւանդութեանը, որ վաղուց ունեցել է հանդուցեալը:

Գէորգ Նանգուլեանը բնիկ Քիֆլիսեցի էր և այն հին յաւազոյն հայերից մէկը, որոնց սերունդը կամաց-կամաց մեռնում է: Նա ծնուած էր 1843 թուին, միջնակարգ կրթութիւնն առել էր Քիֆլիսի նահանգական դիմադիօնում և ապա ուսումն աւարտել Պետերբուրգի համալսարանի իրաւաբանական մասնաճիւղում: 1867 թուին, վերադառնալով Քիֆլիս ստանձնեց հաշտարար գաւառաւորի և ապա պրօսպորթի օդնականի պաշտօնը: 1879 թուին Նանգուլեանը գործավարի պաշտօնն ստացաւ Վովկասի փոխարքայի գլխաւոր վարչութեան մէջ: Երբ 1883 թ. Վովկասի փոխարքայութիւնը վերացուեց, Նանգուլեանը պետական ծառայութիւնը ձգելով փաստաբանութեամբ պարասեց հոշակուեց իրրե սաղանդատը, և բարեխիղճ փաստաբան. շատ չքաւորների գասեր նա պաշտարանում էր ձրխարքը, շատ շատերին էլ հարկատու խոր-

հուրդներն էր տալիս ամենայն սիրով: աշխատելով ամեն կերպ օգտակար լինել իրեն զիմուղներին, մանաւանդ զրկուածներին և չունեւորներին: Միևնոյն ժամանակ նա քաղաքային խորհրդի իրաւասու էր երկար տարիներ և մեծ եռանդով գործում էր քաղաքի շահերի օգտին: Եւ 1897 թուին, երբ քաղաքային ընտրողական պայքարը խիստ սուր բնատրոթիւն էր ստացել, Գէորգ Նանգուլեանը Քիֆլիսի քաղաքագլուխ ընտրուեց: Քաղաքագլխի պաշտօնը ևս կատարում էր հաղուաղէպ եռանդով ու տակաւ: Քիֆլիսի քաղաքային գործիչների մէջ Նանգուլեանն ամենախոշոր դէմքն էր:

Հանդուցեալը բոսն տարուց առել էր և Եւրոպական զարմանցի հոի դարարձու և հայրութեան վերաբերեալութիւնը ինդիւրներում, միշտ գործակից է եղել պահպանելով օրէնքը և, ինկատի առնելով հայ հասարակութեան և եկեղեցու շահերն այնպէս, ինչպէս ինքն էր հասկանում:

Հանդուցեալի հետ թէև շատ կուկուսակցութիւններ իրենց տեսակէտից նրա գործելու եղանակի դէմ են եղել, բայց նրան միշտ ճշմարիտ հայ էին համարում և մինն այն գործիչներից, որոնց թիւը շատ սակաւ է մեր կեանքում:

Անցեալները մի լրագրի մէջ կարգացի մեր բժիշկներից մէկի մի նամակը՝ ուղղուած իմ և իմ մասնագիտութեան հասցէին: Նմ կուլլեգի կարծիքով ես մի դար ետ եմ գնում իմ կենդանական մագնետիսմ թէօրիաներով: Մենք կը քննենք այդ հարցը:

Բժիշկ Ֆրեդերիկ Անտօն Սեամեր ծնուած է 1734 թ. մայիսի 5-ին Սաէչն կոչուած փոքրիկ քաղաքում Ռայն գետի ափին: Այս հռչակաւոր մարդը բժշկութիւն էր սովորած և դոքտորութեան աստիճանին հասած Վեննայում: Այստեղ մի եղուխտ քահանայի, հայր Հէհլի, կատարած բժշկութիւնները նրան ծանօթացրին կենդանական-մագնետիսմի հետ: Այս երիտասարդ բժիշկը 1750 թուին սկըսեց հետազօտել հարցն ինքն իրեն և, գոհ մնալով կատարուած բժշկութիւնից, սկսեց կատարել մի շարք ազատ փորձեր:

Սեամերը, սովորելով բժշկութեան նոր արուեստը հայր Հէհլից, ինքն իրեն նուիրեց հիւանդներ բժշկելուն և «արտաքուց կարգի աջողութեամբ»: Նա թողեց Վեննան և ճանապարհորդելով Վերմանիա և Շվեյցարիա՝ շարունակեց կատարել զարմանալի գործեր, նրա բժշկութիւնները հրաշքի էին մօտենում: Թագաւորներ և պալատականներ, նոյնպէս և ընտրուած մասնախմբեր նրա սէանաներին մասնակցելու համար միմեանց հետ մրցում էին: 1778 թուին նա մեկնեց Պարիզ, որտեղ նրա կատարած աջող բժշկութիւններն այնքան նշանաւոր էին, որ ամեն դասակարգի մարդիկ հերթի էին սպասում, որ ծանօթանան նրա արուեստի հետ: Մի ընկերութիւն կազմուեց նրա արուեստի գաղտնիքի հետ ծանօթանալու և հիւանդներ բժշկելու համար:

Սեամերի թէօրիան պարզելու համար հարկաւոր է բաւ առ բաւ մէջ բերել նրա խօսքերը, նա ստում է: «Այս մի փոխադարձ ակցիա և ռէակցիա մուլտակների, երկրագնդի և շնչաւոր բնութեան մէջ: Այն ակցիալի և ռէակցիալի գործողութեան միջնորդն է մի ամենանուրբ, անօտը հեղուկ (fluid), որը թափանցում է ամեն բանի և ընդունակ է ընդունելու և հազորդելու ամեն տեսակ շարժումներ

և տալուորութիւններ: Այս հեղուկն անամիջական կերպով ազդում է ներվերի վրայ և մարդկային մարմնի մէջ առաջացնում է հէնց մի-
 ևնոյն երևոյթը, ինչ որ ստաջացնում է մագնետը»: Այս համար
 նա տալիս է «կենդանական-մագնետիսմ» անունը: «Այս հեղուկը
 հոսում է ամենամեծ արագութեամբ մի մարմնից մի ուրիշ մարմնի,
 ազդում է հիւանդութեան վրայ և այլն»:

Անտոն Մեամերի հետևողներից շատերը նրա թէօրիաչի հետ
 շատ կապուած չը մնացին, ինչպէս օրինակ Արքա Պարիան: Արքա
 Պարիան իւր փորձերի ժամանակ գտաւ քնեցնելու նոր մեթոդ, փո-
 խանակ քսումների (passes) և այլն, որ Մեամերն էր գործ դնում և
 հաւատացած էր, որ իրենից դէպի ենթական գնում է մի հեղուկ և
 առաջացնում է քուն: Արքա Պարիան ներշնչումներով քնեցնելու
 մեթոդը զանելուց լետոյ հակառակ կարծիք յայտնեց Մեամերի կեն-
 դանական մագնետիսմ թէօրիաչին: Մանչեստերցի դոքտ. Բրայտը
 1842 թուին պսպղուն առարկայով քնեցնելու մեթոդը գտաւ և այդ
 երևոյթը մկրտեց «հիպնոտիսմ» անունով, որ նշանակում է քուն,
 և որը նոյնպէս պնդում էր, թէ Մեամերի թէօրիան բոլորովին ար-
 սուրդ է: Բայց Մեամերի թէօրիան դրանով չվերջացաւ:

Երբ որ դոքտ. Բրայտը պսպղուն առարկաներով քնեցնելու
 մեթոդը գտաւ, նա և նրան հետևողները մինչև օրս էլ պնդում են,
 թէ Մեամերի երևակայած կենդանական-մագնետիսմը գոյութիւն
 չունի, բայց հակառակ իմ կողմիցի այն կարծիքին, թէ ոչ մի լուրջ
 դիմանական, որ հիպնոտիզմով է պարասպում, Մեամերի կենդանա-
 կան-մագնետիսմ թէօրիաչին չի հետեւում,—մենք կը բերենք մի քա-
 նի գիտնականների կարծիքներն այդ մասին:

Վիճարանութեան այն տաք ժամանակներումը Մամուէլ Տալ-
 լոր Ալլըրիջ հռչակաւոր բանաստեղծը, որը հոգեբանական երևոյթ-
 ների խիստ հետախուզ անձնաւորութիւն էր, գրում է հետեւեալը.
 —«Իմ մտքս մի տեսակ փիլիսոփայական կասկածի մէջ է կենդա-
 նական-մագնետիսմի վերաբերմամբ: Իննը տարի է նրա մասին ես
 մտածում եմ. ես քննած եմ այն պատահականապէս, հաւաքած եմ
 մի շարք դոկումենտներ այն նիւթի մասին, չեմ կորցրած ոչ մի
 առիթ տեղեկութիւններ հարցնելու ականատեսներից, և իմ եզրա-
 կացութիւնն այն է եղել, որ ոչ մի անկեղծաւոր միտք չէ կարող
 գոհ մնալ (կենդանական-մագնետիսմի) սուտ լինելուց»:

Գոքտ. Թ. Ջ. Հուգսոն ամերիկացի նշանաւոր գիտնականի

հեղինակած «The L. of Psy. Phen.» գրքի մէջ կարդում ենք հե-
 տեւելը.

«Մեամերիստների ենթադրութիւնը կենդանական-մագնետի-
 սմի մասին ունի շատ պաշտպանուելու իրականութիւններ և անկա-
 բելի է հերքել: Հազարաւոր փորձեր ցոյց են տալիս, որ երբ քը-
 սումներ են անում մինչև անգամ մի քանի ոտք հեռաւորութեան
 վրայ, մի զգացողութիւն է առաջանում ենթակաչի մէջ, լար և նման
 ելեկտրական մի նուրբ ցնցման, որն առաջացնում է ախորժեկի
 ազդեցութիւն ներվային սիստեմի վրայ և պատահաբար առաջ է
 բերում մեամերեան քունը: Նոյնպէս լայտնի է, որ երբ հիւանդնե-
 րին ենթարկում են մեամերիսմի բժշկելու նպատակով և քսումներ
 են անում նրանց հիւանդ օրգանների վրայ, նոյն ախորժեկի ազ-
 դեցութիւնն է առաջանում և ցաւը բժշկում է»:

Գոքտ. Հուգսոնը շարունակում է.

«Երբ որ մեամերեան քսումներ են անում մի ենթակաչի
 վրայ, մի հեղուկ (fluid) է երևում, որը բղխում է օպերատորի ձեռ-
 քերից: Մի որ և իցէ ազդեցութիւն անտարակոյս գալիս է այդ ազ-
 բւրից, մի բան, որ զգալի է լինում ենթակաչի ֆիզիքական զգա-
 ցումներին: Թէ նա մի հեղուկ է լարև նման մագնետիսմի, դա հարց
 է, որը դուցէ երբէք չլուծուի: Լաւ կըլինի դասաւորել նրան իս-
 կոյն անիմանալի բաների շարքում: Մենք գիտենք, որ նա գոյու-
 թիւն ունի և կարելի է նրանից օգտուել, և ահա այդ է մեզ հար-
 կաւոր...: Որ նա կենդանի իրողութիւն է հոգեբանական երևոյթ-
 ներում, այդ պարզ է: Բնութեան մէջ գտնուած շատ ուրիշ ոյժերի
 նման, նա կարօտ է լուծման: Որ նա գոյութիւն ունի և որ որոշ
 հանդամանքների ներքոյ, որոնք զեռ բոլորովին չեն հաստատուած,
 նրան կոնտրոլի տակ կարելի է առնել մարդու մտաւոր գիտակցու-
 թեամբ, դա նոյնքան հաստատ է, որքան ելեկտրականութեան գո-
 յութիւնը»:

Մէկ ուրիշ գիտնական՝ դոքտ. Է. Գ. Բարբէտ, հարցը դնում է
 աւելի լարձակողական կերպով այն վիճարանութեան վերաբերմամբ,
 թէ ինչպէս է առաջանում հիպնոտը. Նա գրում է.

«Ասել, թէ երևակայութիւնն է, որ առաջ է բերում քունը,
 ներշնչումը, կամ թէ չէ՝ ասել, որ չկալ մագնիսական կամ հոգեբա-
 նական (psychic) հեղուկ, որ զնալ կատարէ այն, ինչ որ երևակա-
 ցութիւնը կամ կամեցողութիւնը մտադրած է,—դա նոյնը կըլինէր

ասել, թէ արեւն ազդում է երկրի վրայ, սահաչն և այնպէս արեւի լոյս ասուած բանը գոյութիւն չունի: Ամեն բան գործ է դրուում ազենտների շնորհով և այդ ազենտները հիմնաւորապէս հեղուկային են: Դա միթէ տարօրինակ է, քան այն, որ երբեմն մագնիսական եթերի լաւ խառնուրդ ունեցող անձեր կարողանում են իրենց մագնետը նետել ուրիշների ուղեղի խորշի մէջ և տեղաւորել այնտեղ իրենց մտապատկերներն այնքան ուժեղ կերպով, որ նրանք այդ մտապատկերները կատարում են իրենց սեպհական իղէաների փոխանակ:

«Փորձենք հանդէս բերել այս մագնիսային կամ հեղուկային թէօրիան, փոխանակ մի սոսկ թէօրիայի: Նախ տեսանելի կամ մեղ ծանօթ աշխարհում գտնուող բոլոր ուժերը, օրինակ ջուրը, որ շուտ է տալիս ջրագացի անիւները, օդը, որ դարձնում է հողմաղացը, շոգին, որ շարժում է շոգեմեքենան, — որոնք բոլորը հեղուկներ են և ունեն ծանրութիւն: Բայց տիեզերքը մէկ միութիւն է և նա ինքը իւր մէջ մի ներդաշնակութիւն, և անտեսանելին էլ տեսանելին նման անբողջութեան մի մասն է կազմում, հիմնականապէս մտածուած: Արեւմտ ներվային ուժ, հարկանական ուժ, մտաւոր ուժ, մագնետիսմ, էլեկտրականութիւն, սաքութիւն և լոյս, սրանք բոլորը ուժեր են և պէտք է առաջ գնան որպէս հեղուկներ: Ապա ուրեմն ոչ ոք թող չվիճի բնութեան դէմ ժխտելով բոլոր ուժերի հեղուկային բնույթը, որովհետեւ ամբողջ գիտական աշխարհը չի կարող գտնել բնութեան մէջ ուժ, որը հեղուկային չլինի: Ասացէք այժմ, ով է մեծ շառլատանը, Dr. James Braid-ը իւր հակահեղուկային թէօրիաներով, թէ նրանք, որոնք կանգնած են բնութեան հետ կողք-կողքի: Այս հեղուկները գնում ընկնում են ուրիշի ուղեղի մէջ օպերատորի կամեցողութեան (volition) միջնորդութեամբ, և այս միջոցով աւելի լաճախ, քան ուրիշ որեւիցէ կերպով, կը պարզեն իրենց ազդեցութիւնն այնտեղ ներշնչման պրոցեսի միջնորդութեամբ, իսկ շատ դէպքերում, թէպէտեւ, ներշնչում էլ չլինէ բոլորովին»:

Մենք մէջ կը բերենք մէկ ուրիշ գիտնականի պրոֆ. Լ. Հ. Անդէրսոնի խօսքերն էլ կենդանական մագնետիսմի մասին:

«Երբոր առաջին անգամ ծանօթացայ այն իրականութեան հետ, թէ կա մի մարդկային էլեկտրական ուժ, ես չխնայեցի ոչ մի միջոց դրա գաղտնիքն իմանալու և նրան իմ մէջ մշակելու համար:

Եւ այդ աջողուեց ինձ: Ես համոզուեցի այն մտքին, որ կա մի էլեկտրական ուժ մարդկային մարմնի մէջ, և դա մաթեմատիկապէս ճիշտ է: Ամեն մարդ պիտի ունենայ որոշ քանակութեամբ էլեկտրականութիւն, որպէս անհրաժեշտութիւն կեանքի»:

Գլխավորցի Զէյմս Գոտէս ժողովրդականացած հիպնոտիստը կենդանական մագնետիսմի մասին ասում է.

«Բրայտի, Հայդնհայնի, Շարկօի, Գարպենտերի և ուրիշների կատարած փորձերն անտարակոյս շատ հեռի են ապացուցանելու իրենց թէօրիաները կամ մերժելու կենդանական-մագնետիսմի գոյութիւնը: Բայց այս պարտնները մոռանում են, որ իրենց փորձառութիւնները մաթեմատիկական հետախուզութիւն չէ»:

Dr. Siubault նանսեցի, որը համարում է ամենակարող հիպնոտիստների շարքին, նոյնպէս կենդանական-մագնետիսմի հակառակ է եղած և 25 տարուայ ընթացքում հիպնոսացրած է հազարաւոր հիւանդ և առողջ մարդկանց, — վերջ ի վերջոյ հասած է այն եզրակացութեան, թէ այդպիսի ուժ գոյութիւն ունի և որ ինքն անուանած է «Zoo—Magnetism»:

Ես կարող էի դեռ սրանց նման մի շարք գիտնականներից սխաստեր բերել, եթէ լրագրական սիւնակները ներէին: Մագնետիսմը նորութիւն չէ, նա ժամանակակից է մարդկային գոյութեան հետ: Ի հնումն նա մոգերի զլխաւոր արուեստն էր: Մի ֆրանսիացի դրողից մենք քաղում ենք հետեւեալ խօսքերը. «Մագնետիսմն ամեն օր գործ էր դրում Իսիսի, Օսիրիսի, Սէրապիսի տաճարներում քահանայապետները գործողութիւն էին կատարում հիւանդների վրայ և բժշկում նրանց, թէ մագնետական շփումներով և թէ սոնամբուլական գրութիւն առաջացնելով»:

Ես հաւատում եմ, որ իւրաքանչիւր շարժում և քսում, իւրաքանչիւր մի նայուածք մի բան դուրս են հանում մարդուց. մի բան բաժանուում և դուրս է գալիս նրանից: Գիւղացիները շատ անգամ տեսած կը լինեն, թէ ինչպէս օձը՝ ծառի վրայ նստած մի կամ մի քանի թռչունների տեղն ու տեղը մագնիսացնում է մի նայուածքով. խեղճ թռչունները թափահարում են, ճիղ են թափում թռչելու և չեն կարողանում, մինչև որ օձը բարձրանում է ծառը և նրանց լափում: Ի՞նչ կասէք այս երևույթին. գուցէ կասէք՝ երկիւղն էր թռչուններին կաշկանդողը. բայց այդպէս չէ. օձը մտադրուեց, օր թռչուններին պահէ ծառի վրայ մինչև իւր բարձրանալը դէպի

ծառը և նրա այս դիտաւորութեամբ նայուածքը նրանց թովեց (fascination), այլ խօսքով՝ օձի մագնետը, ելեկտրականութիւնը հաւաւ նրանց ուղեղին և նրանք աղղուեցին:

Կարծեմ արդէն հասկանալի է, որ ես կենդանական-մագնետիսմին հաւատացող եմ և համոզուած եմ իմ սեպհական փորձառութիւններով:

Իմ կողմը կարծում է, թէ միայն հաւատով դիմողներին եմ ես բժշկում: Ես է սխալուած: Ինձ դիմող հիւանդը կարող է բոլորովին չհաւատալ իմ բժշկութեան սխտեմին, թող նա լինի սկէպտիկ: Մագնետիկ բժշկութեան մէջ հաւատալ կամ չհաւատալ ողջ մէկ է, հիւանդը (եթէ բժշկելի հիւանդ է) պիտի անպատճառ բրժշկուի:

Նս, ի հարկէ, դէմ չեմ այն մտքին, թէ հաւատով խաչքարի, սուրբի և այլն դիմողը կը բժշկուի. բացի այդ, ես դիտեմ, որ շատ հիւանդներ շատ անգամ բժշկուում են ոչ թէ բժշկի գրած դեղի չնորհով, այլ հիւանդի այն ինքնաներշնչումով, թէ բժշկին իրեն դեղ կը տալ և ինքը բրժշկուի...

Մագնետիկ-բժշկի դիմողը ուրիշ անելու չէ ստիպուած, որովհետեւ նրա զործողութիւնները բացի օգուտից ոչ մի վնաս չեն կարող առաջացնել:

Նս էմպիրիկ կերպով չեմ բժշկում իմ հիւանդներին, ինչպէս իմ կողմն է կարծում: Նս բժշկում եմ գիտակցական կերպով: Դիցուք մի հիւանդի գլուխն է ցաւում և դիմած է ինձ. նախ քան նրա գլխի վրայ ձեռք դնելը, ես հեռացնում եմ այն բոլոր պատճառները, որոնք առաջ են բերել զլխի ցաւ: Նս հիւանդից չեմ պահանջում հաւատ, այլ նրանից պահանջում եմ միայն մտքի կատարեալ կրաւորական հանդարտ գրութիւն, այսինքն այնպիսի դրութիւն, ինչպիսի դրութեան մէջ մարդ լինում է քնի ժամանակ, 20—25 րոպէ միայն, և մնացածն իմ գործն է: Իհարկէ մագնետիկ բժշկութեամբ կամ հիպնոտիկ ներշնչմամբ չի կարելի բժշկել այն հիւանդութիւնները, որոնք հետեանք են օրգանական վնասումների:

Հիպնոտիսմ, մագնետիկ-բժշկութիւն, ներշնչական-բժշկութիւն, անձնական մագնետիսմ (personal magnetism) և այլն բոլորը մէկ միաք են հասկացնում: Հիպնոտիսմը բանալին կամ ալքենարանն է միւս բոլոր (occult) թապուն գիտութիւնների:

Մագնետիկ-բժշկութեան մէջ քնեցնել հարկաւոր չէ: Իսկ հիպնոտիկ բժշկութեան մէջ քնեցնել է հարկաւոր: Նս այդ է պատճառը, որ ինձ ստորագրած եմ «Մագնետիկ բժիշտ և հիպնոտիստ»:

Կարծում եմ մէջ բերուած փաստերը բաւական համոզիչ են, որ ես հիպնոտիստ եմ և այդ երևոյթի հետ ծանօթ: Նս փողովդի և թշուաւ հիւանդի բարեկամն եմ, ոչ թէ նրան մուրեցնողը:

Յ. Ե.

Միսթարեան միսթար հայր Արաչն վարդ. Ալանեան:

ՀԻՊՆՈՏԻՍՄԸ ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ Է:

Առ հասարակ ես եկել եմ այն համոզման, որ մեզանում տիրում է ընդհանրապէս այն կարծիքը, թէ հիպնոտիսմը վտանգաւոր հետեանքներ է թողնում ենթակալի վրայ, թուլացնում է նրա կամքը, տկարացնում լիչողութիւնը, կորցնում է ետը, խելագար է դարձնում մարդուս և այլն: Այս անհեթեթութիւնները ես լսել եմ ինտելիգենտ անձերից, մինչև անգամ բժիշկներից: Այս տեսակ մի օգտակար գիտութեան համար տարածուած այդ սխալ և թիւր կարծիքները, յայտնի բան է, մի անգամից հեռացնում և սարսափեցնում է ժողովրդին այդ աստուածատուր գիտութեան բարերար ազդեցութիւնից:

Ֆ. Ա. Մէամէրի թէօրիան այն էր, որ նա հաւատում էր, թէ կալ մեր մէջ մի մագնիսային հեղուկ, որը կարելի է փոխանցել ուրիշի մարմնի մէջ և առաջացնել առողջարար ազդեցութիւն:

Marquis Chastend de Puysseger-ը դտաւ արսւեստական սոնամբուլիսմը. այդ գիւտը կատարուեց զիպուածով, որը մինչև այդ ժամանակ չայտնուած չէր բոլորովին:

1814 թուին Ղէլուզը շարժման նոր թափ տուեց այս գիտութեան իւր «Կենդանական մագնետիսմ» գրքով:

Աբրա Պարիան այդ ժամանակ Հնդկաստանից եկաւ, վիճեց հեղուկային թէօրիայի դէմ և իւր փորձառութիւններում մեծ աջողութեամբ դործ գրեց «ներշնչումը»: Թէ նա լիովին հասկանում էր ներշնչման ոյժն այդ ժամանակ, չի կարելի խմանալ:

Միւս կարեւոր քայլն առնուեց 1841 թուին, երբ Բրալտը պսպղուն առարկայով քննեցնելու մեթոդը դտաւ: Բրալտը պնդում էր, թէ հիպնոտական գրութիւն առաջացնողը կամեցողութիւնը (volition), քսուսները (passes), կամ օպերատորից բլխած մագնիսային հեղուկը չէ, այլ շարունակական կերպով մի առարկայի վրայ նախելուց առաջացած Ֆիզիօլոգական փոփոխութիւնը ներվային սխտեմի վրայ:

1865 թուին Լիբբօլար ներշնչման թէօրիան աւելի զարգացրեց: Այս նշանաւոր գիտնականն աստջինն եղաւ, որ ներշնչումը

դործ գրեց հիւանդները բժշկելու: Նա նկատեց առաջին անգամ, որ հիպնոտը և բնական քունը միևնոյնն են, այն տարբերութեամբ միայն, որ սր բնական քնի մէջ քնողն ինքն իրեն կից է լարաբերութեան մէջ. մինչդեռ հիպնոտական քնի մէջ նա en rapport լարաբերութեան մէջ է իրեն քնեցնողի (հիպնոտիստի) հետ:

Նրեք շիլլաներ կան—Մէամէրեան, Նեվրոսիս և Ներշնչական: Մէամէրեան շիլլան դործնականապէս զաղրած է գոյութիւն ունենալուց, թէպէտև նրա հեղուկային թէօրիան մինչև այժմս էլ բարձր է պահուած ամենայաւնի գրողների շատերի կողմից:

Ներոտիկ կամ Նարկոլի շիլլան դուրս է տալիս այն սխալ և թիւր միտքը, թէ հիպնոտիսմը ներվային մի հիւանդութիւն է սակայն վաղուց հաստատուած է, որ այդ զաղափարն իւր բոլոր մանրամասնութիւններով սխալ է:

Ներշնչականներն այն կողմն են բռնում, թէ հիպնոտական քուն առաջացնող ոյժը ներշնչումն է: Ներշնչման ամենայաւնի ներկայացուցիչները գտնվում են Նանսիում (Պրանսիա): Այստեղ Լիբբօլան ուսումնասիրեց և փորձեր կատարեց, այստեղ մենք զրտնում ենք Բէրնհէյմին, որը մեծ և անգնահատելի ծառայութիւն է մատուցած, լուսարանելով այս խորհրդաւոր գիտութեան զանազան երևոյթները:

Պատմական այս համառօտ տեսութիւնից վետոյ, այժմ քննենք, թէ արդեօք հիպնոտիսմը վտանգաւոր է:

* *

Հիպնոտի ենթարկուածը սովորաբար խուլ է բոլոր ուրիշ ձայների, բացի հիպնոտիստի կամ այն անձնաւորութեան ձայնից, որը en rapport լարաբերութեան մէջ է, թէպէտ և շատ դէպքերում ենթական լսում է և ուրիշների ձայնն, իրազէկ է լինում իւր շուրջը կատարուածներին, և արդարև դա է գլխաւոր պատճառն այն բոլոր անհաճոյ և վնասակար հետեանքներին, որոնք զիպուածաբար առաջ են գալիս. Նրբեմն հետաքրքրուողները, անգլխակ հիպնոտական երևոյթներին, լոկ տեսած կամ լսած լինելով այս կամ այն հիպնոսիստի քննեցնելու համար դործ գրած ձեերը, նոյնն իրենք ջանք են անում փորձել, և զիցուք նրանց աջողվում է քննեցնել մի երիտասարդ մարդու կամ մի օրիորդի. հիպնոտուողը լսում և կատարում է միայն իրեն քնացնողի հրամանները. ներկաներից քնո-

ղի ազգականները, ծնողներն և այլն նույնպէս տալիս են հրամաններ կատարելու, բայց քնողը չի լսում նրանց հրամանները: Այդ տեսակ բան առաջին անգամ տեսնելով և չիմանալով, որ այդ խլութիւնը հիպնոսական քնի պարզ քարակտերն է, և թէ հիպնոսական քունը ոչ միայն վնասակար չէ, այլ և նպաստաւոր, չուզում են, իրար անցնում և երկիւղ են կրում, թէ քնածը վտանգաւոր դրութեան մէջ է: Նրանք վրդովուած խնդրում են քնեցնողից արթնացնել ենթակային: Անփորձ օպերատորը կորցրած իրեն, մանաւանդ ազդուած ներկաների երկիւղից, չի իմանում ինչպէս արթնացնի. հիպնոսուողի բարեկամներն սկսում են լաց լինել: Նրանց այս անհանգիստ շարժումներն ազդում են քնողի վրայ, որ աւելի է վախեցնում նրա բարեկամներին, սկսում են կանչել, նրա անունը տալ, որ դարձնի, սակայն ի դուր, նրանց բոլոր ջանքերն անցնում են ապարդիւն, կուում են քնեցնողի հետ, որ նա այդպիսի բան արաւ: Աերջինս շատ է չարչարում ազդեցութիւնը քնողից հեռացնելու, բայց անօգուտ, տգիտութեան դժբաղդ դո՛ն քնկնում է ցնցումների մէջ: Այսպիսի դէպքերում լաճախ հրաւիրում են բժիշկ և պատահում է այնպիսին, որը լինելով անձանթ հիպնոտիսմի հետ և չկարողանալով օգնութիւն հասցնել քնողին, իսկոյն կարդում է իւր վճիռը, թէ հիպնոտիսմը վտանգաւոր է...

Ճիշտ է, հիպնոտիսմը վտանգաւոր է, միայն եթէ նա գործ է դրում անդէտների կողմից: Մասնագէտ հիպնոտիստի ձեռքում նա ոչ մի անհաճուց և վտանգաւոր դէպք չի առաջացնիլ: Նրբ որ հիպնոսական քունը առաջ կը բերուի կանոնաւոր կերպով, նա ոչ միայն չի վնասիլ, այլ և օգուտ կըտայ քնողին:

Վտանգ: Եթէ երբէք վտանգ կայ հիպնոտիսմի մէջ, դա միայն տգիտութեան շնորհիւ է: «Մի բան քիչ իմանալը վտանգաւոր է» ինչո՞ւ, — որովհետեւ «քիչ է»: Իմացածդ աւելացրու, և վտանգը կանհետանայ:

Տասն հազար մայրերի մէջ հազիւ կարելի է ճարել մինը, որ ամեն երեկոյ իւր երեխային հիպնոսացրած չլինի: Մայրը կանգնում կամ նստում է երեխայի կողքին, հանում է նրա շորերը, գլուխը դնում բարձի վրայ, ծածկում և սկսում ներշնչել ասելով «քնիր բալաս, քունդ եկած է, աչքերդ ծանրացել են, քնիր, քնիր» և այլն: Գեռ մինչև անգամ հայ մայրերն անդլտակցարար գործ են դրել Բրաբոի պսպղուն առարկալով քնեցնելու մեթոդն էլ. դուք

զիւզերում լաճախ տեսած կըլինիք, որ երեխայի օրօրոցի ձողի վրայ կախ արած կան կապոյտ և վալլուն չուլունքներ, երեխան լաւում ուշադրութիւնով նայում է այդ պսպղուն առարկաներին և քնում: Փոխանակ մօր՝ միկնոջն էր, թէ քնեցնողը մի հիպնոտիստ լինէր, նա էլ նույնանման մեթոդներով էր քնեցնելու: Ամեն մարդ ինքնա-հիպնոսացման (auto Hypnotisme) մէջ է մտնում ամեն զիչեր: Նրբ որ զիչեր է լինում, մենք որոշ ժամին մտադրում ենք մտնել անկողին և քնել, հանում ենք մեր շորերը, զլուխերս դնում բարձի վրայ, մեր բոլոր ներվերը և ջղերը թուլացնում, վախում աչքներս, աշխատում ենք մեր միտքը հեռի պահել օրուայ գործերից, մտածել միմիայն քնելու մասին, և քնում ենք. դա հիպնոտիսմ է:

Ուրեմն, եթէ հիպնոտիսմը վտանգաւոր լինէր, այժմ ամենայն մի մարդ վտանգուած պիտի լինէր: Եթէ ամեն մայր իմանար հիպնոտիսմը, մենք այժմ այնքան մեծ թուով արեւցողներ, վատառողջներ, խաղածոյներ, ծոլեր, հոգեկան հիւանդներ չէինք ունենալ. ընտանիքում առն և կնոջ մէջ սէրը միայն կը թաղաւորէր. ապահարզանի զիմուցներ հազիւ կըլինէին, կինը կուզէր իւր ամուսնու բարբը, իսկ մարդը իւր կնոջ:

Պիտի դալ ժամանակ անտարակոյս, երբ հիպնոտիսմը գործ է դրուելու իւրաքանչիւր տան մէջ. բայց նախ շքան այդ ամբողջ պիտի իմանայ իրենից հեռացնել ներկայուած արիւղ կոյր և անտրամտրանական նախապաշարումները:

Յ. Ծ.

XVI. ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԿՐԱԳՆ. ՄԱԿԵՐԵԻՈՅԹԸ 509,950,714
քառակ. կիլոմետր է (մի կիլոմետրը 469
սաժէն է):

ՅԱՄԱՔԸ ԵՐԿՐԱԳՆԻ ՄԵՏ 1/2 մասն է
կազմում—2,458,804 հող 6,802,634
շաբլ:

ՈՎԿԻԱՆՈՍՆԵՐԻ ՄԻՋԻՆ ԽՈՐՈԹԻԻՒՆ
ՆԸ.—Առաջնորդները 3,790, Հնդկականը
3,444. Մեծ-խաղաղականը 4003, Հարա-
ապին կեսազնդէնը 3,390 մետր:

ՆՇԱՆԱԽՈՐ ԼԵՈՆԵՐԻ ԲԱՐՁՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԸ.—Էվերէստ 29,000 սոնաչափ, Դա-
ւալազէրէ 25,171, Էլբորուս 18,000, Ա-
բարատը 17,000, Կազբէկը 16,000, Ա-
բազաձը 13,500:

ՆՇԱՆԱԽՈՐ ԳԵՏԵՐԻ ԵՐԿՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
Միսիսիպին 5,890 կիլոմետր, Նեղոսը
5,640, Ամազոնը 5565, Եանդ-ձէ-Կեան-
զը 5,410, Օբը 4,230, Ամուրը 4,155, Վոլ-
գան 3,500, Դանուբը 3,042, Դոնը 1,807,
Ուրալը 1,520, Բէյնը 1,370, Սենան 600,
Թեմզան 325 կիլոմետր:

ԵՐԿՐԱԳՆԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ
Երկրագնդիս վրայ բնակւում են
մօտ 1564 միլիօն բնակիչ, որոնցից եւ-
րոպայում 376 միլ., Ասիայում 860 միլ.
Աֆրիկայում 206 միլ., Ամերիկայում 125
միլ. և Աւստրալիայում 5 միլիօն:
Երկրագնդիս ազգերը խօսում են
3600 լեզուից աւելի:

Բոլոր կրօնները երկրագնդիս վրայ
1000-ից աւելի են:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ ՅԵՂՈՎ
ՈՒՍԻԵՆՆԵՐԻ ԵՆ 94,355,000—(սրանցից
65 միլ. ռուսներ և բուլղներ, 11 միլ.
լեհեր, 7 միլ. չեխեր, մօրաւներ, 10 միլ.
երբէրացիք, բուլղարներ և կրօսատներ):

ՌՈՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱՄ ԼԱՏԻՆԱԿԱՆ ԱԶ-
ԳԵՐԸ — 98,94,8000 հողի: (Սրանցից
Ֆրանսիացիք 40 միլ., Իտալացիք 30 միլ.,
սպանացիք և պորտուգալացիք 23
միլ., ռումանացիք 9 միլ.): ԳԵՐՄԱՆԱ-
ԿԱՆ ԱԶԳԵՐ—115,130,000. (սրանցից
գերմանացիք և հոլանդացիք 63 միլ.
անգլիացիք 40 միլ. սկանդինաւեցիք
9 միլ.):

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆՆԵՐԸ — Կրօնով ամբողջ
երկրագնդի վրայ:

Կաթոլիկներ	245 միլ.	} 493
Քողոքականներ	140 »	
Ուղղափառներ	91 »	
Այլ և այլ բրիտ.	11 »	
ՀԱՅՆԵՐ 5 միլիօն են:		
ՄԱՀՄԵԴԱԿԱՆՆԵՐ	— »	176
ՀՐԷԱՆԵՐ	— »	9
ԿՈՒՊԱՇՏՆԵՐ		
Քուրայականներ	500 »	} 897
Քրօնականներ	146 »	
Յետիւներ	245 »	

ԸՆԴԱՄԱՆՆԵՐ 1576

ԳԼԽԱԽՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐԸ Համարում
են, Լոնդոնը՝ 5,190,000 բնակիչ, Պեկինը
4,500,000, Պարիզը 2,228,806, Վեներան
1,136,270, Բեռլինը՝ 1,125,000 Կ. Պոլսը՝
850,000, Նէպոլը՝ 450,000, Պետեր-
բուրգը՝ 1,267,000, Մոսկուան՝ 986,000:

ՄԱՐԴԱԿԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ՄԻՋԻՆ ԹԻԻԸ
Մէնչե 60 տ. հասն. են 100-ից 6 մարդ
» 80 » » 500 1 »
» 100 » » 1000 1 »

Ս՝ ԵՆՆՈՒՄ ԵՆ ՏԱՐԷՆԸ 33
միլ.: այսինքն ամեն օր 96 հազար մարդ
ամեն մի ժամում 3730 միլ., ամեն մի
րոպէում 60. մի վայրկեանում մի հողի
ՄՆԵՆՈՒՄ ԵՆ ՏԱՐԷՆ 42 միլ.: այս-
ինքն 9,500,000 աւելի, քան մե-
նում են:

Պսակում են 82 միլ., և 120 մար-
դուն մի սրակ է դալիս:

Հեռաքրքրական թուեր.—
Մի ֆրանսիացի հաշուել է որ երկրա-
գնդիս վրայ մարդիկ խօսում են 8061
լեզուով, որից եւրոպայում 587 է, Ա-
սիայում 896, Աֆրիկայում 276 և Ամե-
րիկայում 1261. 1000 կրօն կայ. Մարդ-
կանց քառորդ մասը մեռնում է 7 տա-
րեկան չեղած, կէսը՝ մինչև 17 տարե-
կան հասնելը, 100 տարեկանի հասնում
է 1000-ից մէկը, 60 տարեկան—հարիւ-
րից 1-ը, 80 տարեկան—50-ից մէկը:
Բոլոր բնակիչների թիւը մօտ մէկ մի-
լիարդ է: Ամեն տարի մեռնում է

33,333,000 հողի, ամսական 21,334 հողի,
ամեն մի ժամը 3700 հ., ամեն մի րո-
պէ 60 և ամեն մի վայրկեան 1 հողի:
Ամուսնացածներն աւելի են ապրում,
քան ամուրիները, նոյնպէս չխմողներն
աւելի, քան արբեցողներն:

Տարին 8760 ժամ ունի. որոնցից 920
ժամը մենք քնելով ենք անցկացնում,
730 ժամը ուսելու համար է գործ
դնում, 730 ժամն էլ անձնական գործե-
րի համար:

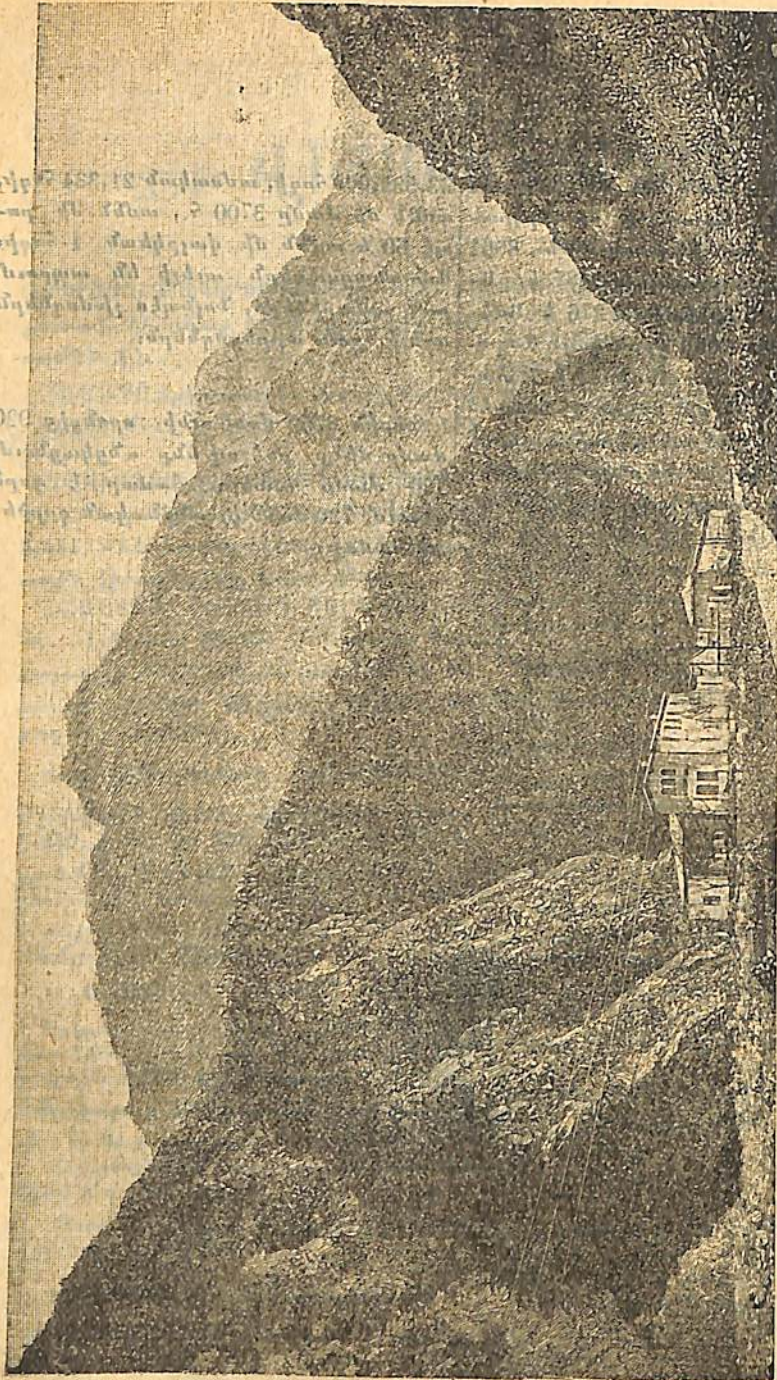

XVI. ԱՆԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ

1) ԲՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԻ ՔԱՆԻՔԱՆ
ՂԱՔՆԵՐԻ ՀԵՌԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԹՎԵԼԻՍԻՑ

	Վերան	Կանոնադրումա	2372
Երանթուման	210	Կոմիտ	2437
Աղուլիս	422	Կարսի	1532
Ալեքսանդրոպոլ	243	Հելսինգ-Ֆորս	3041
Արղան	387	Ղազան	234
Ախաբադ	1308	Մոսկուս	20160
Ախալցխա	186	Նիժնի-Նովոգորոդ	2262
Արևանդելսկ	3248	Նիկոլայևսկ	10,510
Ախալքալաք	248	Նովոգորոդ	2529
Բազու	517	Նովո-Ձերքասկ	902
Բլազովեչենսկ	8766	Նոր-Նախիջևան	941
Բուխարա	1853	Ուրալսկ	2490
Գանձակ	182	Ուֆա	2622
Սևաստերինոպոլ (Ղուբ.)	809	Ձերնիցով	1830
Գաթուս	330	Պենդա	1945
Գորժում	140	Պեստերբուրգ	2623
Գորի	71	Պերմ	2917
Գրոդնա	190	Պալուսա	1494
Դերբենդ	599	Պակով	2578
Եիսկ	851	Ռեվել	2223
Սևաստերինոպոլա	1417	Շուշի	345
Երևան	264	Պևսկովսկ	499
Սախուստի	9264	Պևասկովսկ	407
Ջաբաթալա	192	Ջուղա	461
Էջմիածին	282	Սալեան	443
Թելա	93	Սևան	200
Լանքարան	569	Սոֆիա	100
Կաղզուան	415	Տաթև	433
Հին-Նախիջևան	422	Փոթի	286
Հաշտարխան	2735	Ռեհարան	1834
Ղզլար	441	Ռիդա	2701
Ղուբա	674	Ռաստով (Ղոնի վրայ)	939
Մասիս	334	Սամարա	2128
Մոզդուլ	288	Սարատով	1716
Նոր-Բալաղէղ	231	Սիմերիակ	2134
Նուխի	160	Սիմֆերոպոլ	1222
Շամախի	398	Սամարղանդ	2207
Թեմըր-Խան-Շուբա	456	Ստաբուպոլ	550
Ժիսուսի	1988	Վարշաա	2584
Իրկուսակ	6520	Վիլնո	2536
Լիբլին	2414	Վլադիկավակալ	201
Խարկով	1393	Վլադիմիր	2200
Խերսոն	1508	Վլադիկաստոկ	10,644
Կալկ	2863	Վոլոնէժ	1462
ամենէց-Պաղոսկ	2179	Տաշկէնտ	2490
արս	346	Տուլա	1910
Ին	1859	Բիշկինև	1878
		Բուխարա	202
		Օմսկ	4065
		Օրենբուրգ	2524
		Օրեոլ	1762

ՓՈՍՏԱՍՏԱՆ ԿԱՅԱՐԱՆ ԿՈՎԿԱՍԻ ԿՈՎԿԱՍԻ ԿՈՎԿԱՍԻ ԿՈՎԿԱՍԻ ԿՈՎԿԱՍԻ

2) ԿՈՎԿԱՍԻ ՔԱՂԱՔՆԵՐԻ ԴԻՐՔԸ ԵՒ ԲՆԱ. 3) ԿՈՎԿԱՍԻ ԼԵՒՔԱՆԻ ՏԵՂԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀԱ- ԿԻՉՆԵՐԻ ԹԻԻԸ

Table with 4 columns: Գ ա ղ ա ք ն ե ռ ը (տոնաչ), Բարձր. ժ. մակեր., Բնակիչ. թիւը, Տեղերի անունները, Հիւս. լայն., Արև. երկայն.

Կոնստանդնուպոլիսի քաղաքի քաղաքացիները 1860 թվականի մարտի 1-ին 1860 թվականի մարտի 1-ին 1860 թվականի մարտի 1-ին

XVII. ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԳՐԱԿԱՆ

Համաշխարհային նշանաւոր անպրիկ եւ պատմութեան:

Քրիստոսի ճնշից աստ:

- 12000 Աշխարհի ստեղծագործութեանը—ըստ եւրոպացւոց (Թէեւ զիտանականները միջոնուոր ասրիներ են հաշուում):
5509—Ըստ Աստուածաշնչի:
5490—Ըստ Հրէից:
3245 Նոյ նահապ. աստուած է մտնում:
3246 Չրհեղից:
2492 Հայ ազգի սկզբնաւորութիւնը:
2347 Հայոց ազգութիւնն սկսում է:
» Պարոյրը հայոց առաջին թագաւոր:
» Չինացւոց տաւելի զեւոր:
2640 Նինուէի հիմնումը:
2300 Եգիպտոսի թագաւորութ. սկիզբը:
2000 Մեծաքսի դրժածութիւնը:
1700 Եգիպտացւոց մեհենական գրերը:
1750 Բաբելոնի աշտարակաշինութիւնը:
1651 Մովսէս մարգարէն ծնւում է:
1600 Ապակու դեւոր:
1500 Աթենքի հիմնադրութիւնը:
1200 Դարընական արուեստի սկիզբը:
1150 Տարագրութիւնը շինաց մէջ:
1056 Դաւիթը թագաւորում է:
1017 Սողոմոնը թագաւորում է:
1010 Սողոմոնի ասճարի շինութիւնը:
1000 Փայտի վրայ լիւրագործ. սկիզբը:
982 Սողոմոնի մահը:
800 Արժամ փոզի գործածութիւնը:
802 Ասորեստանի թագաւոր. անկումը:

- 754 Հռոմուլուր հիմնում է Հռոմը:
721 Իսրայելացւոց թագաւ. անկումը:
585 Երուսաղէմի ավերումը Նաբուգոն.
560 Կիւրոսը հիմն. է Պարսկեց տէրութ.
558 Կոնստանդնուպոլիսի սկիզբը:
552 Բուդայականութեան սկիզբը շնդկաստանում:
523 Աստուածաշունչը թարգմանում է յոյն լեզուով 70-եց ձեռքով:
469 Սոկրատէսը ծնւում է:
384 Արիստոտէլը ծնւում է:
356 Ալէքս. Մակեդոնացու ծնունդը:
325 Ալէքս. Մակեդոնացու Հայտ. աստի վրայով արշաւելը շնդկաստան:
316 Չինական պարսպի շինութ. սկիզբը:
300 Մադագաթի թուղթը հնարում են:
» Հռոմ. հնարում են աղիւսի շինելը:
160 Չինացւոց բամբակից թուղթ շինելը:
149 Արշակունեաց թագաւորութեան սկիզբը Վաղարշակից:
110 Հռոմ. հնարում են սապոն եփելը:
76 Կիլիկիոնի ժամանակ Տիւրանը հնարում է շուտ գրելու ձեւը:
70 Վեդով հրարուի ժայթք. ձեւը քուր. և Պոմպէի քաղ. ակրումը:

Քրիստոսից յետոց:

- Յիսուս Քրիստոսը ծնւում է:
2 Հռոմ. շինում են առաջին ջրաղացը:
34 Յիսուս Քրիստոսը խաչում է:
» Հայերն ընդուն. են քրիստոնէութ.
41 Սոսաք. դրոմ են Աստարանը:

41 Հռոմում, Ներոնի թագ. ժամանակ շինուում է ապակու (ամանեղէնի) առաջին գործարանը
 70 Տիտոսն աւերում է Երուսաղէմը
 97 Յովհաննէս աւետարանիչը դրում է Եփեսոսում իւր Աւետարանը
 135 Հրէից ցրուելն ամբողջ աշխարհ
 210 Հռոմում առաջին անգամ յուսամուտներն մէջ ապակի է գնում
 253 Խոսրով Թագաւորը Հիմնում է Գաղբի թաղաքը (Թաւրիզ)
 257 Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի ծնունդը
 300 Մեղրամոսից ճրագ են շինում
 303 Սուրբ Էջմիածնի Հիմնելը
 304 Պարսիկները ձեռնարկում են Թեֆլիսի Նարեկայա ընդդի շինութ.
 306 Մեծն Կոստանդինոսը Թագաւոր
 321 Մարտի 7-ից Կիրակին տօնելն սկսում է
 325 Առաջին տիեզերական Սբ. ժողով Նիկիայում, Կոստանդինոսի օրովը
 ՝ Արևստակէս Հայրապ. Նիկիոյ ՝ ժող. բերում է ճշաւատոյ Հանդանակը
 ՝ Ս. Գրիգորիան Աղուանից կաթող.
 328 Կ. Պոլսի Հիմնարկութիւնը
 381 Կ. Պոլսի տիեզերական Ս. ժողովը
 400 Երոզայի Եկեղեցեաց մէջ զանգակի գործածութիւնն սկսում է
 406 Մեսրոպը գտնում է Հայոց զերբը
 431 Նիքեսոս, երրորդ տիեզ. Սբ. ժող.
 446 Վրացիք սկսում են դործած. մեր Ս. Մեսրոպի Հնարած այբուբենը (ժույցուբի).
 451 Քաղկեդոնի ժողովը
 451 Վարդանանց պատերազ. (յունիս)
 452 Կաթողիկոսական Աթուռի փոխադրումը Ս. Էջմիածնից Գուկն
 458 Վարդանի դուտոր Նուշանիք Նահ. և Թաղ. է Թեֆ. (Մեռեալի բերդ.)
 476 Հռոմայեց. կայսրութ. անկումը
 496 Ֆրանկներն ընդուն. են քրիստոն.
 539 Եգիպտոսում յայտն. է Քրիստոսի

Սըղարին ուղարկած դատաւարը
 550 Ներսիսի որթն ու մատարնն առաջին անգամ Երոզայ է բերում
 551 Մովսէս լիաթ. Հրամանով Աթ. Տարօնացին յորինում է Եկեղ. տոմարը
 570 Մահմադը ծնւում է
 597 Վրացիք Հայերից բաժանւում են
 636 Երոզայում եղեղէ գլչի տեղ փետրէ գրէչ են սկսում գործածելը
 637 Արաբացիք տերում են Երուսաղ.
 650 Լատինացոց եկեղեցեաց մէջ երգեհոն գործածելն սկսում է
 653 Կարգում է Վարդ. Ս. Սաչը տօնը
 706 Արաբ. Կաշմ ոտակ. Նախիջևանի եկ. 800 Հայ իշխան. կրակ. նահ. է
 711 Իսպանիան դբաւ. է Արաբներէց
 807 Չինացոց պէս Եւրոպայի մէջ էլ Թղթի գործածութիւնն սկսում է
 850 Արաբացիք շաքար են շինում
 855 Սլաւոնական այբուբենի զիւտը
 862 Ռուսաց տէրութեան սկիզբը
 870 Յունաց և կաթողիկոս եկեղեցիները բաժանւում են միմեանցից
 924 Բաղրատունիաց Թագ. սկիզբը
 961 Անին դաւնում է Բագը. մայրաք.
 968 Խոսրովանոյ շը Հիմնում է Սանահայ և Հաղպատայ վանքերը
 988 Ռուսները Ս. Վլադ. առաջնորդ. ընդունում են յոյներէց քրիստոն.
 993 Կաթողիկոսական Աթուռը Վասպուրականից Անի է փոխադրում
 ՝ Բաղրատունեաց Թագ. վերջնայը
 1010 Բաղրատ Թագ. Վրաստ. և Վմերթ. եկեղեցիներ է Հիմնում (Մցիսթ.)
 1011 Թարգմանւում է վրաց լեզուով առաջին աւետարանը
 1022 Կուխոս Երոզայի երաժիշտը նուտան Հնարում է
 1072 Երուսաղ. տերում են սելջուկները
 1080 Ռուբինեանք նորոգում են Հայոց Թագաւորութիւնը Կիլիկիայում

1086 Խաչակրաց արշաւանքի սկիզբը
 1147 Կաթողիկոսական Աթուռ տեղափոխում է Անուց Հռոմկայ—Կիլիկ.
 1171 Երոզայի Վինեա քաղաքի մէջ բացում է առաջին դրամատունը
 1173 Ս. Ներսէս Շնորհալու մահը
 1212 Թամար Թագուհու մահը
 1222 Նիժնի-Նովգորոդի Հիմնելը
 1224 Չինդիս-խանի յարձակումն քննելը և սուրն. իրեն Հպատակեցնելը
 1238 Մոնղոլական լծի սկիզբը
 1246 Առաջ. բժշկ. ուսումն. Ֆրանսիայ
 1291 Խաչակրաց վերջին արշաւանքը
 1294 Կաթող. Աթուռ փոխադր. է Սիս
 1299 Ֆրերենց. սկսում են ակնոցն. շին.
 1301 Կողմնացոյցի զիւտը
 1308 Նվէյցարակ. Հասարակագետ. Հիմն.
 1311 Երուսաղէմում սկսում է Հայ-ազդի պատրիարկութիւնը
 1323 Անի քաղաքի կործանումը
 1330 Գուսենբերգը, Ֆաուսը և Նեֆերը Հնարում են սպաղրութիւնը
 1338 Վառօղը գտնում են
 1365 Սսեղը Հնարում են
 1380 Թեղանթի զիւտը
 1384 Լեւիթ. արշաւանքն. Ստիայում
 1393 Հայոց Թագաւորութ. վերջնայը
 1415 Հուսիս այրում են
 1428 Ջարձակ զէնքի գործածութիւնը Ռուսաստանում
 1440 Հռոմի Ս. Պետրոս եկեղ. Հիմնարկ.
 1441 Կաթողիկոսական Աթուռը վերջնականապէս փոխ. է Ս. Էջմիածն.
 1450 Երոզայի մէջ առաջ. գրքի տպագ.
 1453 Տաճիկն. տիրում են Կ. Պոլսին և վերջան. է Բիւզանդակ. կայսրութ.
 1461 Կ. Պոլսի պատրիարկութեան սկիզբը
 1464 Նամակատուն և պոստայով Թղչ. Թատար. Հաստատում է Ֆրանս.
 1480 Ռուսաստ. աղատում է Մոնղոլն.
 1483 Ինկիլիկցիայի գործադրուելը

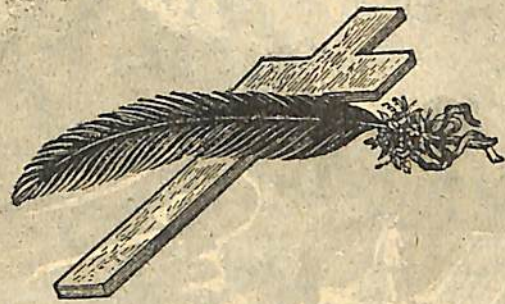
1492 Կողմբոսը գտնում է Ամերիկան
 1500 Մոցի ժամացոյցը Հնարում են
 1518 Պարսից Իսմայիլ-Նահն աւնում է Թեֆիսը և Մցիսթը. Հաւարարի կամրջի մօտ էլ մղկիթ է շինում
 1524 Առաջ. ձեռագ. լրագ. Վենեայում
 ՝ Մակարիայի տօնախաճ. բացումն
 1546 Լիւտերը վախճանում է
 1547 Յովհաննէս Գրոզնին ընդունում է առաջին Թագաւորի տիտղոսը
 1552 Ամաններն կլեկելը Հնարում է
 1556 Հաշտարեանի թագ. անկումը
 1567 Վենեական տպագրութ. է առաջին Հայերէն Սաղմոսը
 1583 Ռուսներն Սանում են Սերբերը
 1590 Իտալիը գտնուեցաւ Գերմանիա
 1603 Շահ-Աբասի Հայերին գերի տանելը Պարսկաստ.— (Չուզայի գաղթելը)
 1610 Թէյի գործած. սկսում է Երոզայ.
 1612 Ռուսաստանն աղատ. է լեհերէց
 1615 Առաջին տպագրի լրագիրը
 1632 Առաջին կանոն. զօրքը Ռուսաստ.
 1634 Վրաստ. մահմադականութ. սկիզբը
 1672 Մնում է Մեծն Պետրոս Կայսրը
 1689 Շողեշարթ մեքենաների զիւտը
 1700 Ռուսաստանում սկսում է տարեգրութիւնը ՝ Քրիստոսի ծննդից և փոխանակ ակտ. տարին Հաշուում են յունտարի 1-ից
 1701 Առաջին Թատրոնը Ռուսաստան
 1711 Դաշնամուրը Հնարում են
 1723 Մահմադ-Ղուրի խանն աւերում է Թեֆիսը և կողոպտում է Սեոնի Եկեղեցին
 1725 Մեծն Պետրոս Կայսրը մուսում է
 1752 Ֆրանկիկներ Հնարում է շանթարգ.
 1754 Առաջին բանիկ Հիմնելը Ռուսաստ.
 1755 Մոսկուայ տաճին Համալսարան.
 1768 Թուղթ փողի գործադր. Ռուսաստ.
 1785 Կովկասի փոխարքայութ. Հիմնելը
 ՝ Միմոն Կաթողիկոսը Ս. Էջմիածնում տպարան է Հիմնում

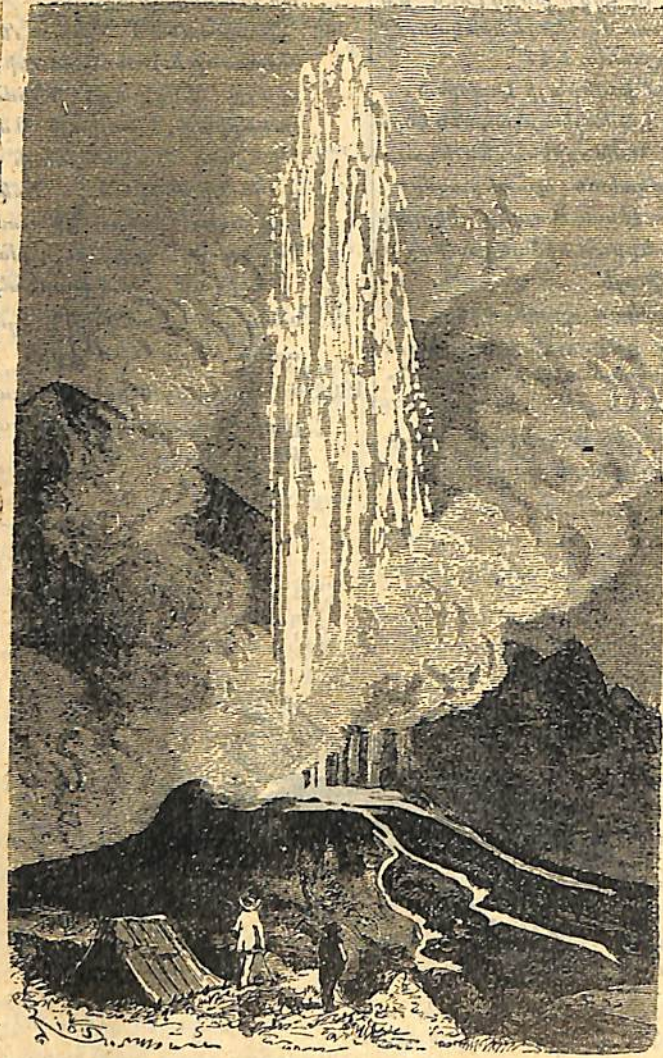
- 1779 Օդապարիկը հնարում են:
- 1785 Փորձ Սաեֆենասնին առաջին շոգեկառքը շինում է:
- 1789 Ֆրանսիական մեծ յեղափոխութ.
- 1790 Գալիանը հնարում է դալմանեան ելեքորականութիւնը:
- 1791 Նոր-Նախիջևանին հիմնելը:
- 1794 Հայոց առաջին լրագրի հրատարակութիւնը Հնդկաստանում:
- 1789 Նուշու ամրոցի հիմնելը:
- 1795 Աղա-Մահմադ խանը յարձակում է Քիֆլիսի վրայ և աւերում:
- 1798 Ղարաբաղից 1100 ընտանեք գաղթում են Ալլաբի կողմերը:
- 1799 Առաջին պարբ. հրատ. Վեներաիկում «Ճարեգրութիւն» անունով:
- » Վրաց Գեորգի XIII-ը յանձնում է Վրաստանը Ռուսաստանին:
- 1800 Զօնասեր դաճում է մարմնի պատաստումը:
- 1801 Վիմպերութեան դիւտը:
- 1801 Վրաց և ռուսաց մէջ 10 յօդ. բաղկացած դաշնադրե ստորագրելը:
- 1802 Ռուսաստ. մինխորութիւն է հիմն.
- 1803 Անդլիայ. մետաղէ դրէի հնարելը:
- » Շոգեհատի դիւտը:
- 1812 Արագասից մամուլի հնարելը:
- 1813 Մոսկուայի Լազար. ճեմ. բացումը:
- 1825 Ներսէս V աշտարակեցի կաթող. հիմնում է Ներսէսեան դպրոցը:
- 1828 40,000 հայեր դաղթում են Ռուստ.
- 1837 Հաստատում է Ա. Էջմ. Ահնոզը:
- 1839 Տարբութ անգլ. հնար. է լուսանկ.
- » Նրեանի թեմ. դպրոցի հիմնուելը:
- 1841 Առաջին հեռագրերը շինում են Վաշինգտոնից Քալիֆորն:
- 1842 Ղարաբաղի թեմ. դպր. բացուելը:
- 1848 Նյւքոթը. հեռագրերը հնարում են:
- 1850 Հայոց առաջին թատրոնը Քիֆլիս.
- 1851 Առաջին սեղովերը շինում է:
- 1853 Արևելեան պատերազմը:
- 1859 Կովկասեան 69-ամեայ պատերազմ.

- վերջան, և Նախիջևանի գերի առնելը:
- 1861 Ստրկութեան ողնչացումը:
- 1862 Սուէզեան ջրանցքի բացումը:
- 1864 Կովկասի վերջնական նուաճումը:
- 1867 Ամերիկայից Անդլ. Սոլոնդ. օլիվրայով հեռալրագրութիւնը շինում են:
- 1868 Հնդկաստանի հեռալրագրութիւնը Կովկասի վրայով շինում է:
- » «Արարատ» ամս. հրատ. Ս. Էջմ. սժ.
- 1872 «Մշակութաբար» հրատարակում է:
- 1873 Ս. Էջմ. սժ. Կէսորդ. ճեմ. բաց.
- » «Փորձ» ամսաբ. հրատարակում է:
- 1875 Նոր-Նախիջևանի թեմ. դպր. բաց.
- 1877 Ռուս-Տաճկանի պատերազմը:
- » Էջմ. սժ. հնարում է Փնտղաբաշը:
- 1878 Սան-Ստեֆան. դաշնադրութիւնը:
- » Բերլինի դաշնադրութիւնը, սրտի ստորագրում են և հայոց ինքնավարութեան 61-րդ յօդուածը:
- 1879 Նյւքոթի. լազարիսի հնարելը:
- 1880 Տելեֆոնի դիւտը:
- 1881 Քիֆլիսում հիմնում է Կովկասեան Հայոց Բարեգործ. Անկերութիւնը:
- » «Արձագանք» շաբաթաթ. հրատ.
- 1882 Քիֆլիսում կայանում է հայոց առաջին ընդ. ուսուցչական ժողովը:
- 1882 Վրաց վերջին շառաւիղը—հայագրի Մարիամ թաղուհին մուշում է և թաղում Քիֆլիսի հայոց վանքի եկեղեցում:
- 1884 «Նոր-Կար» թերթի հրատարակ.
- 1888 Մահար Ա. Կաթող. ընդունում է Քիֆլիսում Կ. Աղէքսանդր III-ից և այցելում Բաղու և Գանձակ:
- 1889 Պարզի համաշխարհահանգէսը:
- » Պարսից հաշտարկի հանդիսարարում է Ս. Էջմ. սժ. ին:
- » «Մուրճ» ամսադիրը հրատարակ է:
- 1890 Իտալացուց թագաժառանգի Ս. Էջմ. Մահար Կաթ. ընդունում է:

- 1928 Զբօրհեաց հանդիսի ժամանակ Քիֆլիսի վանքի կամրջի խորտակուելուց 40 հոգի խեղդուում են Կուր գետում. հողեորականութիւնն ազատում է:
- » Կովկասում խոլերայի կոտորած:
- 1893 Չիկագոյի համաշխարհահանգէսը:
- » «Հայրենի» Կաթողիկոս օժուեցաւ:
- 1894 Չին-Նախիջևանի պատերազմը:
- 1896 Թագադրութիւն Կայսեր Նիկոլայ II և Կայսերուհույ Ալէքսանդրա Գեորգիւնայի:
- 1897 Յոյն-Թրքական պատերազմը:
- 1898 Ռուսները զբաւում են Չինաստանի Պորտ-Արտուր նաւահանգիստը:
- » Իսպանիայի և Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգների պատերազմը:

- 1899 Անգլիայի պատ. ազմը Տրանսլալ և Որանթեան հասարակապետութեանց հետ:
- 1900 Չինաստանում քրիստոնեաների կոտորածը և Ռուսաստանի, Ֆրանսիայի, Անգլիայի, Գերմանիայի, Աւստրիայի, Իտալիայի, Ամերիկայի, Միացեալ-Նահանգների և Եւրոպայի միաբան յարձակումը և դործողութիւնը Չինաստանում կարգը պահպանելու համար:
- » Փարսիում համաշխարհահանգէս:
- » Իտալացի Փանկանին դուռ առանց թելի հետադիրը:
- 1902 Ամերիկայից Եւրոպայ առանց թելերի հեռագրական հաղորդագրութիւնը հաստատուեց:

ԻՍԼԱՆԳԻՍԱՆ ԱՎՅՁԵՐ ԶԵՐՐՄՈՒՄԸ.

XVIII. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՐԿՐԱԳՆԳԻՍ ՆՇԱՆԱՐԻՍ ՏԵՐՐԻԹԻՆՆԵՐՆ ԵՆ ԱԶԳԱՆՆ ԻՐՆՆՅ ԵՐԿՐՆԵՐՈՎ.

Անունները	Տիրապետող կրօնը	Պետութեան գլուխը	Տարածութիւնը ք. քիւ.	Բնակչաց թիւը	Մայրաքաղաքները
1 Արաբիա	Մահմեդական	Նահապետական	2,300,000	3,000,000	Սիվան
2 Արգենտին. Հաս.	Քրիստոնէական.	Նախ. Լուիս Պենա	2,835,969	4,000,000	Բուր-Այէրոս
3 Անան	Անդլ. եկեղ.	Մետրիէ Տամ-Տայ	230,000	21,000,000	Գուէյի
4 Անգլիա	"	Վիկտորիա կայս.	314,628	40,000,000	Լոնդոն
5 Վաղթակ.	"	"	24,964,096	40,000,000	"
6 Աւստրո-Հունդ.	Կաթոլիկ	Յրանց-Յովսէփ	676,667	20,000,000	Վեննա
7 Ա. զանազան	Մահմեդական	Միր-Խոլաղակ	550,660	4,000,000	Քարուկ
8 Բելգիա	Մահմեդական	Լէօպոլդ II. թագ.	315,015	350,000	Գելաու
9 Բոլգարիա	Կաթոլիկ	Սերբի-Արքուկ Կմ.	29,457	6,000,000	Բրիւսել
10 Բրազիլիա	Օրթոդոքս	Պերդիանդ իշխ.	99,873	5,001,090	Սոֆիա
11 Բուխարա	Կաթոլիկ	Նախ. Յ. Պէրիկս.	8,337,213	15,000,000	Րիօ-Ճանիէրո
12 Գերմանիա	Մահմեդական	Սէրբի-Արքուկ Կմ.	239,000	21/2 մլլ.	Բուխարա
13 Հարեշտան	Աւետարանա.	Վիլհելմ II.	540,418	60 "	Բերլին
14 Հոլանդիա և գաղ.	Հայադաւան	Մենէլէք II.	508,280	5 "	Գոնդար
15 Յունաստան	Բողոքական	Վիլհելմինա.	2,036,291	41/2 "	Հաագան
16 Գանիա	Օրթոդոքս	Գէորգ I.	68,688	2 "	Աթենք
17 Եգիպտոս	Լիւտերական	Քրիստիան. IX.	232,302	21/3 "	Կոպենհագեն
	Մահմեդական	Աբբաս-Վաշա	994,600	7 "	Կաէիրէ

18	Իրազնիսի և զազ.	Կաթնովիկ	Արժան III խնամ.	1,233,817	20	Մազրեկ
19	Իտալիա	Կաթնովիկ	Ա. Էկատրինովն. II.	286,588	30 1/2	Հոգև
20	Չինաստան	Կուսուսու	Կվանդ. Սու.	11,574,356	403	Պեկին
21	Կորեոսիա	Կաթնովիկ	Բախ-Նուռնեց	1,118,100	4	Բոզոսա
22	Կոնգո	Օրժուրքս	Բեդդ. (Թագ.)	2,735,158	17	Բանա
23	Ռուսաստան	Կաթնովիկ	Նիկոլայ II կայսր	20,666,445	125	Ս. Պետրբուրգ
24	Կորեյիա	Կաթնովիկ	Թուռնի	218,192	10 1/2	Սեուլ (Կնոնգ)
25	Մեկսիկա	Կաթնովիկ	Նախագ. Կիսց	1,946,292	11	Մեխիկա
26	Մարոկկո	Մահմեդական	Մուլէ.բ-Հասան	816,000	8	Ֆեց
27	Պարսկաստան	Մահմեդական	Մուդ. Կոլին-Շահ	1,648,125	9	Թեհրան
28	Պերու	Կաթնովիկ	Նախ. Ներմուդես	1,049,970	3	Լիմա
29	Պորտուգալիա	Օրժուրքս	Դոն-Կարլոս Թագ	89,143	5	Լիսաբոն
30	Րումինիա	Օրժուրքս	Կարլոս	129,947	6	Բուքրեստ
31	Սերբիա	Օրժուրքս	Ալեքսանդր I.	48,586	2	Բեղգրադ
32	Սիամ	Քուդայական	Ջուլյանդրոլին	726,550	9	Բանգոկ
33	Միացեալ-Շահ.	Քրիստոնեաց	Ռուդֆերտն	9,668,272	77	Վաշինգտոն
34	Տաճկաստան	Մահմեդական	Սրբուլ-Համիդ II.	2,061,224	21	Կ. Պոլիս
35	Ցրանիսի և զազ.	Կաթնովիկ	Նախագահ Լուիս	3,996,038	576	Պարիզ
36	Չեքոսլովակիա	Օրժուրքս	Իշ. Նիկոլայ	9030	1/4	Ցեխիե
37	Չիլի	Կաթնովիկ	Նախ. Դոն-Մոնտ	753,216	3	Սան-Քաբո
38	Շվեյցարիա	Քողբական	Նախ. Կարլ-Շինկ	41,346	3	Բեռն
39	Շվեյցիա-Նորվեգ.	Լիւանթական	Օսկար II.	775,996	7	Օսլո
40	Եգիպտոս	Կաթնովիկ	Նախ. Կարոտ, բո.	650,937	1 1/2	Ալեքսանդր
41	Նապոլի	Սինդիկատ օրէն	Մուսու-Խիսա Կայ	382,447	43	Տոկիո

ՄԱՅԻՆՈՒՄԻՆԱԳ XIX

ԲՆԻ ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՐՉԵՍԱՆՈՐ.

XIX. Բ Ա Ղ Դ Ա Գ Ո Ւ Շ Ա Կ

1. Բողոքը բնաւորութեան մէջն է:
12. Խոնարհութեամբ միայն կարող ես բարտաւոր լինել:

II. Յստորութիւն կունենամ

1. Միայն ճարպիկ և հեւաստես եղբեր:
2. Եթէ քեզ աւելի խոնարհ պահես:
3. Եթէ աղնիւ և չափաւոր լինես,
4. Կանանց մեջոցով ամեն բանի կը հասնես:
5. Եթէ թողնես իմարութիւններդ:
6. Բոլորը՝ քեզանից է կախուած:
7. Միայն ամուսնացողը՝ բուստ պէտք է լինի, թէ կուզ տարիքը 60-ից էլ անց:
8. Եթէ եռանդով դործես:
9. Առանց այն էլ ինքդ լաւ կաս:
10. Այնպէս, ինչպէս ինքդ ցանկանաս:
11. Յանաձը դուրս կը գաս, ծլածդ կը ծաղկի:
12. Ամեն բանում յաջողութիւն կը գտնես, բայց կանանցից կարգին տանջուելու ես:

III. Ի՛նչ իրիպս սիրում է ինձ արդեօք

1. Նայի՛ր հայելուն, տես արդեօք կա՛րելի՞ է քեզ սիրելի:
2. Սիրում է, բայց ծածկում է,
3. Չի էլ մտածում այդ մասին:
4. Բայց քեզ հետ և ուրեշներին էլ է սիրում:
5. Նայելով թէ ի՛նչ էս ընծայելուս:
6. Չես ամուսնում, ի՛նչ քո սիրելուդ ժամանակն է:
7. Սիրում է և կսիրի միայն թէ մինչեւ

Հետեւեալ XII բաժանմունքների հարցերից ամեն մինը, ցանկացողներն իրանց մտքումը պահում են և գնահակը գցում են վերը նշանակուած շրջանի մէջտեղը: Իսկ պատասխանը պէտք է գնդակի տակի թուերի մէջ վնասել:

Բաղդաւոր կը լինի՛ր արդեօք

1. Այո, կը լինես, բայց ծոյլ ես:
2. Որ չես աշխատում՝ ինչ կը լինես:
3. Եթէ առաւօտները վաղ դարձնես:
4. Գործիչ արի եղի՛ր միայն:
5. Եթէ այդ ուրեշին ևս ցոնկանաս:
6. Խնայողութիւն չունես:
7. Այնպէս չես վարւում՝ որ լինես:
8. Ինչ կը ցանես, այն էլ կը հնձես:
9. Որդիներանցով՝ ծեր ժամանակը:
10. Ամենքի հետ չես վարւում, կոչնչանաս, այդպէս մի շարունակի:

8. Բանդ որ պինդ չքանես՝ շատ վատ կը լինի:
9. Երբիս և բաղդաւոր:
10. Փողեր շատ կստանաս, շատ էլ կը ծախես, տակը բան չի մնալ:
11. Իմարը կաշխատի, խելօքը կուտի:
1. Ծնուածին կը մկրտեն, մեռնողին կը թաղեն:

IV. Շուտ կը լինի արդեօք իմ հարսանիքը

1. Երբէք, եթէ վերջդ չմտածես:
2. Երբ քո քէփն է, միայն զգուշացի՛ր:
3. Ունի ես պէտք, կամ ո՛ւնի ինչ:
4. Մինչև քեզ չապաւհովես:
5. Երբ բարեկամ գտնես:
6. Երբ խելօքանաս:
7. Շատ ուշ ես մտածում:
8. Որ միտք չունես՝ լաւ է մի վանք մտնես:
9. Շուտ, կէնց այս տարի, բայց չես աշխատում:
10. Ունեցած առաւելութիւններդ ցործ դի՛ր:
11. Դու լաւ դիտես թէ երբ:
12. Դատարի զբաւանով ի՛նչ հարսանիք:

V. Եկող տարի ինչպէ՞ս կը լինի

1. Նայելով թէ դու ի՛նչ կը լինես:
2. Լաւ, եթէ խելքդ զլի՛սի պահես:
3. Եթէ առաջուց առած ունեւնաս վե՛ր ճակահանութեան տոմսակ, կը տանես:
4. Ամառը շոգ՝ ձմեռը ցուրտ:
5. Հարստաների համար լաւ կը լինի:
6. Խելքիդ դու կը տաս, փող շատ կը ծախես:
7. Այդ վատ բնաւորութիւնդ չես փոխիլ:

VI. Երկար կապի՛մ արդեօք

1. Ամեն բանի մէջ չափաւոր լինելով՝ հարիւրից կանցնես:
2. Ոչ մի կողմից քեզ չես զսպում, ի՛նչ երկար կապի՛ս:
3. Այնքան անգամ մէկ ու կէս, որքան ծնողքդ:
4. Եթէ պարտքեր չանես, իննսուն և իննը:
5. Անչափ աչքածակութիւնդ, կեանքդ կարճացնում է:
6. Ապրես՝ չապրես, ի՛նչ օգուտ, երբ ոչ քեզ համար ես և ոչ ուրիշի:
7. Ինն անգամ ինը տարի, բայց ցրտից զգուշացի՛ր:
8. Գլուխդ հով, փորդ թոյլ և ոտքերդ տաք պահելով երկար կապի՛ս:
9. Նախանձոտ սրտովդ երկար չես ապրելու:
10. Փառասիրութիւնդ է կեանքդ կարճացնում:
11. Գործը իմացի՛ր, քեզ դեռ այդ է հարկաւոր:
12. Զրից զգուշացի՛ր միայն *):

*) Այս բաղդապուշակը դետեղում ենք որպէս պարտաւ ժամանակի լազ՝ մեր ընթերցողների համար. Ծան. Աշխ.

XX ՃԱՆԱՊԱՐՅՈՐԴԱԿԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ա) ԳՆԵՐԸ (էժանացրած)		II Դ.	III Դ.
Թեթ. ուղ. Մոսկուա	24—40	15 ր.	
> > Ս. Պետերբ.	27 ր. >	18 >	
> > Վարշաւ.	26 > >	18 >	
> > Պոդլոյսինսկ	25 > >	17 40 Կ	
> > Ալէքսանդրովո	28 > >	18 50 >	
> > Վլադիվատ.			
> > Ռոստով (Դոնի)		13—70	
Վլադիվաւկադ. Պետեր.	> >	14 40 Կ.	
Պետերբուրգէց Պարեզ	60 >	37 35 Կ.	
Մոսկուայից Պարեզ	68 „	38 > >	
Բազուէց Կիւլաւուդսկ	12 80	> > >	
Ս. Պետեր.			
Բաթ.—Բազոււ իճա-			
բումեն	11 ր. 10 Կ.	7 ր. 40 Կ.	
Թեթ.—Կորի.	1 > 53 >	1 > 2 >	
< Միխայ.	2 > 43 >	1 > 62 >	
> Գուլա.	4 > 8 >	2 > 72 >	
> Փոթի	5 > 21 >	3 > 47 >	
> Բաթում	6 > — :	4 > — >	
> Ազոտաի.	1 > 92 >	1 > 28 >	
> Գանձակ	3 > 68 >	2 > 45 >	
> Եւլաի	4 > 53 „	3 > 02 >	
> Բադու	8 > 10 >	5 > 40 >	

513 Թիֆլիս	11.36	6.97
535 Գորի	12.38	7.59
827 Միխայլովո	12.83	7.87
686 Կլիբիլի	13.38	8.20
672 Գուլայիս	13.71	8.41
714 Բիսն	13.65	8.37
743 Սամարէզի	13.91	8.53
804 Փոթի	14.50	3.83
840 Բաթում	14.84	9.01

Ռոստովից—Վլադիվաւկադ.

Վերստ	II Դ.	III Դ.
2 Զարեշնայա	—	—
10 Բաթայսկայա	— 23	— 15
34 Կազալնիցկայա	— 74	— 49
58 Ստեպնայա.	1.26	— 84
81 Կուշեովկա	1.74	1.16
99 Կիսլեակովկա.	2.15	1.43
118 Կոնկովսկայա *	2.55	1.70
135 Պալուսկայա	2.91	1.94
151 Լէուշովսկայա	3.17	2.10
171 Տիխոնեցկայա.	3.60	2.47
192 Մալոռոսիսկայա	3.89	2.57
211 Միրսկայա	4.14	2.76
229 ԿԱՎ.ԿԱՋԱԿԱՅԱ.	4.38	2.92
242 Գոչլիկէլի	4.56	3.04
257 Օտրադա-Կուրանսկ.	4.76	3.17
273 Կուրանսկայա	4.88	3.32
280 ԱՐՄԱ.ԻԻՐ.	4.97	3.50
313 Կոնոկովո	5.70	3.80
335 Նիկոլայեւսկայա	6 —	4 —
353 Բազալովսկայա	6.20	4.10

(Գլխադիր կալարան. Բա-Ֆեթ ունին:

366 Նեպիւնսուսիսկայա.	6.30	4.20
385 Բարսուկի.	6.40	4.40
410 Կուրսակա	6.90	4.60
428 Նադսիսկայա	7 —	4.80
446 Սուվորովսկայա	7.20	4.84
466 Միսերկուսկայա. Վարդա.	7.50	5 —
490 Նեղոբնայա	7.80	5.20
510 Զոչլսկայա	8.10	5.40
535 Սալայսկայա	8.20	5.60
554 ՊՐԱ.ԿԱՎ.ԿԱՅԱ.	8.40	5.60
568 Կոտլեարեւսկայա	8.70	5.80
584 Բարսուկի	8.80	5.90
599 Էլիստովո	9.—	6 —
611 Գար-Կոի	9.15	6.10
631 Բեռլան	9.30	6.20
652 ՎԼԱԿԻԿԱՎ.ԿԱՅԱ.	9.60	6.40

Պետրովսկոյ զինը Բեռլանից

21 Ն ա զ ր ա ն	45	30
38 Կարբուլաի		
48 Ս լ է ս զ ր ո Վ ս կ ա յ ա	1.04	40
57 Միխայիլովսկի		
70 Ս ա մ ա շ կ ի ն ս կ ա յ ա	1.52	1.01
87 Ալիսանիւրսկայա		
101 Գ ր օ ղ ն ա	2.18	1.47

Գ) ԱՆԴՐԿՈՎ ԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

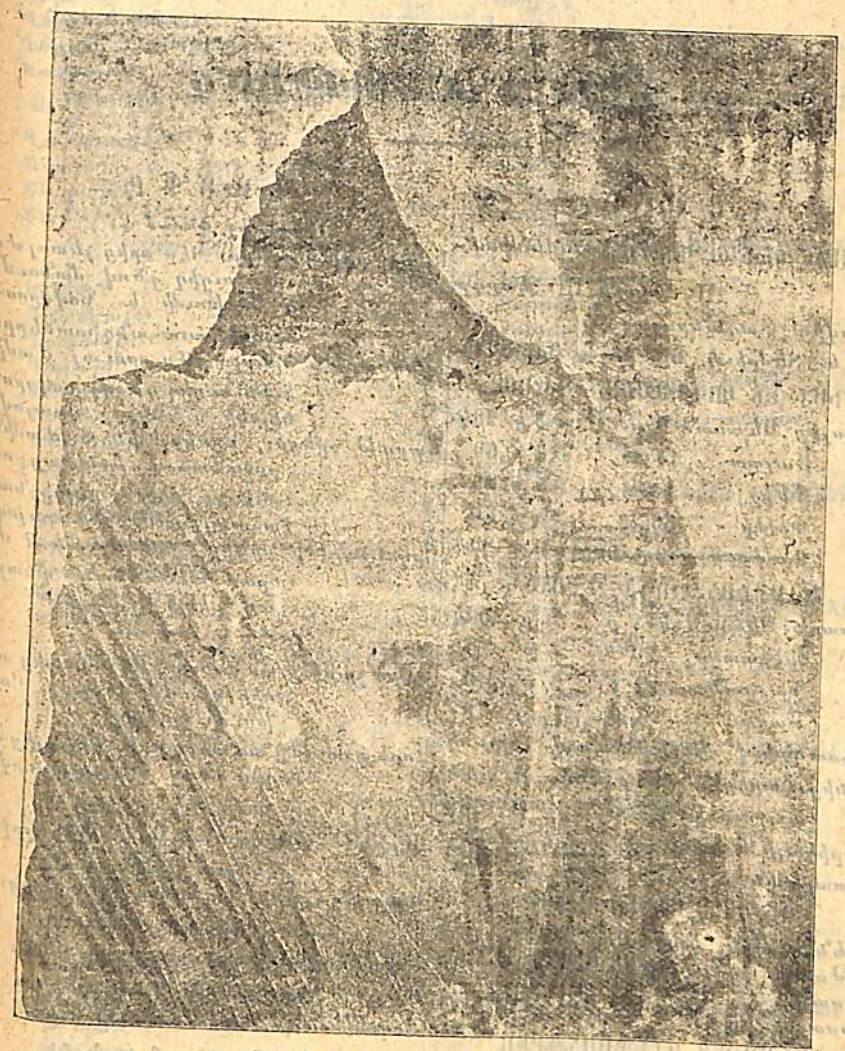
Վերստ	II Դ.	III Դ.
14 Զելադիդի.	— 32	— 21
35 Նուօ-Սենակի	— 77	— 51
48 Աբաշա	1.04	— 69
61 ՍԱՄՏՐԵԴԻ	1.31	— 87
ԲԱԹՈՒՄԻՑ—ԹԻՖԼԻՍ.		
20 Գարսուկի	— 44	— 29
35 Նոթանէբի	— 77	— 52
49 Սուխա	1.05	— 70
68 Լանչխուտի	1.47	— 98
75 Նիդոյէթի	1.62	1.08
88 Սաջաւախ	1.91	1.27
97 ՍԱՄՏՐԵԴԻ	2.09	1.39
108 Կապիտանարի	2.23	1.55
125 Ռոնո	2.69	1.75
Ռիոն—Գուլայիս	— 23	— 10

132 Աջալէթի	2.85	1.99
154 ԿՎԻՐԻԼԻ	2.87	2.10
366 Զիրոյի	2.95	—
175 Բելադարի.	3.30	2.10
184 Մարեւիտի	—	—
— Յիդա	—	—
— Վաուլառինո	—	—
19 Միլիսիկովո	2.45	2.57
229 Գոմի	3.45	2.74
243 Գարեւի	3.65	3.16
260 Գորի	4.17	3.33
273 Գրակալի.	4.60	3.60
285 Կասպի	5.05	3.76
300 Գանակա	5.55	3.86
310 ՄԱԻԷԹ	5.85	3.90
320 ԱՆՃԱԼԱ	5.93	3.95
330 ԹԻՖԼԻՍ	6 —	4 —

ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ԲԱԳՈՒՆ.

337 Նաթլուդ	— 33	— 10
350 Աղ-Թաքլի	— 45	— 30
366 Ղարաբաղ	— 80	— 53
387 Սուխ-Բուլաղ	1.20	— 84
394 Փոչիլի	1.62	1.08
408 Աղստաիա	1.92	1.28
427 Թուդ	2.33	1.55
452 Զեաղամ	2.87	1.91
474 ՇԱՄԲՈՐ	3.35	2.23
496 Նիսաւետոպոլ	3.60	2.45
513 Գալ-Մանազլի	3.90	2.60
536 Գերան	4.22	2.81
559 Եւլաի	4.53	3.24
583 Լեաքի	4.48	3.24
602 ՌիՋՈՒԻ	5.10	3.40
626 Մուսուլի	5.70	3.80
645 Գիւրղամիր	6 90	4 —
668 Սաղիռի	6.—	4 10
692 ՂԱՐԱՍՈՒ.	6.30	4.20
716 Զաջի-Գարուլ	6.60	4.40
733 Նաւաղի	6.90	4.60
766 Ալեաթ	7.20	4.80
787 Սանդաշալ	7.50	5 —

		Վեր ա		ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ՂԱՐՍ	
812	Փռւթա	7.80	5.20	2	Նաւթուլուխ
830	Բալաջառի	7.90	5.40	12	Սողանլուխ
840	ԲԱԳՈՒ	8.10	5.10	34	Ջանդար
ՏԻՒՈՐԵՑԿԻ — ՆՈՎՈՐՈՍԻՒՍԿ					
12	Ձելբաս	37	17	61	Սաղախլո
27	Բէյսուգ	76	39	85	Ուխտալա
49	Վիսիլկի	1.38	40	103	Սանաչին
68	Ստանիչնայա	1.91	98	119	Քոլադերան
90	Պլաստունովկա	2.54	1.30	126	Շահալի
100	Դինսկայա	2.81	1.44	141	Ղարաքլիսա
127	Նկատերինոզար	3.58	1.83	160	Համամլի
146	Ա.Ֆիլսո	4.11	2.10	178	Ղօլթախչի
156	Սևերսկայա	4.39	2.24	187	Ջաջուա
167	Իլսկայա	4.70	2.40	206	Ա.Լ.Է.ՔՍԱՆԴ.ՐԱՊՈՒ
182	Լինէչնայա	5.13	2.62	228	Ստ. Ղարայեալ
198	Լարինսկայա	5.58	285.	247	Բաշկադիկեար
208	Կրիմսկայա	5.85	2.99	265	Ստայեանկա Մաջրա
220	Բականսկայա	6.19	3.16	278	ՂԱՐՍ
254	Նովորոսիսկ	7.15	3.66		

ՊԱՍՏՈՒԻ ԿՐԻՄԻ ԿՈՒԿԱՍԻ ԿՈՒՆԵՐՆԵՐԻ ՎԻՍՏՈՒՄ

բ) ՆՆԻՆԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ

Գ Ն Ե Ր Ը

Սեր, Ազոլեան և Կասպից ծովի վրայ
 II. Կարգը III. Կարգը
 Բաստովից՝ Տաղանքուր,
 Կերչ և Տեմբուկ 6բ. 25 կ. 3բ. 80 կ.
 Խրիմի եւ Կովկասեան Գծերը
 Օղեսայից Սևաստ. 9 բ. 3 բ. 20 կ.
 » Եսլոտա 11 » 3 » 60
 » Քերչ 15 » 5 » 20
 » Փոթի 30 » 9 » 60
 » Բաթում 30 բ. 50 կ. 9 » 80

ԿԱՍՊԵԱՆ ԾՈՎԻ ՎՐԱՅ
 Հաշտարև. Պետրոզով 11 բ. 5 բ. 50 կ.
 » Ալեքսանր. 10 » 5 »
 » Դարբանտ 13 » 6 » 40
 » Բաղու 19 » 7 » 70

Ալեքսանդրով. Մենչև Պետրոզ. 15 բ. 8 կ.
 Նեխեյց Յարեցին 16 բ. 70 կ. 7 » 95
 » Հաշտարև. 20 » — 9 » 80

(Մանրեկայի տեսակի շողենաւերով մենչև
 Հաշտարևան 15 բ. 65 կ. 7 բ. 50)

Գ Ե Պ Ի Ա Ր Ե Ի Ե Լ Ք
 Շողենաւային երթևեկութիւնը Բա
 Թումի, Օղեսայի և Կ. Պոլսոյ մէջ,
 Օղեսայից } Կ. Պոլս 15բ. 4կ.
 Սևաստոպոլից }

ՕՂԵՍԱՅԻՆ ԱՆԵՔԱՆԳՐԻՍ.
 Պարտայից (Երկրոյ.) 54բ. 50 կ. 15բ. 25 կ.
 » Արէն (Արաբ.) 220 51 » —
 » Սինդապ. (Հնդկ.) 443 108 » —
 » Մանիսայ (Չինաս.) 551 139 » —
 » Նադաս (Չինաս.) 574 144 » —
 » Խանկոյ և Վլադի. 600 150 » —

Գ Ն Ա Յ Ք Ը

Բաթումից Գնում է.
 Երեքշաբթի օրերը: Կէս օրեց յետոյ ժ.
 4-ին ուղիղ դժով մանուս
 է Սուխումի և Նովորոս-
 սիյսկի նաւահանգիստները
 Հինդշաբթի օրերը: Կէս օրուայ ժամը
 4-ին ուղիղ դժով, Նովորոս-
 սիյսկի և Կերչի վրայով,
 Շաբաթ օրերը: Երեկոյեան 8 ժամին
 շրջանաւ ընթացքով
 (обходн. рейс) բոլոր նա-
 ւահանգիստները պատերով
 Երկուշաբթի օրերը: Երեկոյեան 7 ժ.
 արտասահմանեան գնաց-
 քով դէպի Կ. Պոլս:
 Գալի է Բաթում.
 Երկուշաբթի աւաւօտը, Օղեսայից ու
 ղիղ դժով, Կերչի և Սու-
 խումի վրայով:
 Չորեքշաբթի աւաւօտը, Օղեսայից ու
 ղիղ դժով Կերչի և Նովորոս-
 սիյսկի վրայով:
 Աւրբաթ երեկոյեան Օղեսայից շրջա-
 նաու ընթացքով:
 Կերակի օրերը, աւաւօտ. Կ. Պոլսից:
 Փաթումից Գնում է Բաթում.
 Երեքշաբթի աւաւօտը ժամը 9-ին:
 Աւրբաթ երեկոյեան կէս ղիշերին
 Շաբաթ աւաւօտեան ժամը 9-ին:
 Բաթումից Գնում է Փաթում.
 Չորեքշաբթի և կերակի օրերը, նաւը
 Փոթուց դալուց յետոյ:
 Բացի այդ ամեն շաբաթ Օղեսայից
 դալիս եւ և գնում Փոթի երթևեկով
 ապրանքակիր և մարդակիր նաւեր:

բ) ՓՈՍՏԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

1. ԿՈՐՄԻՍՆԱՅԻՆ (71 վերայ)
 Զարմայի . . . 20 վ.
 Վերին-Ղամարու . . . 20
 Ներին Ղամարու . . . 16
 Կաղզուան . . . 15

2. ԳՆԻՐԿԱՍԻՐԻՆՑ—ՇԱՄԱԻ (71 վերայ)
 Ղարասաղլալ . . . 18 վ.
 Ադու . . . 15
 Եերսողիկ . . . 18
 Շամախի . . . 18

3. ԳԵՊ ՕՐԴՈՒԲԱԹ (508 վ.)
 Երեւան . . . 26 1/2 վ.
 Աղամզալու . . . 13
 Ղամարու . . . 15
 Դաւալու . . . 18 1/2
 Սաղարաբ . . . 22 1/2
 Բաղ-Նորաշեն . . . 10
 Քաղսարի . . . 19
 Ղվրաբի . . . 12
 Բելիք ղիլի . . . 21
 ՆԱԻԻՋԵԻՍ . . . 24 1/2
 Ալինջաչալ . . . 15
 Զուլու (Զուլխա). . . 29 1/2
 Ադու . . . 17 1/2
 ՕՐԴՈՒԲԱԹ . . . 17 1/2

4. ԹԻՖԼԻՍԻՆՑ—ԴԵՊ ԹԵԼԱԻ (163 1/2 վ.)
 Օրթի . . . 10 1/2 վ.
 Վաղլանի . . . 13 1/2
 Սարթաւալա . . . 20
 Կակարէթ . . . 21
 Կաղզի . . . 13 1/2
 ՍՂՆԱԻ . . . 21 1/2
 Բաղլարցիխէ . . . 15 1/2
 Մուկուզանի . . . 17
 Ախուրի . . . 14
 Թելաի . . . 16

5. ԹԻՖԼԻՍԻՆՑ—ՎԼԱԴԻԿԱՆԿԱՅ (200 1/2 վ.)
 Մցխի . . . 20 1/2 վ.
 Միկան . . . 14 1/2
 ԳՈՒՆԵՍ . . . 17 1/2
 Անանուր . . . 16 1/2
 Փաննասուր . . . 21
 Մլեթ . . . 18 1/2

6. ԹԻՖԼԻՍԻՆՑ—ՄԱՆԳԼԻՍ (57 վ.)
 Տարսիսիւլայ . . . 15 վ.
 Պօթոր . . . 5
 Պրիտու . . . 18
 Մանցլիս . . . 20

7. ԹԻՖԼԻՍԻՆՑ—ԱՂՐՈՒԱԹ (54 վ.)
 Տարսիսիւլայ . . . 13 վ.
 Բորբալա . . . 14
 Սաղարաչեն . . . 15
 Բելի-Վիւլ . . . 13

8. ԵՐԵՎԱՆԻՆՑ—ԻԳՐԻՐ (56 վ.)
 Էջմիածին Վաղարշապատ . . . 18 վ.
 Մալբարայ . . . 18
 Կղզի . . . 19

9. ՄՈՂԴՈՒԿԻՆՑ—ՎՐՈՒԼԱԴԻՍԵՅԱՅ (51 վ.)
 Պաղթորիկայա . . . 14 վ.
 Եկատրինոպոլսկայա . . . 20
 Պրոսպերնայա . . . 16

10. ՄՈՂԴՈՒԿԻՆՑ—ՎԼԱԴԻԿԱՆԿԱՅ (75 վ.)
 Մանցլիս . . . 27 վ.
 Աչալուկ . . . 20
 Կանդիսկայա . . . 20
 Բաղլարիւնա . . . 8

11. ՀԱՋԻԲԱՔՈՒԼԻՆՑ—ԼԵԱՆԻՍՏԱՆ (175 վ.)
 Զուլու . . . 14 վ.
 Ղարաչալինսկ . . . 15
 Սախան . . . 20
 Քաղաքեանդ . . . 18
 Անցլինսկ . . . 25
 Գէօլիսի . . . 23
 Ղվրաղաչ . . . 22
 Ղուրաշի . . . 17
 Լեանքարան . . . 20

12. ԵՐԼԱՆԻՆՑ—ՇՈՒՇԵ ԵՒ ԳՈՐԻՍ (193 վ.)
 Ղարսանի . . . 15
 Քանթաու . . . 18
 Կարաղլինսկայա . . . 18
 Շախրուլայ . . . 11

Իրջանի	19
Շուշի	19
Լիսազորակալ	17
Արդալար	20
Չաղուբ	14
Գ/Գ	17
Գորիս	19

13) ԲՈՐԺՈՍԻՑ Ախալցխա Ախալքա-
լաք, Արդահան և Օլթի (300 Վ.)

Սարաշնուպակ	14 Վ.
Սյխուր	12
Ախալցխա	20
Բուստավի	18
Ասպինձ	12
Արասբեկուսկ	19
Ախալքալուբ	17
Սուլգա	18
Ղարնաուլ	21
Չուրղունի	12
Բարթախաթուն	16
Օլջեկ	8
Արդահան	14
Գամբ	12
Դորդ-բիլիսա	22
Պանծուրէտա	24
Պենեակ	15
Օլթի	26

10) ՏԱՃԿԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՃԱՆԱ-
ՊԱՐՇՆԵՐԸ

ՍԱՐՂԱՍԻՇԻՑ-ՍԻՎԱՍ (723 Վ.)

Ղարազուրգան	34
Զինին	6
Ջանջակ	17
Արդուս	5
Քէֆեբէօյ	24
Հասան-Ղալա	13
Ղուրջուխ	17
Աարին	20
Աղաւար	21
Գոչուկ Գաֆղարիչ	23
Բերնահարան	24
Իան-մաղէն	26
Բալբուրդ	20
Ազարաթի	23
Վարլուկլևա	15
Աւլու-Շէրան	33
Չիրանդի	15
Մէրմէկ	20
Շերին-ղարահար	32
Եղէրաս	29

Ինձու	29 Վ
Քեթիու-գիտի	23
Սամալի	27
Քաղի-բէօրպու-Վամուրջ	26
Ճոնան	15
Թոխան	50
Սարտիշ	23
Էրդիունէր	14
Ննի-խան	22
Մէլիթէլ	19
Սիվաս	32

11) ԻԳԴԻՐԻՑ-ՎԱՆ (229 Վ.)

Օրդուկ	14 Վ.
Զինդել	12
Ղարաբուլաղ	6
Բալաղէթ	51
Քամարջիկ	23
Չարան-նդիդ	22
Շաթր-բեանդ	28
Բերդան-ղալա	23
Միւրաք	30
Գեաչանի	24
Վան	23

12) ՍԱՐՂԱՍԻՇԻՑ-ԲԻԲԼԻՍ (377 Վ.)

Հասան-ղալա	99
Ինոա-ղալա	177
Սեկրան	21
Չաղբերուն	25
Իէլլբեան	27
Մուլ	25

13) ՂՈՒԼԳԻՑ-ՄԱՍԱԶԿԵՐՑ (184 Վ.)

Փարնատա	25 Վ.
Փանդարակ	20
Չաղօ-Չամ	21
Ղարաբիլիսա	28
Իամուր	16
Արարալի	17
Դեզնիւկ	33
Մալազկէրտ	23

14) ՍԱՐՂԱՍԻՇԻՑ-ՄԱՍԱԲՏՅՈՒՆ (251 Վ.)

Աղաւար	157
Իանդարաբէլեկ	23
Ննիքով	17
Կոպ	22
Մամախատան	17

ՊԱՐՍՎԱՍՏԱՆԻ ՃԱՆԱՊԱՐՇ.

15) ԵՆՁԵԼԻՑ-ՓԵՂՐԱՆ (292 Վ.)

Փիրբազար	15
Քալա	8
Մէնջիլի	65
Ղաղլին	69
Փէհրան	135

16) ԲԻՃԻԼԻՑ-ՓԵՂՐԱՆ

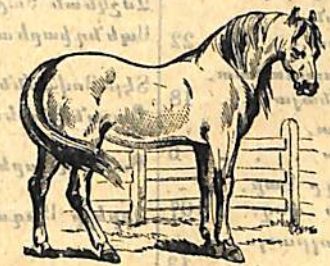
Քազուով	1149 Վ.
Ջուղայով	1135
17) ՆՈՐ-ՋՈՒՂԱՑՈՎ ՓԵՂՐԱՆ (674 Վ.)	
Մարանդ	60
Քարիդ	68
Քուրքմանչակի	110
Լիանէք	30
Չէնդեան	116
Սուլթանիէ	35
Ղաղլին	120
Փէհրան	135

18) ՈՒՍԻՑ-ԻՌՈՒ և Եարաթի վրայով

Շահախաթի (230 Վ.)

Փաղաքեանդ	15 Վ.
-----------	-------

Մէլրան	8
Շարուլախ	15
Ղարաղաղէն	16
Իամաղիան	16
Դիլգա	16
Խօլի	16
Ղարաթախա	20
Չիչալի	20
Դիլման	8 (Վ.)
Ախարադ	7
Քամրա	4
Ջարդամիւզ	3
Քիւսի	15
Հալի-Իսուֆ	15
Ասկեար-Արաթի	9
Հեարդարադ	12
Ղարաասանլի	4
Աւրմիա	9

XXII. Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Տ Ո Ւ

Քիֆիսի մի քանի հիւանդանոցներ, հայ բժիշկները եւ փաստաբանների հասցէները:

1) Հիւանդանոցներ

Կոյրերի բուժարանը—Սպեթր. փողոց: Մանկաբարձական Հիւանդանոցը—Սլզբնսկայա փողոց: Մեքայէլեան Հիւանդանոցը—Մեքայէլեան փողոց: Քաղաքային կեդրոնական Հիւանդանոցը—Մուխրանսկայա փողոց: Բժ. Բազբատ Նաւասարդեանի անվ. Հիւանդանոցը՝ Կուկիա Վորնցովի արձանի դիմաց:

2) ԲԺԻՇԿՆԵՐ

Անանեան Ստեփաննոս Յովհան. Գոյովինսկի պրոսպեկտ 22
Արծրունի Վահան Մարգ. Սերգէևսկի փ. ա. Մովսէսնովի 5
Աւետիսեան Մին. Գարր. Սոլովակ. 17
Աւթանդիլեան Մեքայէլ Զաք. Գրիբոնդ. փողոց . . . —
Բաբայեան Աւետիք Վիրտ. Սերգէևսկայա . . . 14
Բաբանասեան Զաք. Իկ. Կաղետեան փողոց . . . 2
Բաբեան Գէորգ Սարգսեան Սիմենովսկայա . . . 22
Գասպարեան Յովհան. Աստուածատ. Լաբարատորնայա . . . 18
Լուսնիկիչ Մեքայէլ Վիրտ. Կրիտովսկայա . . . 6
Կարապետեան Աղէքսանդր Բաք. Մեքայէլեան փող. 107
Զարգարեանց Արիստ. Հայրապ. Բէռուտովսկ. . . . 13
Մայսուրեանց Սամսոն Կարապ. Բարոնսկ. —
Ղատուձեան Նիկողայոս Կարապետ. Մեքայէլեան . . . 118
Շակապարտեան Մեքայէլ Սարգսեան Սոլովակի փողոց . . . —

Ռոտմիսեան Արզար Մարկոսեան Գոյովինսկի փղ. . . 41
Ստեփանեան Գերաս. Նիկիտ. Սոլովակի Վոզնեսենսկի . . . 5
Տէր-Վիրտէեան Մ., Սոլովակի փղ. . . —
Փոչարեան Գրիգոր Արտ. Սաղովայ. . . —
Բանանեան Մեքայէլ Զուբաբեան Սլզբնսկայա . . . 27
Օրբելի Դաւիթ Յովսէփեան Սաբերբեկնայա . . . 30
Մակարեանց Գրիգ. Մարտ., Նիկիտայ. 51
3) ՓԱՍՏԱՐԱՆՆԵՐ
Աւթարէզեան Ներսէս Ասլանեան Գրիբոնդ. . . . 25
Ասուանեան Արամ Խաչատրեան Երզրուսի մաս. 37
Արծրունի Սենեքերիմ Մարգ. Արուսեան . . . —
Աստուածատրեան Մեքայէլ Պեղոնեան Սուգեք. փող. № 10
Բարխուդարեան Արշակի Զաւսափադ. փող. ա. 12
Ղարաբէզեան Աղէքսանդր Յովհ. Սոլովակի —
Մելիք-Աղամբան Սոկրատ Ստեփ. Մելիք-Նուբարեան Ստեփաննոս Գրիգ. Լաբարատորնայ . . . 40
Չմշկեան Յարութիւն Սարգս. 15
Սպենդիարեան Յովհաննէս Սպեթրնայա փողոց . . . 16
Տէր-Յովհաննիսեան Յակովբ Գրիգ. —
Քալանթարեան Քալանթար Նազարնայա —
Քալանթարեան Նիկողայոս Անդր. Կոնստանտինայա 18
Օրբելի Արզար Յովսէփեան Սաղովայա փող. սեպ. ա. —
Օտարաղղի մի քանի փաստաբաններ
Ոպոչինին Պ. Ա. Լաբարատորնայա. —
Տուրիկիչ Ե. Մ. Ստարո-Արտ. . . 10
Չեմիսով Ս. Վ. Գանովսկի. փողոց . . 22
Շեպիլե Գրիբոնդ. և Զաւս. փող. անկ Բէյուէր Կ. Ս. Նաւթուլուք, սեպ. տուն, —

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23

ՄԱՂԱՄԱՅԱՑՄԱՅԻՑ

XXII. ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ФАБРИЧНЫЙ СКЛАДЪ

АКЦИОНЕРНАГО ОБЩЕСТВА ПИСЧЕБУМАЖНОЙ ФАБРИКИ

Г. И. ПАЛЛИЗЕНЪ

Товарищества Ржевской Писчебумажной фабрики

И

АКЦИОНЕРНАГО ОБЩЕСТВА

КОШЕЛЕВСКИХ ПИСЧЕБУМАЖНЫХЪ ФАБРИКЪ

Тифлисъ, Головинскій просп. д. Манташева.

Баку, Лимогинская, цодъ „Грандъ-Отель“:

Батумъ, Пароходства И, С. Коткина.

Бумага почтовая, писчая, книжная, альбомная, бутылочная, печатная, газетная, мундштучная, обверточная, книги, конверты, письменныя и канцелярскія принадлежности.

Телефонъ № 579.

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱՅՈՒՄՆ

ԾԽԱԽՈՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԱՆ

„Ն. Յ. ԲՈԶԱՐՋԵԱՆՅ ԵՒ ՈՐԴԻՔ“

ՖԻՐՄԱՆ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ 1858 Թ.

Վերջին ժամանակներս Թիֆլիսում մի քանի գործարաններ ՚ի վաճառ են հանել ծխախոտ (պապիրոս), որոնց նշանազները (էթիկետը) շատ ծարավիկ կերպով նմանեցրած են մեր ֆիրմայի նշանազներին (էթիկետներին): Մանաւանդ այդ կեղծիքը աչքի է ընկնում № 8 (ԿԱՐՍՒՐ ՊԱՉԿԱՅ)-ի վերս, որոնց 10 շԱՏԸ ԱՐԺԷ 5 Կ. ԵՒ № 8 – 10 շԱՏԸ 10 Կ.

Անհրաժեշտ ենք համարում յայտարարել որ լիշեալ ծխախոտները՝ իրենց յատկութիւններով բնաւ չեն կարող համեմատուել մեր գործարանի ծխախոտների հետ, որոնց առաւելութիւնը ճանաչուած է ընդհանուրից և արժանացել են բարձրագոյն պարգևների: Ուստի խնդրում ենք կեղծումներից զգուշանալու համար, ծխախոտ գնելիս՝ ուշադրութիւն դարձնել մեր էթիկետների վերայ, որոնց վերայ անպատճառ պէտք է լինի մակագրուած „Н. И. Бозарджианцъ съ С-ми .

Բոլոր պատուէրները կատարվում են անյաւաղ և ճշտութեամբ:

ГЛАВНЫЙ СКЛАДЪ

бумагъ Добружской писчебумажной фабрики

Князя ПАСКЕВИЧА

И

магазинъ канцелярскихъ, конторскихъ, че-
режныхъ, и, ученическихъ принадлежн.

Г. Тифлисъ, Головинскій просп. д. Артистическаго об-
щества.

ЕВРОПЕЙСКИЙ МАГАЗИНЪ

ГОТОВЫХЪ

МУЖСКИХЪ И ДѢТСКИХЪ ПЛАТЬЕВЪ

ПЕРСЕА Х. ХУДАЯНЦА

На Николаевскомъ мосту, №№ 53, 54 и 55.

Постояно имѣется большой выборъ гото-
выхъ платьевъ по послѣднимъ фасонамъ
и по новымъ рисункамъ.

Продажа по фабричнымъ цѣнамъ

ԾԽԱԽՈՏԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

„ՀԱՒԱՆՆԱԵՆ“

ՍԱՐԳԻՍ ՄԱՐԻԿԵԱՆՑԻ

Թիֆլիսում Գալավինսկի պրոսպեկտ № 3.

Յայտնում ենք ի դիտութիւն յարգելի ծխողներին,
որ ստացել ենք յատուկ պատուիրած Հաւանայի թու-
թունից սիգար և սիգարետներ: Սիգարի հարիւրը 6 ը.,
8 ը., 10 ը., 12 ը., 16 ը., 20 ը., 30 ը.: Թարմ ծխա-
խոտեղէն յայտնի գործարանների: Մոնշտուկներ, տրուր-
կաներ, ծխախոտի տուփեր և փոշամաններ ամենաէժան
գներով:

Գաւառացի մեզ դիմող յարգելի վաճառականների
և մասնաւոր տնձանց առևտրական յանձնարարութիւնները
կատարում ենք բարեխղճութեամբ.

Հասցէն՝ Թիֆլիս. Սարգիս Մարիկեանց

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՊՏԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ԲԱՐՉՐԱԳՈՅՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

„ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ“

ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐԻ ԵՒ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐԻ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1835 ԹՈՒԻՆ, Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՈՒՄ:

Պոլկասի համար զլխատր գործակալութիւնը գտնուած է Թիֆլիս, Բարեա-
տինսկայա փողոց տուն Քումանովի № 8: Տեղեփոնի № 415 է:

Հայրենական անդրանիկ և միակ ընկերութիւնը, որը բացառապէս զբաղուած
է կեանքի (եկամուտի և դրամագլխի) ապահովագրութիւններով, հիմ-
նուած է փոխադարձ սկզբունքների վրայ:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԳՀԱՆՈՒՐ ԳՐԵՄԱԳԼՈՒԽՆ ԸՆԵԼԻ ՔԱՆ 27,000,000 ՐՈՒՐԼԻ Է:

ԸՆԳՈՒՆԻՈՒՄ Է ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

- 1). Եթէ ապահովագրողը մեռնի դրամագլխի ժառանգութիւն:
- 2). Որդոց օժիտի և կամ ծերութեան ժամանակ ստանալու որոշ գրա-
մագլուխներ:
- 3). Կենդանի ժամանակ ստանալու, այրինեղին թոշակ որդոց կրթու-
թեան, նոյնպէս և չուղարկաւորութեան ծախսի և այլ տեսակ կեանքի հա-
յար դրամագլուխներ:

Ընկերութիւնը իւր գոյութեան 67 տարուայ ընթացքում
տուել է միայն մահուանից յետոյ զանազան անձերի աւելի
քան 24.500,000 ՐՈՒՐԼԻ փող:

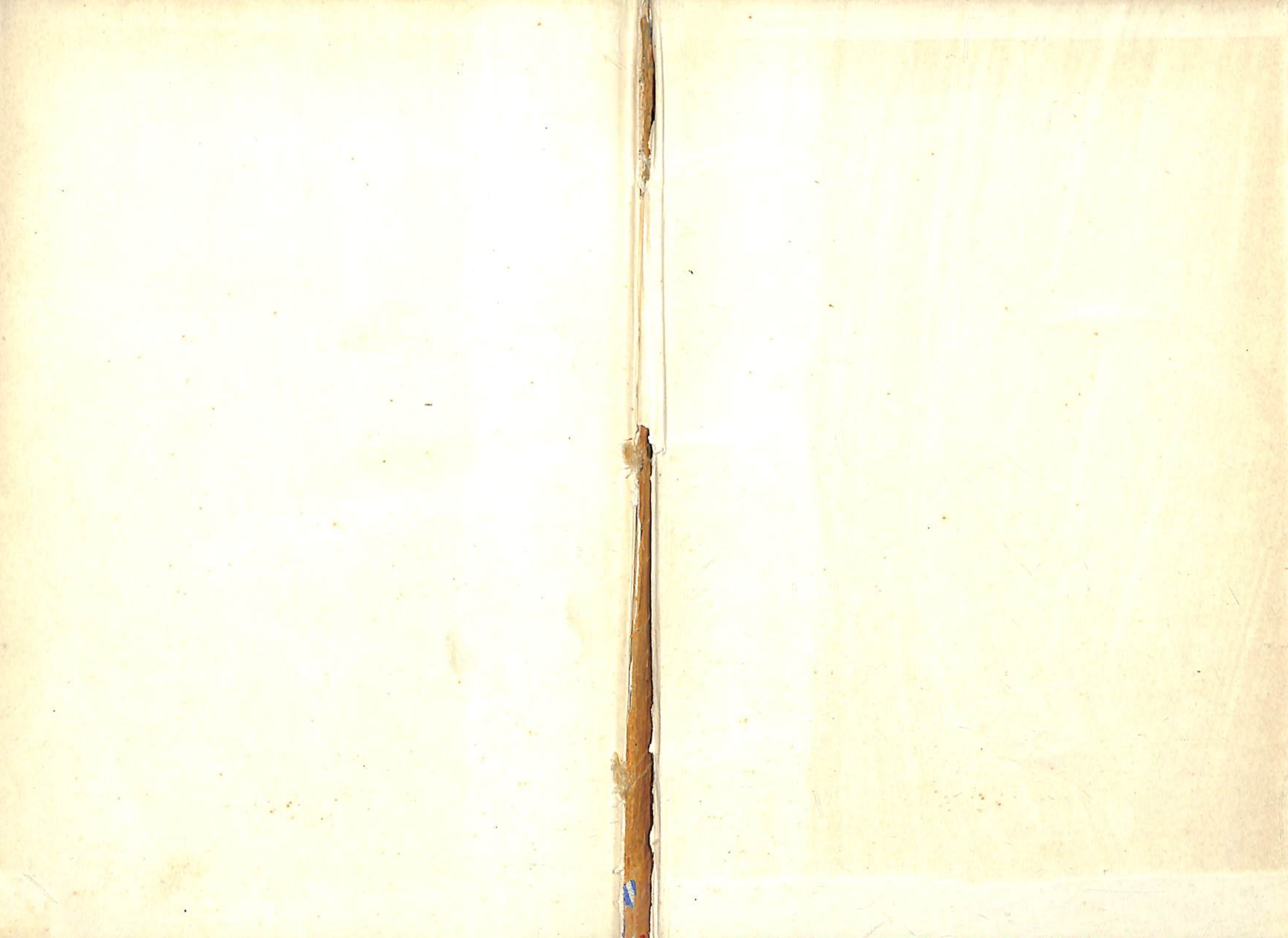
Կեանքի ապահովագրութեան օգուտը և նոյն իսկ անհրաժեշտութիւնը
ոչ միայն հաստատուած և ընդունած է արտասահմանում, ուր զրեթէ չի կարելի
գտնել մի ընտանիք, որ չունենայ մի պայմանաթուղթ մահուանից յետոյ կամ
կեանքի ընթացքում գումարներ ստանալու համար, այլ և մեզ մօտ - Ռուսաս-
տանում գործնական մարդիկ համոզուելով ապահովագրութեան օգտակարու-
թեան մէջ միանում են այնպիսիների հետ, որոնք ընդունում են այն միաքը,
թէ ընտանիքն ապահովացնելը մարդուս ամենանուիրական պարտականու-
թիւններից մէկն է: Այդպիսիները մեծ հաճոյքով և չաճախ դիմում են ըն-
կերութեանս դրամագլուխներ ապահովագրելու համար:

Ապահովագրուողների զիվիդենտը, որ ապահովագրուած են եղել 5
տարուց ոչ պակաս, 1898 թ. եղել է 140/0:

ՄԵՐ ԱՂԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1)	Քաղբի աղաթ (սպառուած) ապ. 1869 թ.	5 կ.
2)	«Շոյի» օրացույց 1888 թ.	5 »
3)	— — 1889 »	5 »
4)	— — 1890 »	5 »
5)	— — 1891 »	5 »
6)	— — 1892 »	5 »
7)	— — 1893 »	10 »
8)	— — 1894 »	10 »
9)	— — 1895 »	15 »
10)	— — 1896 »	15 »
11)	— — 1897 »	20 »
12)	— — 1898 »	20 »
13)	— — 1899 »	20 »
14)	— — 1900 »	20 »
15)	— — 1901 »	20 »
16)	— — 1902 »	20 »
17)	«Պատկերազարդ» 1880 »	20 »
18)	— — 1891 »	20 »
19)	— — 1892 »	20 »
20)	— — 1893 »	20 »
21)	— — 1894 »	20 »
22)	— — 1895 »	20 »
23)	— — 1896 »	25 »
24)	— — 1897 »	30 »
25)	— — 1898 »	30 »
26)	— — 1899 »	30 »
27)	— — 1900 »	30 »
28)	— — 1901 »	30 »
29)	— — 1902 »	30 »
30)	«Պատկեր (սփրածան) օրաց» 1892 թ.	20 »
31)	» — — 1896 »	20 »
32)	» — — 1897 »	20 »
33)	» — — 1898 »	40 »
34)	» — — 1899 »	40 »
35)	» — — 1900 »	40 »
36)	» — — 1901 »	40 »
37)	» — — 1902 »	40 »
38)	«Армянскій Календарь» съ предсказаніями на 1899, 1900, 1901 и 1902 года по . . .	20 »
39)	«Կենդանի թաղուած մեռած կարծեցեալների մասին»	3 »
40)	«Աստղալից Կրկինքը և Կրկրագունդը»	5 »
41)	«Սահակ Պարթև» (վարքագրութիւն)	5 »

Քանակութեամբ զնոյնելը զիմով ևն այս հաս-
ցեով—Тифлисъ. Книгопродавцу Макару Чимишяну—
Tiflis (Kaukas), Librair Tschimehikian.

3112

S - 26